

ΣΚ

**ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ**

«Ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών (ΕΕ) 2016/800, 2017/1371, 2017/541, 2016/1919, 2014/57/ΕΕ, κύρωση του Μνημονίου Διοικητικής Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Δικαιοσύνης της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως της Κυπριακής Δημοκρατίας, τροποποιήσεις του ν. 3663/2008 (Α' 99) προς εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1727 και άλλες διατάξεις»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

I. ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/800 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Μαΐου 2016 σχετικά με τις δικονομικές εγγυήσεις για τα παιδιά που είναι ύποπτοι ή κατηγορούμενοι στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών

A'- ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Με το παρόν σχέδιο νόμου ενσωματώνεται στην ελληνική έννομη τάξη η Οδηγία 2016/800 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Μαΐου 2016 σχετικά με τις δικονομικές εγγυήσεις για τα παιδιά που είναι ύποπτοι ή κατηγορούμενοι στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών. Η δράση και νομοθέτηση στον τομέα αυτό θεωρείται μέρος της διαδικασίας υλοποίησης της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης ως θεμελιώδους αρχής για τη δημιουργία ενός πραγματικού χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης και ερείπεται στο άρθρο 82 παρ. 2 στοιχείο β' της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εκεί προβλέπεται ότι η Συνθήκη, μέσω οδηγιών, μπορεί να θεσπίζει ελάχιστους κανόνες για τα δικαιώματα των προσώπων στην ποινική διαδικασία, όταν είναι απαραίτητο για να διευκολυνθούν η αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών, καθώς και η αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις που έχουν διασυνοριακές διαστάσεις.

Παρά το γεγονός ότι τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι συμβαλλόμενα μέρη της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (ΕΣΔΑ), του Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα και της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα δικαιώματα του παιδιού, έχει αποδειχθεί ότι το γεγονός αυτό από μόνο του δεν εξασφαλίζει πάντοτε επαρκή βαθμό εμπιστοσύνης στα συστήματα ποινικής δικαιοσύνης όλων των κρατών μελών. Με τη θέσπιση κοινών ελάχιστων κανόνων για την προστασία των δικονομικών δικαιωμάτων των ανηλίκων που είναι ύποπτοι ή κατηγορούμενοι, ενισχύεται η εμπιστοσύνη των κρατών μελών στα συστήματα ποινικής δικαιοσύνης των άλλων κρατών μελών και, με τον τρόπο αυτό, διασφαλίζεται ουσιαστικά η αμοιβαία αναγνώριση των αποφάσεων σε ποινικές υποθέσεις. Οι εν λόγω κοινοί ελάχιστοι κανόνες οδηγούν, επίσης, στην άρση των εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών στην επικράτεια όλων των κρατών μελών.

Σκοπός του παρόντος σχεδίου νόμου, με το οποίο ενσωματώνεται η ανωτέρω Οδηγία στην ελληνική έννομη τάξη, είναι η θέσπιση δικονομικών εγγυήσεων με τις οποίες εξασφαλίζεται ότι οι ανήλικοι, δηλαδή, άτομα κάτω των δεκαοκτώ ετών, που είναι ύποπτοι ή

κατηγορούμενοι στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών, θα είναι ικανοί να κατανοούν και να παρακολουθούν τις εν λόγω διαδικασίες και να ασκούν το δικαίωμά τους σε δίκαιη δίκη.

Στις 30 Νοεμβρίου 2009, το Συμβούλιο εξέδωσε ψήφισμα για έναν οδικό χάρτη για την ενίσχυση των δικονομικών δικαιωμάτων των υπόπτων ή κατηγορουμένων σε ποινικές διαδικασίες («οδικός χάρτης»), διαπιστώνοντας ότι: «Η αμοιβαία αναγνώριση προϋποθέτει ότι οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών εμπιστεύονται τα συστήματα ποινικής δικαιοσύνης των άλλων κρατών μελών. Προκειμένου να ενισχυθεί η αμοιβαία εμπιστοσύνη εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι αναγκαίο να υπάρχουν, παράλληλα με τη Σύμβαση [ΕΣΔΑ], κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά την προστασία των δικονομικών δικαιωμάτων οι οποίοι να τηρούνται και να εφαρμόζονται ορθώς στα κράτη μέλη. Ωστόσο, σημειώθηκε σημαντική πρόοδος στον τομέα της δικαστικής και αστυνομικής συνεργασίας σχετικά με μέτρα τα οποία διευκολύνουν την άσκηση ποινικής δίωξης. Είναι πλέον καιρός να αναληφθεί δράση ώστε να βελτιωθεί η ισορροπία ανάμεσα στα μέτρα αυτά και στην προστασία των ατομικών δικονομικών δικαιωμάτων. Θα πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για την ενίσχυση των δικονομικών εγγυήσεων και του σεβασμού του κράτους δικαίου κατά τις ποινικές διαδικασίες, ανεξάρτητα από τον τόπο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον οποίο αποφασίζουν να ταξιδέψουν, να σπουδάσουν, να εργασθούν ή να ζήσουν οι πολίτες». Με τον οδικό χάρτη ζητείται, βάσει σταδιακής προσέγγισης, η έγκριση μέτρων όσον αφορά το δικαίωμα μετάφρασης και διερμηνείας (μέτρο Α), το δικαίωμα ενημέρωσης για τα δικαιώματα και τις κατηγορίες (μέτρο Β), το δικαίωμα σε νομικές συμβουλές και σε δικαστική αρωγή (μέτρο Γ), το δικαίωμα επικοινωνίας με συγγενείς, εργοδότες και προξενικές αρχές (μέτρο Δ) και τις ειδικές διασφαλίσεις για ευάλωτους υπόπτους ή κατηγορουμένους (μέτρο Ε). Στον οδικό χάρτη επισημαίνεται ότι η σειρά των δικαιωμάτων είναι ενδεικτική, γεγονός που υποδηλώνει ότι μπορεί να μεταβάλλεται ανάλογα με τις προτεραιότητες. Ο οδικός χάρτης έχει σχεδιασθεί ώστε να λειτουργεί ως σύνολο ενώ τα οφέλη του θα γίνουν πλήρως αισθητά μόνον όταν θα έχει εφαρμοσθεί στο σύνολό του.

Στις 11 Δεκεμβρίου 2009, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξέφρασε την ικανοποίησή του για τον οδικό χάρτη και τον κατέστησε μέρος του «Προγράμματος της Στοκχόλμης – Μια ανοικτή και ασφαλής Ευρώπη που εξυπηρετεί και προστατεύει τους πολίτες» (σημείο 2.4). Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογράμμισε τον μη εξαντλητικό χαρακτήρα του οδικού χάρτη, καλώντας την Επιτροπή να εξετάσει περαιτέρω στοιχεία των ελάχιστων δικονομικών δικαιωμάτων των υπόπτων και κατηγορουμένων και να εκτιμήσει κατά πόσον πρέπει να εξεταστούν άλλα ζητήματα, όπως το τεκμήριο της αθωότητας, για την προώθηση της βελτίωσης της συνεργασίας στον τομέα αυτό. Σχετικά με τα δικονομικά δικαιώματα κατά τις ποινικές διαδικασίες, έχουν εκδοθεί τέσσερα μέτρα σύμφωνα με τον οδικό χάρτη, δηλαδή, οι Οδηγίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2010/64/ΕΕ της 20ής Οκτωβρίου 2010, σχετικά με το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση κατά την ποινική διαδικασία, η οποία ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο με τον ν. 4236/2014 (Α' 33), 2012/13/ΕΕ σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών, η οποία ενσωματώθηκε ομοίως στο ελληνικό δίκαιο με τον ν. 4236/2014, 2013/48/ΕΕ της 22ας Οκτωβρίου 2013, σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας και διαδικασίας εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, καθώς και σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης τρίτου προσώπου σε περίπτωση στέρησης της ελευθερίας και με το δικαίωμα επικοινωνίας με τρίτα πρόσωπα και με προξενικές αρχές κατά τη διάρκεια της στέρησης της ελευθερίας, η οποία ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο με τον ν. 4478/2017 (Α' 91) και

2016/343/ΕΕ για την ενίσχυση ορισμένων πτυχών του τεκμηρίου αθωότητας και του δικαιώματος παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας, η οποία ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο με τον ν. 4596/2019 (Α' 32).

Β' -ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Επί του άρθρου 1

Στο άρθρο 1 ορίζεται ότι το παρόν σχέδιο νόμου εφαρμόζεται σε ανήλικους που είναι ύποπτοι ή κατηγορούμενοι στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας ή υπόκεινται σε διαδικασία ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, κατ' εφαρμογή του ν. 3251/2004 (Α' 127).

Επί του άρθρου 2

Στο άρθρο 2 προσδιορίζεται το πεδίο της εφαρμογής του παρόντος μέρους, σύμφωνα με το άρθρο 2 της Οδηγίας. Κατά την Οδηγία, η προστασία παρέχεται μέχρι η τελική επί της κατηγορίας απόφαση να καταστεί οριστική. Η Οδηγία χρησιμοποιεί τον όρο «οριστική» («final»), με τον οποίο νοείται το απρόσβλητο αυτής με ένδικα μέσα, ως προϋπόθεση της παραγωγής δεδικασμένου, όπως προκύπτει από τη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ). Πρόκειται, δηλαδή, για τις αποφάσεις που καλούνται στην ελληνική ποινική δικονομία αμετάκλητες. Επιπλέον, ορίζεται ότι το παρόν σχέδιο δεν εφαρμόζεται σε ήσσονος σημασίας αδικήματα, όπως είναι εκείνα για τα οποία απειλείται στο νόμο φυλάκιση με ελάχιστο όριο κατώτερο των έξι (6) μηνών. Χαρακτηρίζονται δε, τα ανωτέρω, ως ήσσονος σημασίας, καθώς μετά την ισχύ του άρθρου 127 του νέου Ποινικού Κώδικα μπορεί να επιβληθεί περιορισμός σε ειδικό κατάστημα νέων σε πράξεις, που αν τελούνται από ενήλικο θα στοιχειοθετούσαν κακούργημα, καθώς εμπεριέχουν στοιχεία βίας ή στρέφονται κατά της ζωής και της σωματικής ακεραιότητας. Συνεπώς, αφού για όλα τα λοιπά κακουργήματα που συνιστούν την πλειονότητα αυτών, αλλά και για τα πλημμελήματα, μπορούν να επιβληθούν μόνο αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα, αποκλειομένου του περιορισμού σε ειδικό κατάστημα νέων, δικαιολογείται ο χαρακτηρισμός των αδικημάτων για τα οποία απειλείται στο νόμο φυλάκιση με ελάχιστο όριο κατώτερο των έξι (6) μηνών, ως αδικημάτων ήσσονος σημασίας. Σε κάθε δε περίπτωση, το παρόν μέρος εφαρμόζεται πλήρως, όταν ο ανήλικος έχει στερηθεί την ελευθερία του, ανεξάρτητα από το στάδιο της ποινικής διαδικασίας.

Επί του άρθρου 3

Στο άρθρο 3 προσδιορίζονται βασικοί όροι του παρόντος σχεδίου νόμου, όπως «ανήλικος», «ασκών τη γονική μέριμνα» και «γονική μέριμνα». Διευκρινίζεται δε, ότι όταν είναι αβέβαιο, βάσει εγγράφων ή ιατρικής εξέτασης ή άλλων αποδεικτικών στοιχείων, εάν το πρόσωπο είναι άνω ή κάτω των δεκαοκτώ (18) ετών, τότε τεκμαίρεται ότι είναι ανήλικο.

Επί των άρθρων 4 και 5

Στα άρθρα 4 και 5 προσδιορίζεται η ενημέρωση του ανηλίκου και του ασκούντος τη γονική μέριμνα αυτού, ως προς το ποια δικαιώματα που προβλέπονται στο παρόν σχέδιο, δικαιούνται να ασκήσουν ανά στάδιο της ποινικής διαδικασίας. Τα άρθρα αυτά συμπληρώνουν τις διατάξεις των Οδηγιών 2012/13/ΕΕ και 2013/48/ΕΕ, οι οποίες έχουν ενσωματωθεί στην ελληνική έννομη τάξη με τους νόμους 4236/2014 (Α' 33) και 4478/2017

(Α' 91), αντίστοιχα, προβλέποντας περαιτέρω εγγυήσεις, όσον αφορά στην ενημέρωση που πρέπει να παρέχεται στον ανήλικο και στον ασκούντα τη γονική μέριμνα αυτού, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές ανάγκες και τα ευάλωτα σημεία των ανηλίκων.

Επί του άρθρου 6

Συμπληρωματικά στις διατάξεις της Οδηγίας 2013/48/ΕΕ, η οποία έχει ενσωματωθεί στην ελληνική έννομη τάξη με τον ν. 4478/1017 (Α' 91), το άρθρο 6 προβλέπει το δικαίωμα του ανηλίκου να έχει πρόσβαση σε δικηγόρο. Ειδικότερα, προσδιορίζει το χρονικό σημείο από το οποίο δικαιούται ο ανήλικος αυτής της συνδρομής, καθώς και το περιεχόμενο αυτής. Επίσης, προσδιορίζονται οι περιπτώσεις, κατά τις οποίες η συνδρομή του δικηγόρου είναι υποχρεωτική, καθώς και οι παρεκκλίσεις από το ανωτέρω δικαιώμα, χωρίς να θίγουν αυτές το δικαιώμα πρόσβασης σε δικηγόρο, σύμφωνα με την ως άνω Οδηγία 2013/48/ΕΕ, ή το δικαιώμα δικαστικής συνδρομής, σύμφωνα με τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την ΕΣΔΑ, το εθνικό δίκαιο και άλλες διατάξεις του ενωσιακού δικαίου. Επισημαίνεται ότι το απόρρητο της επικοινωνίας μεταξύ του ανηλίκου και του δικηγόρου του είναι βασικό στοιχείο για να εξασφαλιστεί η ουσιαστική άσκηση των δικαιωμάτων υπεράσπισης και αποτελεί ουσιαστικό μέρος του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη. Το απόρρητο της κάθε μορφής επικοινωνίας διασφαλίζεται απαρέγκλιτα, χωρίς να θίγονται οι διαδικασίες που ρυθμίζουν την κατάσταση, κατά την οποία συντρέχουν αντικειμενικές και τεκμηριωμένες περιστάσεις που γεννούν την υποψία ότι ο δικηγόρος εμπλέκεται σε ποινικό αδίκημα με τον ανήλικο. Οποιαδήποτε εγκληματική δραστηριότητα εκ μέρους του δικηγόρου δεν θα πρέπει να εκλαμβάνεται ως θεμιτή συνδρομή προς τον ανήλικο. Οι μηχανισμοί ελέγχου αποστολών παράνομων αντικειμένων σε χώρους κράτησης δεν αντιβαίνουν στο απόρρητο της επικοινωνίας, υπό τον όρο ότι οι μηχανισμοί ελέγχου δεν επιτρέπουν στις αρμόδιες αρχές να διαβάζουν την επικοινωνία μεταξύ του ανηλίκου και του δικηγόρου του. Η παραβίαση του απορρήτου συγχωρείται, αφενός μεν, σε περίπτωση που συμβαίνει παρεμπιπτόντως, κατά τη διενέργεια νόμιμης έρευνας από τις αρμόδιες αρχές, αφετέρου δε, σε περίπτωση που πραγματοποιείται, για παράδειγμα, από την Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών, για λόγους εθνικής ασφάλειας, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) ή για λόγο που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 72 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), σύμφωνα με το οποίο ο τίτλος V του μέρους III της ΣΛΕΕ, σχετικά με τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, δεν θίγει την άσκηση των ευθυνών που εμπίπτουν στα κράτη μέλη για την τήρηση της δημόσιας τάξης και τη διαφύλαξη της εσωτερικής ασφάλειας.

Επί του άρθρου 7

Με την προτεινόμενη διάταξη του άρθρου 7 ρυθμίζεται το δικαιώμα του ανηλίκου σε ατομική αξιολόγηση, η οποία συνίσταται στη συγκέντρωση πληροφοριών, οι οποίες αποτελούν το περιεχόμενο σχετικής έκθεσης κοινωνικής έρευνας, αναφορικά με την προσωπικότητα, το οικονομικό, κοινωνικό και οικογενειακό του περιβάλλον, καθώς και την ψυχική, σωματική και διανοητική του κατάσταση. Θεσπίζεται δε, Επιστημονική Ομάδα Εκτίμησης Ανηλίκων Δραστών, που απαρτίζεται από ειδικούς επιστήμονες, προκειμένου να συνδράμει τον αρμόδιο Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών, σε περίπτωση που η Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής κρίνει ότι απαιτείται εξειδικευμένη αξιολόγηση για την εκτίμηση της ψυχικής υγείας του ανηλίκου, καθώς και για τη διάγνωση

διαταραχών εθισμού. Στην προτεινόμενη ρύθμιση περιγράφονται λεπτομερώς τα θέματα της συγκρότησης και σύνθεσης της ανωτέρω Επιστημονικής Ομάδας.

Επί των άρθρων 8 και 9

Με τα επόμενα άρθρα 8 και 9 ρυθμίζονται με λεπτομερή τρόπο τα δικαιώματα του ανηλίκου σε ιατρική εξέταση και οπτικοακουστική καταγραφή της κατάθεσής του ενώπιον των αρμόδιων αρχών. Η δε οπτικοακουστική καταγραφή δεν απαιτείται κατά την ακροαματική διαδικασία.

Επί του άρθρου 10

Στο άρθρο 10 περιγράφονται τα αναμορφωτικά και θεραπευτικά μέτρα που μπορούν να επιβληθούν στους ανήλικους.

Επί του άρθρου 11

Στο άρθρο 11 περιγράφονται τα ειδικά μέτρα μεταχείρισης που λαμβάνονται, όταν οι ανήλικοι στερούνται την ελευθερία τους. Προβλέπονται χωριστοί χώροι κράτησης ανηλίκων και ενηλίκων, δυνατότητα παραμονής τους σε αυτούς μέχρι και τη συμπλήρωση του εικοστού πέμπτου έτους της ηλικίας, προς ολοκλήρωση μορφωτικών ή επαγγελματικών προγραμμάτων, λαμβάνονται μέτρα προστασίας της πνευματικής και σωματικής τους ανάπτυξης, της εκπαίδευσης και κατάρτισής τους και της άσκησης του δικαιώματός τους στην οικογενειακή ζωή, καθώς και μέτρα εξασφάλισης της επανένταξής τους στην κοινωνία, της θρησκευτικής τους ελευθερίας και των λοιπών δικαιωμάτων τους. Εκ των ανωτέρω μέτρων λαμβάνονται κάθε φορά εκείνα που είναι πρόσφορα, ανάλογα και κατάλληλα με τη φύση και τη διάρκεια της στέρησης της ελευθερίας.

Επί του άρθρου 12

Με το άρθρο 12 διασφαλίζεται η κατ' απόλυτη προτεραιότητα διεξαγωγή των ποινικών υποθέσεων ανηλίκων δραστών και ο τρόπος εξέτασής τους. Ειδικότερα, με την προτεινόμενη ρύθμιση της παραγράφου 2 περ. δ', θεσπίζεται η υποχρεωτική παράσταση ειδικού επιστήμονα μέλους της Επιστημονικής Ομάδας Εκτίμησης του άρθρου 7, κατά την εξέταση του ανηλίκου που είναι ύποπτος ή κατηγορούμενος για συγκεκριμένα αδικήματα, όπως αυτά απαριθμούνται στο άρθρο 12, ενώ για τα λοιπά κακουργήματα η παράστασή του είναι δυνητική.

Επί του άρθρου 13

Στο άρθρο 13 ρυθμίζεται λεπτομερώς το δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής ζωής των ανηλίκων, κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας. Σε περίπτωση παραβίασης αυτού του δικαιώματος, επιλέγεται ως κύρωση η προβλεπόμενη στην παρ. 3 του άρθρου 8 του ν. 3090/2002 (Α' 329), ενώ για τη δυνατότητα του Δικαστηρίου Ανηλίκων να απομακρύνει τον ανήλικο κατηγορούμενο από το ακροατήριο, επαναλαμβάνεται η ρύθμιση της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 3315/1955 (Α' 203).

Επί του άρθρου 14

Το άρθρο 14 προβλέπει το δικαίωμα του ανηλίκου να συνοδεύεται από τον ασκούντα τη γονική μέριμνα αυτού ή από άλλον κατάλληλο ενήλικα. Ειδικά, ωστόσο, κατά το στάδιο της προδικασίας, προβλέπεται παρέκκλιση από το ως άνω δικαίωμα, όταν η παρουσία των προσώπων αυτών δεν εξυπηρετεί το υπέρτατο συμφέρον του ανήλικου ή δυσχεραίνει την πρόοδο της ποινικής διαδικασίας.

Επί του άρθρου 15

Το άρθρο 15 ορίζει ποια από τα δικαιώματα που προβλέπει το παρόν σχέδιο νόμου εφαρμόζονται και κατά τη διαδικασία εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης ανηλίκου, καθώς και τη διαδικασία εκτέλεσης του εντάλματος.

Επί του άρθρου 16

Στην ελληνική έννομη τάξη το δικαίωμα νομικής βοήθειας σε πολίτες χαμηλού εισοδήματος, ρυθμίζεται με τον ν. 3226/2004 (Α' 24). Με την προτεινόμενη διάταξη ρυθμίζεται το ως άνω δικαίωμα και για τους ανηλίκους υπόπτους ή κατηγορουμένους.

Επί του άρθρου 17

Οι υπάλληλοι υπηρεσιών και οι επαγγελματίες που έρχονται κατά την άσκηση των καθηκόντων τους σε επαφή με ανήλικο ύποπτο ή κατηγορούμενο, πρέπει να έχουν επαρκείς γνώσεις, ώστε να κατανοούν τις ανάγκες του και έτσι να παράσχουν την κατάλληλη συνδρομή σε αυτό. Το άρθρο 17 ορίζει τους θεσμικούς φορείς που είναι αρμόδιοι να διασφαλίζουν τη διαρκή κατάρτιση των ως άνω υπαλλήλων και επαγγελματιών.

Επί του άρθρου 18

Το άρθρο 18 εισάγει αναλυτικές υποχρεώσεις τήρησης στατιστικών στοιχείων, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 21 της Οδηγίας 2016/800/ΕΕ.

Επί του άρθρου 19

Στο άρθρο 19 ορίζεται ότι τα έξοδα που προκύπτουν από την εφαρμογή των άρθρων 7, 8 και 9 του παρόντος, βαρύνουν το Δημόσιο, ανεξάρτητα από την έκβαση της διαδικασίας, προβλέποντας, ωστόσο, κατ' εξαίρεση, ότι το Δημόσιο δεν βαρύνεται με τα έξοδα που προκύπτουν από την εφαρμογή του άρθρου 8, εφόσον αυτά καλύπτονται από ιατρική ασφάλιση.

Επί του άρθρου 20

Με το άρθρο 20 καταργούνται το δεύτερο, τρίτο και τέταρτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 239 Κ.Π.Δ., καθόσον τα σχετικά θέματα ρυθμίζονται στο άρθρο 7 του παρόντος.

Σημειώνεται ότι τα δικαιώματα του παρόντος παρέχονται χωρίς κάποια διάκριση για οποιονδήποτε λόγο, όπως είναι η φυλή, το χρώμα, το φύλο, ο γενετήσιος προσανατολισμός, η γλώσσα, η θρησκεία, τα πολιτικά φρονήματα ή άλλη γνώμη, η ιθαγένεια, η εθνοτική ή κοινωνική προέλευση, η περιουσία, η αναπηρία ή η γέννηση.

Η παρούσα διάταξη είναι εναρμονισμένη με τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις αρχές που αναγνωρίζονται από τον Χάρτη και την ΕΣΔΑ, συμπεριλαμβανομένων της απαγόρευσης των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης, του δικαιώματος στην ελευθερία και στην ασφάλεια, του σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, του

δικαιώματος στην ακεραιότητα του προσώπου, των δικαιωμάτων του παιδιού, της κοινωνικής ένταξης των ατόμων με αναπηρίες, του δικαιώματος αποτελεσματικού μέσου ένδικης προστασίας και του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη, του τεκμηρίου αθωότητας και των δικαιωμάτων υπεράσπισης.

Σημειώνεται ότι δεν κρίθηκε αναγκαία η ενσωμάτωση στην ελληνική έννομη τάξη, με εισαγωγή ειδικών ρυθμίσεων των άρθρων 10, 12 παρ. 5, 16 και 19 της Οδηγίας, καθόσον υφίστανται ήδη νομοθετικές διατάξεις επί των διαλαμβανομένων στα σχετικά άρθρα στον Ποινικό Κώδικα, στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, στον Σωφρονιστικό Κώδικα και στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας των Ειδικών Καταστημάτων Κράτησης Νέων.

II. ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2017, σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης

A. Γενικό Μέρος

Η προσπάθεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης να προωθήσει κοινές ουσιαστικές ποινικές διατάξεις στα κράτη-μέλη, με τις οποίες θα προστατεύονται αποτελεσματικά τα οικονομικά της συμφέροντα από πράξεις προσβολής αυτών, έχει να επιδείξει μια μακρά ιστορική πορεία. Ο τελευταίος σταθμός σ' αυτήν την πορεία ήταν η Οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2017, σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης (ΕΕ L 198/28.7.2017, σ. 29 επ.), αναφερόμενης εφεξής χάριν συντομίας ως η «Οδηγία». Η Οδηγία τελεί σε άμεση λειτουργική συνάφεια με τον λίγο αργότερα υιοθετηθέντα Κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 2017 «σχετικά με την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας» (ΕΕ L 283/31.10.2017, σ. 1 επ.), αφού τα αδικήματα που προβλέπει αποτελούν το κεντρικό σημείο αναφοράς και για την οριοθέτηση της συντρέχουσας με αυτή των εθνικών αρχών καθ' ύλην αρμοδιότητας της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας. Το παρόν σχέδιο νόμου έχει ως στόχο την ενσωμάτωση της Οδηγίας στην ελληνική έννομη τάξη.

Η Οδηγία αντικατέστησε τη Σύμβαση για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 26^η Ιουλίου 1995, γνωστής και ως Σύμβαση PIF, που είχε καταρτισθεί με βάση το άρθρο Κ3 της ΣΕΕ, καθώς και τα συναφή με αυτήν Πρωτόκολλα της 27^η Σεπτεμβρίου 1996, της 29^η Νοεμβρίου 1996 και της 19^η 6 Ιουνίου 1997 (άρθρο 16 της Οδηγίας). Τα κανονιστικά αυτά κείμενα αποτελούσαν, ως σύνολο, τον αμέσως προηγούμενο σημαντικό σταθμό στην προσπάθεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης να θέσει τους κοινούς ελάχιστους ουσιαστικούς ποινικούς κανόνες για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της, και είχαν κυρωθεί στη χώρα μας με τον ν. 2803/2000 «Κύρωση της Σύμβασης σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των συναφών με αυτήν Πρωτοκόλλων» (Α' 48). Ειδικότερα, ο συγκεκριμένος νόμος επεδίωξε να εγκαθιδρύσει ένα ειδικό σύστημα προστασίας, το οποίο θα υπερίσχυε, λόγω της ειδικότητάς του έναντι των διατάξεων του Π.Κ. για τα περιουσιακά αδικήματα, οι οποίες, σε συνδυασμό και με τις διατάξεις του ν. 1608/1950 (Α' 301), εφαρμόζονταν παραδοσιακά για την προστασία της ελληνικής δημόσιας περιουσίας. Σε ό,τι αφορά το

ρυθμιστικό του αντικείμενο ο ν. 2803/2000 συμπληρωνόταν από ένα ακόμη ειδικό νομοθέτημα, τον Τελωνειακό Κώδικα, ο οποίος, ήδη από το έτος 2001, όταν ο παλαιός ν. 1165/1918 «Περί Τελωνειακού Κώδικος» (Α' 59) αντικαταστάθηκε από τον ν. 2960/2001 «Εθνικός Τελωνειακός Κώδικας» (Α' 265) (ΕΤΚ), συμπεριέλαβε ρητά στη νομοτυπική περιγραφή των αδικημάτων που τυποποιούσε και τις πράξεις διαφυγής δασμών και λοιπών επιβαρύνσεων που εισπράττονται από τα ελληνικά Τελωνεία για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 155 ΕΤΚ). Στο πέρασμα του χρόνου, μάλλον σιωπηρά, η νομολογία περιόρισε την εφαρμογή του ν. 2803/2000 κυρίως σε περιπτώσεις απάτης ως προς τις ενωσιακές ενισχύσεις ή εν γένει ως προς άλλες δαπάνες καλυπτόμενες από τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ για τις προσβολές των ενωσιακών οικονομικών συμφερόντων, οι οποίες συνδέονται με τη διαφυγή της καταβολής δασμών ή άλλων επιβαρύνσεων που εισπράττονται για λογαριασμό της από τα ελληνικά Τελωνεία, επικράτησε να εφαρμόζεται ο ΕΤΚ. Συναφώς, σημειώνεται επίσης ότι ο ν. 2803/2000, ακολουθώντας τις θέσεις της Επεξηγηματικής Έκθεσης της Σύμβασης PIF, δεν περιέλαβε στην προστατευτική εμβέλεια των διατάξεών του όλους τους πόρους του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης και όλα εν γένει τα περιουσιακά της στοιχεία. Έτσι, λ.χ., έθεσε εκτός της ρυθμιστικής του εμβέλειας, με ρητή μνεία στην αιτιολογική του έκθεση, τους ίδιους πόρους της Ένωσης από τα ποσά που της καταβάλλουν τα κράτη-μέλη, κατ' εφαρμογή ενιαίου συντελεστή στις εναρμονισμένες βάσεις υπολογισμού του ΦΠΑ. Περαιτέρω, περιορίστηκε στην τυποποίηση συγκεκριμένων μόνο μορφών προσβολής, σε συμφωνία με τις διατάξεις της Σύμβασης PIF και των Πρωτοκόλλων της, θέτοντας δικά του πλαίσια ποινών, χωρίς οι συγκεκριμένες μορφές προσβολής ή τα οικεία πλαίσια ποινών να τελούν κατ' ανάγκη σε αντιστοιχία με αυτά που προβλέπονταν στις διατάξεις του Π.Κ. και του ν. 1608/1950, που εφαρμόζονταν για προσβολές της ελληνικής δημόσιας περιουσίας.

Η Οδηγία, προϊόν μακρόχρονης επεξεργασίας και έντονης διαμάχης μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών-μελών, τόσο σε ό,τι αφορά στη νομική της βάση (ως τέτοια επιλέχθηκε, τελικά, το άρθρο 83 παρ. 2 ΣΛΕΕ και όχι, όπως επεδίωκε η Επιτροπή, το άρθρο 325 ΣΛΕΕ), όσο και σε ό, τι αφορά στην εμβέλειά της (η οποία επιδιώκει πλέον να καταλάβει όλους τους άμεσους ή έμμεσους πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και όλα τα περιουσιακά της στοιχεία) ορίζειται ενωσιακά οικονομικά συμφέροντα, στο άρθρο 2 παρ. 1, ως το «σύνολο των εσόδων, δαπανών και στοιχείων ενεργητικού που καλύπτονται, αποκτώνται μέσω ή οφείλονται: i) στον προϋπολογισμό της 'Ένωσης'; ii) στους προϋπολογισμούς των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης που έχουν ιδρυθεί δυνάμει των Συνθηκών ή στους προϋπολογισμούς των οποίων αυτά ασκούν άμεσα ή έμμεσα τη διαχείριση και εποπτεία», οριοθετώντας έτσι το προστατευτέο με τις διατάξεις της έννομο αγαθό κατά τρόπο ευρύτερο από αυτόν με τον οποίο η ελληνική έννομη τάξη οριοθετεί τα έννομα αγαθά της ιδιοκτησίας και περιουσίας στις διατάξεις του Ειδικού Μέρους του Π.Κ., που αφορούν στην προστασία των οικείων αγαθών. Στην έννοια των εν λόγω συμφερόντων εντάσσονται, λ.χ., ενόψει του παραπάνω ορισμού, ακόμη και πρόστιμα που επιβάλλονται από την Επιτροπή κατά την εφαρμογή του δικαίου του ελεύθερου ανταγωνισμού ή συνεισφορές που οφείλονται από τρίτα κράτη στο πλαίσιο υλοποίησης κοινών προγραμμάτων με την Ευρωπαϊκή Ένωση, δηλαδή πόροι που ενδεχομένως, λόγω των ιδιόμορφων χαρακτηριστικών τους, δεν εμπίπτουν στην έννοια της «περιουσίας» του 23ου κεφαλαίου του Π.Κ.. Περαιτέρω, η Οδηγία αξιώνει την ποινικοποίηση και τρόπων προσβολής των ενωσιακών οικονομικών συμφερόντων, οι οποίοι βαίνουν πέραν του πεδίου που οριοθετούν τα άρθρα 375, 386,

386Α, 386Β και 390 Π.Κ.. Έτσι, π.χ., το άρθρο 3 παρ. 2 της Οδηγίας δεν περιορίζει τις ψευδείς παραστάσεις ή τις αθέμιτες παραλείψεις σε «γεγονότα», όπως ο όρος αυτός ερμηνεύεται στο πλαίσιο του άρθρου 386 Π.Κ., ούτε απαιτεί να ανάγεται η περιουσιακή βλάβη οπωσδήποτε σε πλάνη του διαθέτοντα, προκληθείσα λόγω των ενεργειών ή παραλείψεων του δράστη, ούτε εξαρτά κατά κανόνα τη θεμελίωση ευθύνης από την ύπαρξη σκοπού παράνομου περιουσιακού οφέλους (τούτο συμβαίνει μόνο στην περίπτωση της διάταξης του άρθρου 3 παρ. 2 στοιχείο β' της Οδηγίας). Επίσης, το άρθρο 4 παρ. 3 της Οδηγίας δεν υιοθετεί κατ' ανάγκη τη θεωρία της κατάχρησης, όταν ζητά την ποινικοποίηση άπιστων διαχειριστικών πράξεων, όπως γίνεται δεκτό ότι συμβαίνει στο πλαίσιο του άρθρου 390 Π.Κ., ούτε θέτει ως προϋπόθεση για τη θεμελίωση του αδικήματος, που από αυτήν χαρακτηρίζεται ως «υπεξαίρεση», την ύπαρξη «πράγματος» δεκτικού δικαιώματος κυριότητας ή την ύπαρξη «ιδιοποίησης», όπως τούτο γίνεται στο άρθρο 375 Π.Κ.. Πολύ περισσότερο, από τη διατύπωση του άρθρου 4 παρ. 3 της Οδηγίας προκύπτει η επιδίωξη ποινικοποίησης όλων των πράξεων αθέμιτης εκμετάλλευσης εν γένει περιουσιακών στοιχείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης από πρόσωπα που φέρουν την ιδιότητα του υπαλλήλου. Τέλος, ακόμη και σε περιπτώσεις μερικής σύμπτωσης σε ό, τι αφορά στο περιουσιακό μέγεθος που χρήζει προστασίας, όπως π.χ. στην περίπτωση του άρθρου 3 παρ. 2 στοιχείο δ' της Οδηγίας που αφορά στον ΦΠΑ, η Οδηγία απαιτεί διατάξεις που να θέτουν υπό προστασία τις εισπράξεις ΦΠΑ στο σύνολό τους, ανεξαρτήτως του κράτους-μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο οποίο αυτός είναι αποδοτέος, αποκλίνοντας έτσι από την ισχύουσα εμβέλεια των ελληνικών φορολογικών ποινικών διατάξεων, οι οποίες προστατεύουν μόνο τον ΦΠΑ που είναι αποδοτέος στο ελληνικό κράτος και εισπράττεται από τις ΔΟΥ (άρθρο 66 Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας) ή τα Τελωνεία (άρθρο 155 ΕΤΚ).

Ενόψει των παραπάνω, για την ενσωμάτωση της Οδηγίας στην ελληνική έννομη τάξη κρίθηκε ότι υφίσταντο σε γενικές γραμμές τρεις δυνατές επιλογές: (α) Η πρώτη επιλογή συνίστατο στη δημιουργία ενός ειδικού ποινικού νόμου, όπως ο ν. 2803/2000, ο οποίος θα αναλάμβανε, όπως γινόταν μέχρι σήμερα, ήτοι με τυποποιήσεις αυτοτελών αδικημάτων και πλαισίων ποινής που θα απέκλειαν τις νοηματικά σύστοιχες τυποποιήσεις του Π.Κ., την προστασία των ενωσιακών οικονομικών συμφερόντων. Η επιλογή αυτή ενείχε ωστόσο τον κίνδυνο να εμφανίζονται αξιολογικές αντινομίες σε σχέση με τα ισχύοντα για την ποινική προστασία ανάλογων αγαθών του ελληνικού Δημοσίου, καθώς και ανορθολογικά αποτελέσματα συρροής εντός της ελληνικής έννομης τάξης, όπως ήδη συνέβαινε, ίδιως σε περιπτώσεις που καθίσταται αναγκαία η ποινική επέμβαση για την αντιμετώπιση κοινών προσβολών των ενωσιακών οικονομικών συμφερόντων και της ελληνικής δημόσιας περιουσίας (π.χ. προσβολών στο πλαίσιο συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων ή έργων). (β) Η δεύτερη επιλογή συνίστατο στην ενσωμάτωση των επιταγών της Οδηγίας στον Π.Κ. με παράλληλη τροποποίηση ιδίως των διατάξεων των άρθρων 375, 386, 386Α, 386Β και 390 Π.Κ., έτσι ώστε να καλύπτονται πλήρως οι απαιτήσεις της Οδηγίας. Με αυτό τον τρόπο δρομολογείτο ωστόσο ο κίνδυνος να υπάρξει σημαντική διεύρυνση του χώρου του αξιοποίηντο ακόμη και σε σχέση με προσβολές της ιδιωτικής ή της ελληνικής δημόσιας περιουσίας, σε αντίθεση μάλιστα και με πρόσφατες δικαιοπολιτικές επιλογές του εθνικού νομοθέτη. (γ) Η τρίτη επιλογή συνίστατο, τέλος, στην υιοθέτηση ενός σύνθετου μοντέλου αποτελούμενου από: 1) διατάξεις με τις οποίες θα εξομοιώνεται καταρχήν η ποινική προστασία της ενωσιακής περιουσίας προς αυτήν της ελληνικής δημόσιας περιουσίας και θα υπάγεται στο ίδιο νομικό πλαίσιο, ώστε για τις προσβολές της πρώτης, ήτοι για τη συντριπτική πλειονότητα των

αδικημάτων σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να εφαρμόζονται εφεξής, όπως και για τις προσβολές της ελληνικής δημόσιας περιουσίας, οι υφιστάμενες διατάξεις του Π.Κ. ή αυτές του ΕΤΚ, ανάλογα με το είδος του προσβαλλόμενου περιουσιακού στοιχείου, 2) επικουρικές διατάξεις που θα έχουν ως στόχο να καλύψουν προσβολές των ενωσιακών οικονομικών συμφερόντων, μη καταλαμβανόμενες από το υφιστάμενο προστατευτικό πλέγμα των άρθρων 375, 386, 386Α, 386Β και 390 του Π.Κ., και οι οποίες, ως εκ τούτου, θα εφαρμόζονται μόνο σε περίπτωση που δεν θεμελιώνεται (βαρύτερη) ευθύνη με βάση τις διατάξεις του Π.Κ., και 3) διατάξεις που θα καλύπτουν τις υπόλοιπες απαιτήσεις της Οδηγίας, ως προς την ποινικοποίηση λ.χ. συμπεριφορών διασυνοριακής απάτης σχετικά με τον ΦΠΑ, όπου λόγω των ιδιομορφιών του ρυθμιστέου αντικειμένου είναι αναγκαία η διάπλαση νέων ρυθμίσεων, οι οποίες δεν μπορεί να έχουν επικουρικό χαρακτήρα, αλλά θα πρέπει να υπερισχύουν ακόμη και σε περιπτώσεις συρροής. Η νομοπαρασκευαστική επιτροπή τάχθηκε υπέρ της τρίτης επιλογής, με βάση τις εξής σκέψεις: (α) Πρώτον, κρίθηκε ότι με τον τρόπο αυτό διαφυλάσσεται αποτελεσματικότερα η αξιολογική συνοχή του ελληνικού ποινικού συστήματος, ως συνόλου, χωρίς συγχρόνως να αφήνεται περιθώριο μομφής για ελλειμματική συμμόρφωση της ελληνικής έννομης τάξης με τις απαιτήσεις που θέτει η Ευρωπαϊκή Ένωση σε ό,τι αφορά στην ποινική προστασία των οικονομικών συμφερόντων αυτής ακόμη και έναντι προσβολών που δεν είναι αξιόποινες - αυτή τη στιγμή - κατά το ελληνικό δίκαιο. (β) Δεύτερον, έγινε δεκτό ότι με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται παραλλήλως και η συμμόρφωση με τις επιταγές της συνταγματικά κατοχυρωμένης αρχής της αναλογικότητας, αφού ναι μεν εντάσσονται όλες οι πρόσθετες πράξεις που επιτάσσει η Οδηγία στο πεδίο του αξιοποίουν και τίθενται υπό ποινική προστασία και εξειδικευμένες λειτουργίες του ενωσιακού προϋπολογισμού, ως θεσμού, οι οποίες ενδεχομένως δεν καταλαμβάνονται από τις διατάξεις για τα περιουσιακά αδικήματα του Π.Κ., χωρίς όμως οι παραπάνω πράξεις να καθίστανται αυτόματα και κακουργήματα, αν δεν συντρέχουν οι ειδικότερες προϋποθέσεις που αξιώνουν οι διατάξεις του Π.Κ. και του Ε.Τ.Κ.. (γ) Τρίτον, θεωρήθηκε ότι με τον ως άνω τρόπο, ήτοι με την κατάργηση του ειδικού ρυθμιστικού συστήματος του ν. 2803/2000 και την υπαγωγή της ενωσιακής περιουσίας σε όλο το εύρος προστασίας που παρέχει το ελληνικό δίκαιο για την ελληνική δημόσια περιουσία, ικανοποιείται καλύτερα και η απορρέουσα από το πρωτογενές δίκαιο και την ενωσιακή νομολογία επιταγή εξομοίωσης της ποινικής προστασίας της ενωσιακής περιουσίας με την προστασία που παρέχεται στην ελληνική δημόσια περιουσία. Προς επίτευξη του τελευταίου στόχου, μάλιστα, προβλέπεται στο σχέδιο και η επέκταση του αντικειμενικού πεδίου εφαρμογής της παρ. 4 του άρθρου 216 Π.Κ., της παρ. 5 του άρθρου 242 Π.Κ., της παρ. 2 του άρθρου 374 Π.Κ., της παρ. 3 του άρθρου 375 Π.Κ., της παρ. 2 του άρθρου 386 Π.Κ., της παρ. 3 του άρθρου 386Α Π.Κ. και της παρ. 2 του άρθρου 390 Π.Κ., έτσι ώστε οι παραπάνω διατάξεις να εφαρμόζονται και όταν το προβλεπόμενο σ' αυτές αδίκημα στρέφεται άμεσα κατά του νομικού προσώπου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ή του νομικού προσώπου οργάνων και οργανισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ιδρύθηκαν με βάση τις Συνθήκες. Για τον ίδιο λόγο προβλέπεται επίσης η διεύρυνση του υποκειμενικού πεδίου εφαρμογής των διατάξεων του άρθρων 235 και 236 Π.Κ., λαμβανομένου υπόψη και του άρθρου 237Β Π.Κ. (ως προς τα άρθρα 159, 159Α και 237 δεν υφίσταται τέτοια ανάγκη, λόγω του ήδη διευρυμένου πεδίου εφαρμογής τους). (δ) Τέλος, λήφθηκε υπόψη ότι με τον παραπάνω τρόπο καθίσταται δυνατή, σε αντίθεση με ό,τι συνέβαινε μέχρι σήμερα, και η εφαρμογή, σε περιπτώσεις παράλληλης προσβολής και των δύο περιουσιών, π.χ. σε

περιπτώσεις απάτης ή απιστίας στο πλαίσιο συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων ή έργων, των ίδιων διατάξεων, π.χ. αυτών των άρθρων 386 ή 390 Π.Κ., αυτοτελώς ή σε συνδυασμό με το άρθρο 98 παρ. 2 Π.Κ.. Έτσι διανοίγεται ο δρόμος και για την ορθολογική επίλυση ζητημάτων συρροής, αφού οι ζημίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ελληνικού Δημοσίου μπορεί να συναθροίζονται και να αξιολογούνται ενιαία στο πλαίσιο της ίδιας διάταξης.

Οι επιμέρους διατάξεις που θεσπίζονται με τα άρθρα 22 έως 26 του παρόντος σχεδίου νόμου σκοπούν κυρίως στην ενσωμάτωση των άρθρων 2, 3, 4, 7, 11 παρ. 1 και 4 και 18 παρ. 2 της Οδηγίας. Επισημαίνεται ότι οι απαιτήσεις που θέτει ιδίως το άρθρο 7 της Οδηγίας, σε ό,τι αφορά στο ελάχιστο ύψος του ανώτατου ορίου της απειλουμένης ποινής, υπερκαλύπτονται ήδη από την ποινή που προβλέπεται για τα επικουρικά αδικήματα του άρθρου 24 του παρόντος σχεδίου, αλλά, φυσικά, και από τις ποινές που προβλέπονται στο άρθρο 23 του σχεδίου καθώς στις κατ' ιδίαν διατάξεις του Π.Κ. και του Ε.Τ.Κ., οι οποίες θα είναι και οι πρωταρχικά εφαρμοζόμενες με βάση το σύστημα ποινικής προστασίας που εισάγεται με το παρόν σχέδιο. Ως προς τις υπόλοιπες διατάξεις της Οδηγίας κρίθηκε ότι δεν συντρέχει ανάγκη θέσπισης ειδικών διατάξεων για την ενσωμάτωσή τους, για τους κάτωθι λόγους:

Το άρθρο 5 της Οδηγίας καλύπτεται πλήρως ως προς το κανονιστικό του περιεχόμενο από τις διατάξεις του Π.Κ. για την απόπειρα και τη συμμετοχή.

Τα άρθρα 6 και 9 της Οδηγίας καλύπτονται ως προς το κανονιστικό περιεχόμενό τους από το άρθρο 45 του ν. 4557/2018 «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και άλλες διατάξεις» (Α' 139), με τον οποίο έγινε ενσωμάτωση της Οδηγίας 2015/849/ΕΕ, αφού, όπως ορίζεται ρητά στο άρθρο 25 του παρόντος σχεδίου νόμου, καθώς και τα αδικήματα των άρθρων 159, 159Α, 235, 236, σε συνδυασμό με το άρθρο 237Β, 237, 375, 386, 386Α, 386Β, 390 του Π.Κ. και 155 επ. του Ε.Τ.Κ., όταν αυτά στρέφονται κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή συνδέονται με την προσβολή αυτών των συμφερόντων, συνιστούν βασικά αδικήματα κατά την έννοια του άρθρου 4 του ν. 4557/2018. Κατ' επέκταση, όταν τα παραπάνω αδικήματα, που καλύπτουν από άποψη περιεχομένου το σύνολο των προσβολών σε βάρος των ενωσιακών οικονομικών συμφερόντων κατά την έννοια της Οδηγίας, τελούνται στο πλαίσιο της δραστηριότητας νομικών προσώπων, κατά την έννοια των άρθρων 2 παρ. 1 στοιχείο β', 6 και 9 της Οδηγίας, μπορούν να τυγχάνουν εφαρμογής οι οικείες διατάξεις του άρθρου 45 του ανωτέρου νόμου, οι οποίες προβλέπουν προϋποθέσεις εφαρμογής και έννομες συνέπειες που καλύπτουν τις αξώσεις που θέτει η Οδηγία.

Το άρθρο 8 της Οδηγίας καλύπτεται ως προς το κανονιστικό περιεχόμενό του, όπως συνάγεται και από τη σκέψη 19 του προοιμίου της Οδηγίας, από τη διάταξη του άρθρου 187 Π.Κ., αφού σε περίπτωση τέλεσης αδικημάτων σε βάρος των ενωσιακών οικονομικών συμφερόντων στο πλαίσιο εγκληματικής οργάνωσης ή συμμορίας, θα πραγματώνονται, αντίστοιχα, και τα αληθώς συρρέοντα αδικήματα των παρ. 1, 2 ή 3 του 187 του Π.Κ, με ό,τι αυτό συνεπάγεται και για την τελική επιβάρυνση της ποινής του δράστη.

Το κανονιστικό περιεχόμενο του άρθρου 10 της Οδηγίας καλύπτεται ήδη, μεταξύ άλλων, από τα άρθρα 68 και 76 του Π.Κ., τα άρθρα 40 και 42 του ν. 4557/2018 και τα άρθρα 160 και 164 επ. του Ε.Τ.Κ..

Σε ό,τι αφορά τις διατάξεις της παρ. 1 στοιχείο α' και 3 στοιχείο γ' του άρθρου 11 της Οδηγίας, αυτές καλύπτονται ήδη από τις ρυθμίσεις των άρθρων 5 και 8 του Π.Κ.. Η επέκταση

των τοπικών ορίων εφαρμογής των ελληνικών νόμων επί συνδρομής των κριτηρίων του άρθρου 11 παρ. 3 στοιχείο α' και β' της Οδηγίας δεν είναι υποχρεωτική και δεν κρίθηκε σκόπιμη στην παρούσα φάση.

Το κανονιστικό περιεχόμενο του άρθρου 12 της Οδηγίας καλύπτεται ήδη από τις ρυθμίσεις των άρθρων 111 επ. του Π.Κ..

Για την ενσωμάτωση του άρθρου 13 της Οδηγίας κρίθηκε ότι δεν υφίσταται ανάγκη θέσπισης κάποιας ειδικής ρύθμισης, αφού το κανονιστικό περιεχόμενό του καλύπτεται από τις γενικές ρυθμίσεις που διέπουν την ανάκτηση από το Δημόσιο αχρεωστήτως καταβληθέντων ή παρανόμως μη αποδοθέντων ποσών.

Ενόψει του γεγονότος ότι στην ελληνική έννομη τάξη δεν υπάρχει κάποια ρύθμιση που να αποκλείει την παράλληλη επιβολή ποινικών κυρώσεων και κυρώσεων που δεν φέρουν ποινικό χαρακτήρα, κατά την έννοια του άρθρου 6 ΕΣΔΑ και των άρθρων 49 και 50 ΧΘΔ, κρίθηκε ότι δεν υφίστανται ανάγκη κάποιας ειδικής πρόβλεψης για την ενσωμάτωση του άρθρου 14 της Οδηγίας. Εξάλλου, λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν απαιτείται από την Οδηγία, κρίθηκε ότι δεν θα ήταν δόκιμη η θέσπιση κάποιας μεμονωμένης ρύθμισης, ειδικά στο πεδίο ποινικής προστασίας των ενωσιακών οικονομικών συμφερόντων, για τα σύνθετα ζητήματα που θέτουν η αρχή *ne bis idem* και η αρχή της αναλογικότητας σε όλες εκείνες τις περιπτώσεις όπου οι παράλληλα απειλούμενες κυρώσεις φέρουν ποινικό χαρακτήρα υπό την έννοια του άρθρου 6 ΕΣΔΑ και των άρθρων 49 και 50 ΧΘΔ, όπως αυτές ερμηνεύονται από το ΕΔΔΑ και το ΔΕΕ.

Τα ζητήματα της συνεργασίας των ελληνικών αρχών με αρχές άλλων κρατών-μελών, με την Eurojust, με την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία καθώς και με την Επιτροπή, συμπεριλαμβανομένου του OLAF, τα ζητήματα της ανταλλαγής πληροφοριών και τα ζητήματα της υποβολής αναφορών από ελεγκτικά όργανα στις αρμόδιες ελληνικές και ενωσιακές αρχές ρυθμίζονται από ειδικότερα νομοθετήματα [π.χ. π.δ. 135/2013 (Α' 209), άρθρο 82 παρ. 4-6 ν. 4622/2019 (Α' 133), όπως και από λεπτομερείς νομικές πράξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και, ως εκ τούτου, δεν υφίσταται ανάγκη άλλων ειδικότερων ρυθμίσεων για την ενσωμάτωση του κανονιστικού περιεχομένου του άρθρου 15 της Οδηγίας. Το ίδιο ισχύει εν γένει και σε ό,τι αφορά στις υποχρεώσεις του άρθρου 17 της Οδηγίας. Σε ό,τι αφορά, εξάλλου, τα ζητήματα προστασίας των προσωπικών δεδομένων, αυτά ρυθμίζονται πλέον από τον ν. 4624/2019 (Α' 137), ο οποίος ενσωμάτωσε, μεταξύ άλλων, την Οδηγία 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, που θέτει ένα ειδικό προστατευτικό πλαίσιο για την επεξεργασία των δεδομένων στα πεδία της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις και της αστυνομικής συνεργασίας, η εμβέλεια του οποίου, μάλιστα, δεν περιορίζεται πλέον μόνο στις περιπτώσεις διασυνοριακής ανταλλαγής προσωπικών δεδομένων, αλλά καταλαμβάνει και την επεξεργασία αυτών εντός των κρατών μελών.

B. Ειδικό Μέρος

Επί του άρθρου 21

Στο άρθρο 21, περιγράφονται το αντικείμενο και το εύρος της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι ορισμοί των εννοιών: α) «οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης» και β) «νομικό πρόσωπο».

Επί του άρθρου 22

Με το άρθρο 22 διευρύνεται το υποκειμενικό πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του άρθρων 235 και 236 Π.Κ., έτσι ώστε αυτά να εφαρμόζονται, όταν οι εκεί αναφερόμενες υπηρεσιακές ενέργειες ή παραλείψεις ζημιώνουν ή μπορούν να ζημιώσουν τα ενωσιακά οικονομικά συμφέροντα, ακόμη και στις περιπτώσεις όπου (α) η πράξη της δωροληψίας τελείται από οποιοδήποτε υπάλληλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά την έννοια της παρ. 5 του άρθρου 235 Π.Κ., ανεξαρτήτως του κράτους στο οποίο έχει την έδρα του το οικείο όργανο ή ο οικείος οργανισμός της, ή από οποιοδήποτε πρόσωπο που ασκεί δημόσιο λειτούργημα ή υπηρεσία για άλλο κράτος, ή, αντίστοιχα, (β) η πράξη δωροδοκίας τελείται προς οποιοδήποτε υπάλληλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά την έννοια της παρ. 4 του άρθρου 236 Π.Κ., ανεξαρτήτως του κράτους στο οποίο έχει την έδρα του το οικείο όργανο ή ο οικείος οργανισμός της. Οι παραπάνω περιπτώσεις, η κάλυψη των οποίων συστήνεται -χωρίς όμως και να επιβάλλεται ως υποχρεωτική, από το άρθρο 4 παρ. 2 και 4 καθώς και το άρθρο 11 παρ. 2 πρώτο εδάφιο της Οδηγίας, κρίθηκε σκόπιμη ενόψει και του ανωτέρου στόχου της εξομοίωσης. Ως προς τα άρθρα 159, 159Α και 237 Π.Κ. δεν υφίστατο αντίστοιχη ανάγκη επεμβάσεων, λόγω του ήδη ευρέως πεδίου εφαρμογής τους, καθώς σε αυτά δεν γίνεται διάκριση σε σχέση με το κράτος στο οποίο έχει την έδρα του το εκάστοτε όργανο ή ο οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου υπηρετεί ο λήπτης του αφελήματος.

Επί του άρθρου 23

Η διάταξη του άρθρου 23 αποβλέπει στην ποινική προστασία των εσόδων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που έχουν ως σημείο αναφοράς τις εισπράξεις ΦΠΑ των κρατών-μελών. Η θέσπιση της υπαγορεύεται από τη διάταξη του άρθρου 3 παρ. 2 στοιχείο δ' της Οδηγίας. Οι τυποποιούμενες πράξεις καταλαμβάνονται, καταρχήν, σε ό,τι αφορά στους περιγραφόμενους τρόπους προσβολής, από τις ευρύτερης διατύπωσης διατάξεις του άρθρου 66 παρ. 1 στοιχείο β', 3 και 4 ΚΦΔ ή, κατά περίπτωση, από τις διατάξεις του Ε.Τ.Κ. (π.χ. εφόσον πρόκειται για ΦΠΑ επί εισαγόμενων εμπορευμάτων). Ωστόσο, κρίθηκε σκόπιμη η κατάστρωση μιας ειδικής διάταξης, η οποία μάλιστα θα απωθεί, επί συρροής, ως ειδικότερη διάταξη που θα προβλέπει και βαρύτερη ποινή, τις διατάξεις του ΚΦΔ και του Ε.Τ.Κ., για τους εξής λόγους: (α) προκειμένου να ενταχθούν στο πεδίο προστασίας της και τα έσοδα ΦΠΑ άλλων κρατών-μελών, τα οποία δεν καταλαμβάνονται από τις διατάξεις του ΚΦΔ και του ΕΤΚ, (β) προκειμένου να αποδεσμευθεί η ποινική δίωξη του συγκεκριμένου βαρύτατου αδικήματος από τις θετικές δικονομικές προϋποθέσεις της προηγούμενης σύνταξης πράξης διορθωτικού προσδιορισμού φόρου και της προηγούμενης υποβολής μηνυτήριας αναφορά από την ΑΑΔΕ ή την Οικονομική Αστυνομία (άρθρα 55Α παρ. 1 και 68 παρ. 1 ΚΦΔ), οι οποίες δεν προβλέπονται από την Οδηγία, αλλά και δεν θα ήταν σκόπιμο ή λογικά δυνατό να απαιτούνται για αδικήματα που υπάγονται στην αρμοδιότητα και της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας ή αφορούν ΦΠΑ εισπραττόμενο από άλλα κράτη-μέλη, και (γ) προκειμένου να περιγραφούν με σαφή τρόπο οι ειδικές αυστηρές προϋποθέσεις, οι οποίες προκύπτουν από τη συνδυαστική ανάγνωση των άρθρων 2 παρ. 2 και 4 παρ. 3 στοιχείο δ' καθώς και της σκέψης 4 της Οδηγίας, και πρέπει να συντρέχουν ώστε να θεμελιώνεται η

ελληνική ποινική δικαιοδοσία, αλλά και η λειτουργικά συνδεόμενη με την ανωτέρω τυποποίηση αρμοδιότητας της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας για πράξεις που αφορούν έσοδα ΦΠΑ περισσοτέρων κρατών-μελών (τέλεση του εγκλήματος στο πλαίσιο υλοποίησης ενός οργανωμένου σχεδίου που περιλαμβάνει πράξεις τελούμενες στην επικράτεια δύο τουλάχιστον κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και επιφέρει απώλεια πόρων ΦΠΑ που υπερβαίνει συνολικά τα δέκα εκατομμύρια ευρώ, χωρίς να συνυπολογίζονται στο ποσό αυτό τυχόν τόκοι, πρόστιμα ή εν γένει προσαυξήσεις και κυρώσεις). Για την ερμηνεία των συγκεκριμένων όρων, ιδίως αυτού «του οργανωμένου σχεδίου», χρήσιμα παραμένουν, κατά τα λοιπά, τα εγκληματολογικής υφής παραδείγματα που αναφέρονται στη σκέψη 4 της Οδηγίας («αλυσιδωτή απάτη», «απάτη περί τον ΦΠΑ μέσω αφανών εμπόρων», «απάτη περί τον ΦΠΑ στο πλαίσιο εγκληματικής οργάνωσης»), τα οποία, βέβαια, δεν εξαντλούν το πεδίο εφαρμογής της διάταξης, συνεισφέρουν όμως, μέσω από την παραπομπή σε συγκεκριμένους, γνωστικά προσεγγίσιμους εγκληματολογικούς τύπους, στην οριοθέτησή της.

Επί του άρθρου 24

Με το άρθρο 24 θεσπίζονται τέσσερις επικουρικές ποινικές διατάξεις και, αντίστοιχα, τέσσερα επικουρικά αδικήματα, κατ' αντίστοιχία με τις τέσσερις νομοτυπικές περιγραφές αδικημάτων που περιέχονται στο άρθρο 3 παρ. 2 στοιχεία α', β' και γ', καθώς και στο άρθρο 4 παρ. 3 της Οδηγίας. Οι επικουρικές αυτές διατάξεις έχουν ως στόχο να καλύψουν προσβολές των ενωσιακών οικονομικών συμφερόντων, οι οποίες ενδεχομένως δεν καταλαμβάνονται από το υφιστάμενο προστατευτικό πλέγμα των άρθρων 375, 386, 386Α, 386Β και 390 Π.Κ., αλλά επιβάλλεται να ποινικοποιηθούν δυνάμει των προαναφερόμενων διατάξεων της Οδηγίας. Εάν μια προσβολή των ενωσιακών οικονομικών συμφερόντων καταλαμβάνεται από το ανωτέρω προστατευτικό πλέγμα, και αν προκύπτει δυνάμει αυτού του πλέγματος βαρύτερη ποινή για τον δράστη ή συμμέτοχο, τότε οι επικουρικές διατάξεις θα απωθούνται με βάση την προβλεπόμενη κατά περίπτωση ρήτρα σχετικής επικουρικότητας. Διαφορετικά, αν δηλαδή η προσβολή δεν καταλαμβάνεται από το ανωτέρω προστατευτικό πλέγμα ή αν η προκύπτουσα δυνάμει αυτού ευθύνη είναι ελαφρότερη, τότε θα εφαρμόζονται οι επικουρικές διατάξεις και θα απωθούνται οι αντίστοιχες διατάξεις του Π.Κ.. Σε ό,τι αφορά τα έσοδα που εισπράττονται από τα Τελωνεία και, κατ' επέκταση, προστατεύονται από τις ποινικές διατάξεις του Ε.Τ.Κ., δεν κρίθηκε σκόπιμη η δημιουργία μιας αντίστοιχης επικουρικής διάταξης, ενόψει της ήδη εξαιρετικά ευρείας νομοτυπικής περιγραφής των επιμέρους μορφών του εγκλήματος της λαθρεμπορίας στο άρθρο 155 Ε.Τ.Κ.. Αυτό προκύπτει από την ειδική πρόβλεψη που έχει τεθεί στην παρ. 3 («πλην των εσόδων ... που εισπράττονται από τα Τελωνεία»). Ομοίως, σε ό,τι αφορά έσοδα από τον ΦΠΑ, η ποινική προστασία αυτών εξακολουθεί να υπάγεται αποκλειστικά στην εμβέλεια του ΚΦΔ ή του Ε.Τ.Κ., όπως συνάγεται επίσης από την ειδική πρόβλεψη της παρ. 3 («πλην των εσόδων που προέρχονται από τον ΦΠΑ»), εκτός και αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 23 του σχεδίου νόμου, οπότε θα εφαρμόζεται αυτό. Κάθε ρήτρα επικουρικότητας, κατά τα λοιπά, που έχει τεθεί στις παρ. 1 έως 4, αποβλέπει πρωτίστως να αναδείξει τις λειτουργικά συγγενείς προς την εκάστοτε επικουρική διάταξη τυποποιήσεις του Π.Κ. και δεν έχει ως στόχο να αποκλείσει άλλες αρχές της φαινομενικής συρροής, όπως π.χ. την αρχή της απορρόφησης, εφόσον προκύψει συναφές ερμηνευτικό ζήτημα. Έτσι, π.χ., εφόσον σε συγκεκριμένη περίπτωση ο δράστης πραγματώνει αφενός μεν ως αυτουργός μία από τις επικουρικές

διατάξεις των παρ. 1 έως 3, αφετέρου δε ως συμμέτοχος τη διάταξη του άρθρου 390 παρ. 2 σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 46 ή 47 Π.Κ. (π.χ. γιατί έχει υποβάλλει μεν ανακριβείς δηλώσεις, προς επίτευξη της κατάρτισης μιας ζημιογόνας σύμβασης προμήθειας, επιτυγχάνει όμως τελικά αυτό το αποτέλεσμα σε συμπατιγνία με τον αρμόδιο υπάλληλο, ο οποίος μετά από έλεγχο των ανακριβών δηλώσεων υπογράφει τη σύμβαση), τότε εφαρμοστέες θα είναι οι διατάξεις των άρθρων 46 ή 47 και 390 παρ. 2 Π.Κ., αποκλειόμενης, στον βαθμό που η πράξη θα έχει ως σημείο αναφοράς την ίδια περιουσιακή βλάβη, της κατάφασης αληθινής συρροής μεταξύ των οικείων αδικημάτων. Σε ό,τι αφορά, εξάλλου, τις τυχόν συρροές με διατάξεις του Π.Κ. που αφορούν στα υπομνήματα, όπως αυτές των άρθρων 216 και 242 Π.Κ., τα σχετικά ερμηνευτικά ζητήματα θα πρέπει να λύνονται με βάση όσα γίνονται δεκτά, κατά περίπτωση, για τη σχέση των οικείων αδικημάτων με τα αδικήματα των άρθρων 375, 386, 386Α, 386Β ή 390 Π.Κ.. Αυτονόητο είναι, τέλος, ότι για τυχόν μορφές προσβολών της ιδιοκτησίας ή περιουσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για τις οποίες δεν έχουν θεσπιστεί επικουρικές διατάξεις, καθώς τούτο δεν απαιτείτο από την Οδηγία (π.χ. κλοπή ή ληστεία αντικειμένων που ανήκουν κατά κυριότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση), εξακολουθούν να τυγχάνουν εφαρμογής οι οικείες διατάξεις του Π.Κ.. Τούτο συνάγεται, εξάλλου, και από τη ρύθμιση του άρθρου 26 παρ. 3 του παρόντος σχεδίου.

Η τυποποίηση της παρ. 1 αποβλέπει πρωτίστως (α) στην ποινική προστασία όλων των περιουσιακών στοιχείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα οποία διατίθενται χωρίς λήψη άμεσης και ισάξιας αντιπαροχής, κατά βάση υπό τη μορφή ενισχύσεων ή χρηματοδοτήσεων, με σκοπό την προώθηση στόχων της Ένωσης στο πεδίο της κοινής γεωργικής και αλιευτικής πολιτικής, της οικονομικής ανάπτυξης, της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης κ.ο.κ., σύμφωνα με τα άρθρα 42, 177 και 182 ΣΛΕΕ, (β) στην ποινικοποίηση της ζημιογόνας παράστασης αναληθών ή της παρασιώπησης αληθών πληροφοριών, ακόμη και όταν αυτές δεν συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις υπαγωγής στην έννοια του «γεγονότος», όπως αυτός νοηματοδοτείται από την ελληνική ποινική δογματική, και (γ) στην ποινικοποίηση ζημιογόνων πράξεων ακόμη και όταν δεν συντρέχει ή δεν αποδεικνύεται πρόκληση πλάνης σε συγκεκριμένο τρίτο πρόσωπο. Η παραπάνω τυποποίηση, που διαθέτει μεγαλύτερο εύρος από αυτό των διατάξεων των άρθρων 386, 386Α και 386Β Π.Κ., επιβάλλεται από την πρόβλεψη του άρθρου 3 παρ. 2 στοιχείο α' της Οδηγίας, η οποία αξιώνει την εισαγωγή ποινικής ευθύνης, υπό τον τίτλο «απάτη εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης», και για τις παραπάνω περιπτώσεις. Μέσω της συγκεκριμένης τυποποίησης επιδιώκεται να ευθυγραμμιστεί το ελληνικό ποινικό δίκαιο με τις επιταγές της Οδηγίας, δημιουργώντας μια επικουρική βάση ποινικής ευθύνης, χωρίς να αλλοιωθεί η έννοια της «απάτης», όπως αυτή ρυθμίζεται ιδίως στο άρθρο 386 Π.Κ. και, συμπληρωματικά, στο άρθρο 386^A, καθώς και στο άρθρο 386Β Π.Κ.. Κατά τα λοιπά, όπου τα εκάστοτε προσβαλλόμενα ενωσιακά οικονομικά συμφέροντα εμπίπτουν στην έννοια της «περιουσίας», όπως αυτή γίνεται αντιληπτή στο πλαίσιο των άρθρων 386 και 386Α Π.Κ., ή συνδέονται με «επιχορηγήσεις» κατά την έννοια του άρθρου 387Β Π.Κ., και πληρούνται οι λοιπές προϋποθέσεις των παραπάνω άρθρων, τυγχάνουν εφαρμογής αυτά, αφού προβλέπουν εν γένει βαρύτερη ποινή, καθώς απειλούν σωρευτικά προς την ποινή φυλάκισης και χρηματική ποινή. Σημειώνεται ότι, για τον λόγο αυτό, υιοθετείται στην παρούσα διάταξη ο όρος «επιχορήγηση» που απαντάται στο άρθρο 386Β Π.Κ. αντί του όρου «ενίσχυση» που απαντάται στο δίκαιο της Ένωσης (λ.χ. άρθρο 42 ΣΛΕΕ, Κανονισμός (ΕΕ) 1303/2013, όπως ισχύει σήμερα), ώστε να αποφευχθούν ερμηνευτικά προβλήματα κατά την εφαρμογή των

δύο διατάξεων. Κατά τούτο, στην έννοια της «επιχορήγησης» υπάγονται και οι ενισχύσεις που παρέχονται από τα Ευρωπαϊκά Γεωργικά Ταμεία, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας καθώς και τα πέντε μεγάλα «Ευρωπαϊκά Διαφθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία» (ΕΔΕΤ). Έτσι οι «δαπάνες» της Ευρωπαϊκής Ένωσης «που δεν σχετίζονται με προμήθειες», υπό την έννοια του άρθρου 3 παρ. 2 στοιχείο α' της Οδηγίας, ως ενωσιακά προσδιοριζόμενη έννοια, που εμπίπτει στην ευρύτερη έννοια των ενωσιακών οικονομικών συμφερόντων (άρθρο 2 παρ. 1 στοιχείο α' της Οδηγίας), εισάγεται μόνον επικουρικά στο ελληνικό ποινικό σύστημα και μόνο για τις περιπτώσεις εκείνες όπου τα εν λόγω συμφέροντα της Ένωσης δεν προσβάλλονται ταυτόχρονα, με κάποιον από τους τρόπους που περιγράφονται στα άρθρα 386, 386Α και 386Β Π.Κ., οπότε και εφαρμόζονται τα ως άνω άρθρα.

Η τυποποίηση της παρ. 2 αποβλέπει πρωτίστως (α) στην ποινική προστασία όλων των περιουσιακών στοιχείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα οποία δαπανώνται για την κτήση αγαθών και υπηρεσιών, ακόμη και όταν αυτά μεταβιβάζονται ενδεχομένως κατά κυριότητα σε αντισυμβαλλόμενους της Ευρωπαϊκής Ένωσης (π.χ. προκαταβολές που χορηγούνται σε αναδόχους έργων για την κάλυψη της αγοράς πρώτων υλών), (β) στην ποινικοποίηση της ζημιογόνας παράστασης αναληθών ή της παρασιώπησης αληθών πληροφοριών, ακόμη και όταν αυτές δεν συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις υπαγωγής στην έννοια του «γεγονότος», όπως αυτός νοηματοδοτείται από την ελληνική ποινική δογματική, και (γ) στην ποινικοποίηση ζημιογόνων πράξεων, ακόμη και όταν δεν συντρέχει ή δεν αποδεικνύεται πρόκληση πλάνης σε συγκεκριμένο τρίτο πρόσωπο. Η παραπάνω τυποποίηση, που διαθέτει μεγαλύτερο εύρος από αυτό των διατάξεων των άρθρων 386 και 386Α Π.Κ., επιβάλλεται από την πρόβλεψη του άρθρου 3 παρ. 2 στοιχείο β' της Οδηγίας, η οποία αξιώνει την εισαγωγή ποινικής ευθύνης, υπό τον τίτλο «απάτη εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης», και για τις παραπάνω περιπτώσεις. Μέσω της συγκεκριμένης τυποποίησης επιδιώκεται να ευθυγραμμιστεί το ελληνικό ποινικό δίκαιο με τις επιταγές της Οδηγίας, δημιουργώντας μια επικουρική βάση ποινικής ευθύνης, χωρίς να αλλοιωθεί η έννοια της απάτης, όπως αυτή ρυθμίζεται ιδίως στο άρθρο 386 Π.Κ. και, συμπληρωματικά, στο άρθρο 386Α Π.Κ.. Κατά τα λοιπά, όπου τα εκάστοτε προσβαλλόμενα οικονομικά συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης εμπίπτουν στην έννοια της περιουσίας, όπως αυτή γίνεται αντιληπτή στο πλαίσιο των άρθρων 386 και 386Α Π.Κ., και πληρούνται οι λοιπές προϋποθέσεις των παραπάνω άρθρων, τυγχάνουν εφαρμογής αυτά, αφού προβλέπουν εν γένει βαρύτερη ποινή, καθώς απειλούν σωρευτικά προς την ποινή φυλάκισης και χρηματική ποινή. Με τον παραπάνω τρόπο οι «δαπάνες» της Ευρωπαϊκής Ένωσης «που σχετίζονται με προμήθειες», υπό την έννοια του άρθρου 3 παρ. 2 στοιχείο β' της Οδηγίας, ως ενωσιακά προσδιοριζόμενη έννοια, που εμπίπτει στην ευρύτερη έννοια των ενωσιακών οικονομικών συμφερόντων (άρθρο 2 παρ. 1 στοιχείο α' της Οδηγίας), εισάγεται μόνον επικουρικά στο ελληνικό ποινικό σύστημα και μόνο για τις περιπτώσεις εκείνες όπου δεν προσβάλλεται ταυτόχρονα, με κάποιον από τους τρόπους που περιγράφονται στα άρθρα 386 και 386Α Π.Κ., η ενωσιακή περιουσία, οπότε και θα εφαρμόζονται τα ως άνω άρθρα.

Η τυποποίηση της παρ. 3 αποβλέπει πρωτίστως (α) στην ποινική προστασία όλων των εσόδων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ακόμη και όταν αυτά δεν εμπίπτουν στην έννοια της «περιουσίας», όπως αυτή οριοθετείται κατά την ερμηνεία του άρθρου 386 ή του άρθρου 386Α Π.Κ. (π.χ. έσοδα από διοικητικές ποινές, στα οποία προέχει κατεξοχήν το εγκληματοπροληπτικό και όχι το περιουσιακό στοιχείο), (β) στην ποινικοποίηση της ζημιογόνας παράστασης αναληθών ή της παρασιώπησης αληθών πληροφοριών, ακόμη και

όταν αυτές δεν συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις υπαγωγής στην έννοια του «γεγονότος», όπως αυτός νοματοδοτείται από την ελληνική δογματική, και (γ) στην ποινικοποίηση ζημιογόνων πράξεων ακόμη και όταν δεν συντρέχει ή δεν αποδεικνύεται πρόκληση πλάνης σε άλλον ή άμεσος δόλος του δράστη για τον προσπορισμό παράνομου περιουσιακού οφέλους. Η παραπάνω τυποποίηση, που διαθέτει μεγαλύτερο εύρος από αυτό των διατάξεων των άρθρων 386 και 386Α Π.Κ., επιβάλλεται από την πρόβλεψη του άρθρου 3 παρ. 2 στοιχείο γ' της Οδηγίας, η οποία αξιώνει την εισαγωγή ποινικής ευθύνης και για τις παραπάνω περιπτώσεις. Μέσω της συγκεκριμένης τυποποίησης επιδιώκεται να ευθυγραμμισθεί το ελληνικό ποινικό δίκαιο με τις επιταγές της Οδηγίας, δημιουργώντας μια επικουρική βάση ποινικής ευθύνης, χωρίς να αλλοιωθεί η έννοια της απάτης, όπως αυτή ρυθμίζεται ιδίως στο άρθρο 386 Π.Κ. και, συμπληρωματικά, στο άρθρο 386Α Π.Κ.. Κατά τα λοιπά, όπου τα εκάστοτε προσβαλλόμενα έσοδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης εμπίπτουν στην έννοια της «περιουσίας», όπως αυτή γίνεται αντιληπτή στο πλαίσιο των άρθρων 386 και 386Α Π.Κ., και πληρούνται οι λοιπές προϋποθέσεις των παραπάνω άρθρων, τυγχάνουν εφαρμογής αυτά, αφού προβλέπουν εν γένει βαρύτερη ποινή, καθώς απειλούν σωρευτικά προς την ποινή φυλάκισης και χρηματική ποινή. Με τον παραπάνω τρόπο τα «έσοδα» της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπό την έννοια του άρθρου 3 παρ. 2 στοιχείο γ' της Οδηγίας, ως ενωσιακά προσδιοριζόμενη έννοια, που εμπίπτει στην ευρύτερη έννοια των ενωσιακών οικονομικών συμφερόντων (άρθρο 2 παρ. 1 στοιχείο α' της Οδηγίας), εισάγεται μόνον επικουρικά στο ελληνικό ποινικό σύστημα και μόνο για τις περιπτώσεις εκείνες όπου δεν προσβάλλεται ταυτόχρονα, με κάποιον από τους τρόπους που περιγράφονται στα άρθρα 386 και 386Α Π.Κ., η ενωσιακή περιουσία, οπότε και εφαρμόζονται τα ως άνω άρθρα. Η διάταξη εξαιρεί, εξάλλου, ρητά από το πεδίο εφαρμογής της τόσο τα έσοδα από τον ΦΠΑ όσο και τους δασμούς ή άλλες επιβαρύνσεις που εισπράττονται από τα ελληνικά Τελωνεία, γιατί ο μεν ΦΠΑ καλύπτεται από τις αποκλειστικά εφαρμοζόμενες κατά περίπτωση διατάξεις του ΚΦΔ (άρθρο 66 παρ. 1 στοιχείο β', 3 και 4 ΚΦΔ) ή του Ε.Τ.Κ. (π.χ. σε ό,τι αφορά τον ΦΠΑ για εισαγόμενα εμπορεύματα) ή του άρθρου 23 του παρόντος σχεδίου νόμου (σε ό,τι αφορά τα μόνα έσοδα ΦΠΑ που υπάγονται στην ειμβέλεια της Οδηγίας), τα δε εισπραττόμενα από τα ελληνικά Τελωνεία έσοδα που ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση (π.χ. δασμοί) καλύπτονται από τις διατάξεις του Ε.Τ.Κ. (άρθρα 155 επ. Ε.Τ.Κ.), οι οποίες, ενόψει της ευρύτατης νομοτυπικής περιγραφής των διαφόρων μορφών λαθρεμπορίας, καλύπτουν ήδη, κατά το πεδίο εφαρμογής τους, όλες τις περιπτώσεις του άρθρου 3 παρ. 2 στοιχείο γ' της Οδηγίας, συμπεριλαμβανόμενης π.χ. και αυτής της κατάχρησης ενός νόμιμα ληφθέντος οικονομικού πλεονεκτήματος (πρβλ. π.χ. άρθρο 155 παρ. 2 στοιχείο α' Ε.Τ.Κ.).

Η τυποποίηση της παρ. 4 αποβλέπει πρωτίστως: (α) στην ποινική προστασία όλων των πόρων και στοιχείων ενεργητικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ακόμη και όταν αυτά δεν εμπίπτουν στην έννοια της «περιουσίας», όπως αυτή οριοθετείται κατά την ερμηνεία του άρθρου 390 Π.Κ., (β) στην ποινικοποίηση ζημιογόνων διαχειριστικών πράξεων, ακόμη και όταν αυτές δεν φέρουν εξωτερικό αντιπροσωπευτικό χαρακτήρα, (γ) στην ποινικοποίηση πράξεων «ιδιοποίησης» ή αθέμιτης εκμετάλλευσης, εκ μέρους διαχειριστών των ενωσιακών οικονομικών συμφερόντων, κάθε είδους περιουσιακών στοιχείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η παραπάνω τυποποίηση, που διαθέτει μεγαλύτερο εύρος από αυτό των διατάξεων των άρθρων 390 και 375 παρ. 1 δεύτερο εδάφιο Π.Κ., επιβάλλεται από τη διατύπωση του άρθρου 4 παρ. 3 της Οδηγίας, η οποία αξιώνει την εισαγωγή ποινικής ευθύνης και για τις παραπάνω περιπτώσεις. Μέσω της συγκεκριμένης τυποποίησης επιδιώκεται να ευθυγραμμιστεί το

ελληνικό ποινικό δίκαιο με τις επιταγές της Οδηγίας, δημιουργώντας μια επικουρική βάση ποινικής ευθύνης, χωρίς να αλλοιωθούν οι έννοιες της υπεξαίρεσης από διαχειριστή ή της απιστίας, όπως αυτές ρυθμίζονται στα άρθρα 375 παρ. 1 εδ. β' και 390 Π.Κ.. Κατά τα λοιπά, όπου τα εκάστοτε προσβαλλόμενα ενωσιακά οικονομικά συμφέροντα εμπίπτουν στις έννοιες της «ιδιοκτησίας» ή της «περιουσίας», όπως αυτές γίνονται αντιληπτές στο πλαίσιο των άρθρων 375 παρ. 1 δεύτερο εδάφιο και 390 Π.Κ., και πληρούνται και οι λοιπές προϋποθέσεις των παραπάνω άρθρων, τυχάνουν εφαρμογής αυτά, αφού προβλέπουν εν γένει βαρύτερη ποινή, καθώς απειλούν σωρευτικά προς την ποινή φυλάκισης και χρηματική ποινή (ενώ η διάταξη του άρθρου 375 παρ. 1 δεύτερο εδάφιο Π.Κ. προβλέπει και βαρύτερο κατώτατο όριο απειλούμενης ποινής). Με τον παραπάνω τρόπο οι «πόροι» και τα «στοιχεία ενεργητικού» της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπό την έννοια του άρθρου 4 παρ. 3 της Οδηγίας, ως ενωσιακά προσδιοριζόμενες έννοιες, που εμπίπτουν στην ευρύτερη έννοια των ενωσιακών οικονομικών συμφερόντων (άρθρο 2 παρ. 1 στοιχείο α' της Οδηγίας), εισάγεται μόνον επικουρικά στο ελληνικό ποινικό σύστημα και μόνο για τις περιπτώσεις εκείνες όπου δεν προσβάλλεται ταυτόχρονα, με κάποιον από τους τρόπους που περιγράφονται στα άρθρα 375 παρ. 1 εδ. β' και 390 Π.Κ., η ενωσιακή περιουσία, οπότε και εφαρμόζονται τα ως άνω άρθρα.

Επί του άρθρου 25

Με το άρθρο 25 ενσωματώνεται στην ελληνική έννομη τάξη η διάταξη του άρθρου 4 παρ. 1 της Οδηγίας, η οποία δεν προβαίνει σε διακρίσεις αναφορικά με τη βαρύτητα των αδικημάτων σε βάρος των ενωσιακών οικονομικών συμφερόντων και ζητά να καταστούν αυτά βασικά αδικήματα κατά την έννοια της νομοθεσίας για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Η παρούσα διάταξη εντάσσει λοιπόν όλα τα αδικήματα του παρόντος σχεδίου νόμου, καθώς και τα αδικήματα των άρθρων 159, 159Α, 235, 236, 237, 375, 386, 386Α, 386Β, 390 Π.Κ., των άρθρων 155 επ. ν. 2960/2001 (Α' 265) (Εθνικός Τελωνειακός Κώδικας) και του άρθρου 39 ν. 4557/2018 (Α' 139), όταν αυτά στρέφονται κατά των ενωσιακών οικονομικών συμφερόντων ή συνδέονται με την προσβολή αυτών των συμφερόντων, στον κατάλογο των βασικών αδικημάτων του άρθρου 4 του ν. 4557/2018.

Επί του άρθρου 26

Το άρθρο 26 περιέχει ρυθμίσεις για ζητήματα που αφορούν εν γένει τα αδικήματα του παρόντος σχεδίου και, πιο συγκεκριμένα, ρυθμίσεις αφενός για τον τρόπο δίωξής τους και αφετέρου για τα κριτήρια θεμελίωσης της δικαιοδοσίας των ελληνικών δικαστηρίων όταν τα αδικήματα τελούνται εξ ολοκλήρου στην αλλοδαπή. Πιο συγκεκριμένα:

Με τη ρύθμιση της παρ. 1 προβλέπεται ότι όλα τα αδικήματα του παρόντος σχεδίου νόμου, καθώς και τα αδικήματα των άρθρων 159, 159Α, 235, 236, 237, 375, 386, 386Α, 386Β, 390 του Π.Κ., των άρθρων 155 επ. του ν. 2960/2001 (Α' 265) (Εθνικός Τελωνειακός Κώδικας) και του άρθρου 39 του ν. 4557/2018 (Α' 139), όταν αυτά στρέφονται κατά των ενωσιακών οικονομικών συμφερόντων ή συνδέονται με την προσβολή αυτών των συμφερόντων, διώκονται αυτεπάγγελτα. Η ρύθμιση συνάπτεται με τον δημόσιο χαρακτήρα των προσβαλλόμενων συμφερόντων και συμπορεύεται κατά βάση και με τις επιλογές του Π.Κ. σε ό,τι αφορά τα περιουσιακά αδικήματα, αφού και εκεί προβλέπεται αυτεπάγγελτη δίωξη για το αδίκημα του άρθρου 386Β, καθώς και για τις στρεφόμενες κατά του Δημοσίου κακουργηματικές παραλλαγές των άρθρων 375, 386, 386Α και 390 Π.Κ.. Η εισαγωγή του θεσμού της έγκλησης για τα στρεφόμενα κατά των ενωσιακών οικονομικών συμφερόντων

αδικήματα πλημμεληματικής φύσεως κρίθηκε, κατά τα λοιπά, ότι θα μπορούσε να προκαλέσει σοβαρά προβλήματα στο πλαίσιο διώξεων επί διασυνοριακών υποθέσεων, που θα αναλάμβανε η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, και, ως εκ τούτου, δεν κρίθηκε δικαιοπολιτικά σκόπιμη.

Με τη ρύθμιση της παρ. 2 ενσωματώνονται στην ελληνική έννομη τάξη οι διατάξεις του άρθρου 11 παρ. 1 στοιχείο β' και 4 της Οδηγίας, ήτοι διασφαλίζεται ότι επί αδικημάτων σε βάρος των ενωσιακών οικονομικών συμφερόντων, που τελούνται από Έλληνα υπήκοο στην αλλοδαπή, η άσκηση της δικαιοδοσίας των ελληνικών ποινικών δικαστηρίων δεν θα εξαρτάται από το αν η πράξη είναι αξιόποινη, με τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά της, και κατά τους νόμους του κράτους τέλεσης, κατά την έννοια του άρθρου 6 παρ. 1 Π.Κ., ή, επί πλημμελημάτων, αν, επιπροσθέτως, υποβλήθηκε έγκληση του θύματος ή αίτηση δίωξης εκ μέρους του κράτους τέλεσης, κατά την έννοια του άρθρου 6 παρ. 3 Π.Κ.. Η ανάγκη απεξάρτησης από τις ανωτέρω προϋποθέσεις συνάγεται α) από την παρ. 1 στοιχείο β του άρθρου 11 της Οδηγίας, η οποία αξιώνει να θεμελιώνεται η δικαιοδοσία των κρατών-μελών κάθε φορά που το αδίκημα διαπράττεται από υπήκοο τους, χωρίς να επιτρέπει οποιαδήποτε ουσιαστικού δικαίου εξαίρεση, συνδεόμενη π.χ. με τις προβλέψεις του κράτους τέλεσης, και β) από την παρ. 4 του ίδιου άρθρου, το οποίο ζητά ρητά να μην ισχύουν για τη θεμελίωση της δικαιοδοσίας οι δικονομικές προϋποθέσεις της υποβολής έγκλησης από το θύμα ή της υποβολής καταγγελίας από το κράτος του τόπου τέλεσης.

Τέλος, με την παρ. 3, στην οποία προβλέπεται η εξομοίωση της ποινικής προστασίας της περιουσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς την ποινική προστασία της περιουσίας του ελληνικού Δημοσίου, επιδιώκεται η εξασφάλιση της ομαλότερης λειτουργίας του θεσπιζόμενου νέου συστήματος ποινικής προστασίας των ενωσιακών οικονομικών συμφερόντων, το οποίο εφεξής θα στηρίζεται όχι τόσο στις (επικουρικές) διατάξεις του άρθρου 24 του παρόντος σχεδίου νόμου, αλλά, προεχόντως, στις διατάξεις του Π.Κ. και του Ε.Τ.Κ., με τις οποίες παρέχεται ποινική προστασία και στην ελληνική δημόσια περιουσία. Επίσης, προωθείται η απορρέουσα από το πρωτογενές δίκαιο και την ενωσιακή νομολογία επιταγή εξομοίωσης της ποινικής προστασίας της ενωσιακής περιουσίας με την προστασία που απολαμβάνει η ελληνική δημόσια περιουσία. Προς επίτευξη των ανωτέρω στόχων, διευρύνεται το αντικειμενικό πεδίο εφαρμογής της παρ. 4 του άρθρου 216 Π.Κ., της παρ. 5 του άρθρου 242 Π.Κ., της παρ. 2 του άρθρου 374 Π.Κ., της παρ. 3 του άρθρου 375 Π.Κ., της παρ. 2 του άρθρου 386 Π.Κ., της παρ. 3 του άρθρου 386Α Π.Κ. και της παρ. 2 του άρθρου 390 Π.Κ., έτσι ώστε οι παραπάνω διατάξεις να εφαρμόζονται και όταν το προβλεπόμενο σ' αυτές αδίκημα στρέφεται άμεσα κατά του νομικού προσώπου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του νομικού προσώπου οργάνων και οργανισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ιδρύθηκαν με βάση τις Συνθήκες. Με τον τρόπο αυτό καθίσταται ευκολότερη και η διαχείριση των ζητημάτων συρροής σε υποθέσεις παράλληλων προσβολών, που λαμβάνουν χώρα, π.χ. στο πλαίσιο συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων.

Επί του άρθρου 27

Με το άρθρο 27 προβλέπεται, προς εκπλήρωση της υποχρέωσης που απορρέει από το άρθρο 18 της Οδηγίας, ότι το Υπουργείο Δικαιοσύνης υποβάλλει ετησίως στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εφόσον διαθέτει σε κεντρικό επίπεδο τα αντίστοιχα στοιχεία, στατιστικές αναφορές σχετικά με τα διωκόμενα στην Ελλάδα αδικήματα που εμπίπτουν στην εμβέλεια της Οδηγίας, ήτοι

αδικήματα καλυπτόμενα από τις διατάξεις του παρόντος σχεδίου ή τις κατά περίπτωση αντίστοιχα εφαρμοστέες διατάξεις του Π.Κ. ή του Ε.Τ.Κ. που στρέφονται κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή συνδέονται με την προσβολή αυτών των συμφερόντων. Ειδικότερα, προβλέπεται η υποβολή αναφορών αφενός για τον αριθμό σχετικών δικογραφιών που αρχειοθετήθηκαν, καθώς και τον αριθμό σχετικών ποινικών διώξεων που ασκήθηκαν, έπαυσαν, κηρύχθηκαν απαράδεκτες, κατέληξαν σε αθώωση, οδήγησαν σε καταδίκη ή βρίσκονται σε εξέλιξη· και αφετέρου για τα ποσά που ανακτήθηκαν κατόπιν ποινικών διώξεων και την εκτιμώμενη ζημία. Για τη ρύθμιση των περαιτέρω λεπτομερειών, συμπεριλαμβανόμενης της διαδικασίας συγκέντρωσης των ανωτέρω στοιχείων, στον βαθμό που αυτή καταστεί τεχνικά εφικτή, εξουσιοδοτείται προς έκδοση σχετικής υπουργικής απόφασης ο Υπουργός Δικαιοσύνης.

Επί του άρθρου 28

Τέλος, στο άρθρο 28 προβλέπεται ότι από τη στιγμή που το παρόν σχέδιο θα καταστεί νόμος, παύει να ισχύει ο ν. 2803/2000 (Α' 48) και εφεξής, όπου σε διατάξεις του ισχύοντος δικαίου γίνεται αναφορά στις διατάξεις του ανωτέρω νόμου, θα νοούνται αναλόγως, οι διατάξεις του παρόντος σχεδίου καθώς και οι κατά περίπτωση αντίστοιχα εφαρμοστέες διατάξεις του Ποινικού Κώδικα. Η εν λόγω ρύθμιση επιδιώκει να καταστήσει σαφές ότι μετά την κατάργηση του ειδικού ρυθμιστικού συστήματος του ν. 2803/2000 η ενωσιακή περιουσία υπάγεται πλέον, καθ' ολοκληρίαν, στο γενικό προστατευτικό σύστημα του Π.Κ., που ισχύει και για την ελληνική δημόσια περιουσία, ενώ, παραπέρα, η προστασία αυτή συμπληρώνεται και με ειδικές διατάξεις του παρόντος, ήτοι, μεταξύ άλλων, με τις ποινικές τυποποιήσεις των άρθρων 23 και 24, ή, κατά περίπτωση, και με ειδικά νομοθετήματα, όπως ο Ε.Τ.Κ.. Κατ' επέκταση, εφεξής, προς αντιμετώπιση ζητημάτων διαχρονικού δικαίου για πράξεις που τελέσθηκαν πριν την έναρξη ισχύος του νέου νόμου και ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής του ν. 2803/2000, ο εφαρμοστής καλείται να συγκρίνει αφενός την ευθύνη που προέκυπτε με βάση τις διατάξεις του ν. 2803/2000 σε συνδυασμό και με τις διατάξεις του Ε.Τ.Κ. και αφετέρου την ευθύνη που προκύπτει πλέον με βάση τις διατάξεις του Π.Κ., τις διατάξεις του Ε.Τ.Κ. και τις διατάξεις του παρόντος. Πράξεις που πραγμάτωναν τις ειδικές υποστάσεις των αδικημάτων που τυποποιούσε ο ν. 2803/2000 καθίστανται, εξάλλου, ανέγκλητες, μόνο αν και στον βαθμό που αυτές δεν καταλαμβάνονται πλέον από τις διατάξεις του Π.Κ., του Ε.Τ.Κ. ή του παρόντος.

III. ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/541 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου 2017 για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, την αντικατάσταση της απόφασης-πλαισίου 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου και για την τροποποίηση της απόφασης 2005/671/ΔΕΥ του Συμβουλίου.

A. ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Το παρόν μέρος ρυθμίζει μια σειρά συναφών μεταξύ τους θεμάτων που έχουν ως αφετηρία πρόσφατες νομοθετικές πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για τον περιορισμό της πολυνομίας και την αποφυγή αντιφατικών και αλληλεπικαλυπτόμενων διατάξεων επιλέγεται

η ταυτόχρονη εκπλήρωση των υποχρεώσεων έναντι της Ε.Ε. που απορρέουν από τις ανωτέρω πρωτοβουλίες, ήτοι η ταυτόχρονη ενσωμάτωση στην έννομη μας τάξη των εξής κειμένων: α) της Απόφασης 2005/671/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 20ης Σεπτεμβρίου 2005, σχετικά με την ανταλλαγή πληροφοριών και τη συνεργασία όσον αφορά τα τρομοκρατικά αδικήματα, και της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/541 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου 2017 για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαισίου 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου και για την τροποποίηση της απόφασης 2005/671/ΔΕΥ του Συμβουλίου.

Το κυριότερο αντικείμενο του παρόντος είναι η εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις των ανωτέρω κειμένων, με τις οποίες συμπληρώνεται ένα αισθητό κενό στις προσπάθειες της διεθνούς κοινωνίας να οικοδομήσει ένα αποτελεσματικό instrumentarium για την αντιμετώπιση του υπό συζήτηση φαινομένου, καθώς και να ενισχύσει τη διεθνή συνεργασία στην πρόληψη τρομοκρατικών πράξεων.

Τον ίδιο στόχο υπηρετεί και η απόφαση-πλαισίο 2008/919/ΔΕΥ του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 28ης Νοεμβρίου 2008 σχετικά με την τροποποίηση της απόφασης-πλαισίο 2002/475/ΔΕΥ για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Όπως μάλιστα χαρακτηριστικά αναφέρεται στο προσίμιο αυτής, κατά τα τελευταία έτη έχει αναπτυχθεί ένα τροποποιημένο modus operandi των ενεργών τρομοκρατών και των υποστηρικτών τους, οι οποίοι δεν ενεργούν πλέον στο πλαίσιο ιεραρχικά δομημένων ομάδων, αλλά σε ημιαυτόνομες μονάδες με χαλαρούς προσωπικούς δεσμούς, βασικό χαρακτηριστικό των οποίων είναι η χρήση του διαδικτύου ως «εικονικού στρατοπέδου εκπαίδευσης».

Με τις παρούσες διατάξεις προσαρμόζεται το εθνικό δίκαιο τόσο στις υποχρεώσεις μας που απορρέουν από την Οδηγία (ΕΕ) 2017/541 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου 2017 για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, όσο και σ' εκείνες που απορρέουν από την προαναφερθείσα απόφαση-πλαισίο 2008/919/ΔΕΥ. Η προσαρμογή έγκειται αφενός μεν στην εισαγωγή αυτοτελών εγκλημάτων, όπως αυτά της δημόσιας πρόκλησης ή διέγερσης σε τέλεση τρομοκρατικών πράξεων και της στρατολόγησης και εκπαίδευσης τρομοκρατών, αφετέρου δε στην πρόβλεψη της δυνατότητας διενέργειας ειδικών ανακριτικών πράξεων ακόμη και κατά το στάδιο της προκαταρκτικής εξέτασης από την Εισαγγελική Αρχή. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται η αποτελεσματική αντιμετώπιση του συγκεκριμένου εγκληματικού φαινομένου, χωρίς ωστόσο να απεμπολούνται θεμελιώδη δικαιώματα των προσώπων σε βάρος των οποίων διενεργούνται οι ανακριτικές πράξεις υπό την εποπτεία των Εισαγγελικών και Δικαστικών Αρχών.

Βασικός σκοπός του νόμου είναι η ενσωμάτωση της Απόφασης 2005/671/ΔΕΥ, με την οποία η επιδιωκόμενη ανταλλαγή πληροφοριών και συνεργασία των κρατών – μελών, επί εγκλημάτων τρομοκρατίας, διευρύνεται και επεκτείνεται, σε όλα τα στάδια της ποινικής διαδικασίας, με τρόπο ώστε αυτή, εφεξής, να συμπεριλαμβάνει, τόσο τις ποινικές καταδίκες, όσο και όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα και τις ομάδες ή οντότητες, των οποίων η δραστηριότητα αποτελεί αντικείμενο έρευνας, ποινικής δίωξης ή ποινικής καταδίκης, για τέτοια εγκλήματα. Απότερος σκοπός των προβλέψεων της υπό ενσωμάτωση απόφασης, είναι η καταπολέμηση της τρομοκρατίας, σε όλες της τις μορφές, σε όλο τον κόσμο, μέσω της συνέχισης των προσπαθειών ενίσχυσης της συμμαχίας της διεθνούς κοινότητας, προς καταπολέμησή της, και της ενίσχυσης της συνεργασίας, μεταξύ των επιχειρησιακών υπηρεσιών, που είναι επιφορτισμένες με αυτή (Europol, Eurojust, υπηρεσίες πληροφοριών, αστυνομικές δυνάμεις, δικαστικές αρχές). Προς επίτευξη των στόχων αυτών, είναι

απαραίτητο, οι σχετικές υπηρεσίες των κρατών – μελών να έχουν στη διάθεσή τους, τις πληρέστερες και πλέον επίκαιρες πληροφορίες, ανάλογα με τους τομείς της αρμοδιότητάς τους. Οι εξειδικευμένες εθνικές υπηρεσίες των κρατών – μελών, οι δικαστικές αρχές και οι αρμόδιοι φορείς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως η Europol και η Eurojust, έχουν επιτακτική ανάγκη πληροφοριών, προς επιτυχή εκπλήρωση της αποστολής τους. Η προκείμενη εναρμόνιση, λαμβάνοντας υπόψη τις ήδη υφιστάμενες ρυθμίσεις στον τομέα της ανταλλαγής πληροφοριών και συνεργασίας των κρατών – μελών, επί εγκλημάτων τρομοκρατίας, όπως αυτές εμπεριέχονται στις διατάξεις των νόμων 1789/1988 (Α' 133) [κύρωση Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την καταστολή της τρομοκρατίας], 2514/1997 (Α' 140) [κύρωση της Συμφωνίας σχετικά με τη σταδιακή κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα και των πρωτοκόλλων και συμφωνιών προσχώρησης, σ' αυτήν – Σύμβαση SCHENGEN], 2605/1998 (Α' 88) [κύρωση της από 26.7.1995 Σύμβασης για την Ίδρυση Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας - Σύμβαση EUROPOL (ΕΕ C 316 της 27^η.11.1995, σ. 2) - δυνάμει του άρθρου K.3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση], 3294/2004 (Α' 243) [κύρωση του από 27.11.2003 τροποποιητικού πρωτοκόλλου της Σύμβασης για την Ίδρυση Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας - Σύμβαση EUROPOL], 3295/2004 (Α' 244) [κύρωση του από 28.11.2002 τροποποιητικού πρωτοκόλλου της Σύμβασης για την Ίδρυση Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας - Σύμβαση EUROPOL], 2928/2001 (Α' 141) και 3875/2010 (Α' 158) [ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των μέτρων, που προβλέπονταν από τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών, κατά του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος (Σύμβαση Παλέρμο) της 12ης-15ης Δεκεμβρίου 2000], 3251/2004 (Α' 127) [προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην από 6/7.12.2001 απόφαση – πλαίσιο «για το ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών – μελών» και στην 2002/475/ΔΕΥ, από 13.6.2002, απόφαση – πλαίσιο του Συμβουλίου της ΕΕ «για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας»], 3663/2008 (Α' 99) (όπως τροποποιήθηκε με το ν. 4249/2014 (Α' 74)) [ενσωμάτωση της 2022/187/ΔΕΥ, από 28.2.2002, απόφασης του Συμβουλίου της ΕΕ (ΕΕ L 63/1 της 6^η.3.2002, σχετικά με τη σύσταση της Eurojust, προκειμένου να ενισχυθεί η καταπολέμηση των σοβαρών μορφών εγκλήματος], προβαίνει στις αναγκαίες ρυθμίσεις και προσθήκες.

Β. ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ: ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Επί των άρθρων 29, 30 και 31

Με αυτά τα άρθρα του Σχεδίου Νόμου, α) ενσωματώνονται στην ελληνική νομοθεσία η Οδηγία (ΕΕ) 541/2017 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου 2017 για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαισίου 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου και για την τροποποίηση της απόφασης 2005/671/ΔΕΥ του Συμβουλίου και η Απόφαση 2005/671/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 20ης Σεπτεμβρίου 2005, σχετικά με την ανταλλαγή πληροφοριών και τη συνεργασία όσον αφορά τα τρομοκρατικά αδικήματα, β) παρατίθενται αναλυτικοί ορισμοί όρων και φράσεων που χρησιμοποιούνται στο σχέδιο νόμου και γ) ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη δικαιοδοσία των ελληνικών δικαστηρίων σε περίπτωση διάπραξης σχετικών αδικημάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Επί του άρθρου 32

Με το άρθρο αυτό τυποποιείται ως αυτοτελές αδίκημα, η με οποιονδήποτε τρόπο οργάνωση και διευκόλυνση άλλου στην πραγματοποίηση ταξιδιών με σκοπό την τέλεση τρομοκρατικών πράξεων, εν γνώσει του δράστη ότι με την πράξη του αυτή συμβάλλει στην επίτευξη του εγκληματικού σκοπού.

Επί των άρθρων 33, 34 και 35

Στα άρθρα αυτά τυποποιούνται πράξεις που εντάσσονται στην εγκληματική συμπεριφορά των άρθρων 374, 385 και 216 Π.Κ. (διακεκριμένη κλοπή, πλαστογραφία και εκβίαση), εφόσον τα προϊόντα που θα προκύψουν από αυτές τις πράξεις, στοχεύουν στην ενίσχυση της δράσης των τρομοκρατικών οργανώσεων.

Επί του άρθρου 36

Στο άρθρο 36 ρυθμίζεται το ζήτημα της ευθύνης των νομικών προσώπων. Στη χώρα μας δεν προβλέπεται ποινική ευθύνη νομικών προσώπων όπως συμβαίνει σε άλλες χώρες κυρίως του αγγλοσαξονικού χώρου. Για τον λόγο αυτό προς εναρμόνιση της νομοθεσίας μας με τις επιταγές της Οδηγίας 2017/541 της ΕΕ (άρθρα 17 και 18 αυτής), είναι απαραίτητο να υπάρχουν αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές διοικητικές κυρώσεις κατά των νομικών προσώπων όταν εμπλέκονται στα τρομοκρατικά εγκλήματα.

Στην παρ. 1 του άρθρου προβλέπονται οι διοικητικές κυρώσεις που επιβάλλονται όταν τα τρομοκρατικά εγκλήματα τελούνται προς όφελος ή για λογαριασμό του νομικού προσώπου από οποιοδήποτε πρόσωπο που ενεργεί είτε ατομικά είτε ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου και κατέχει ιθύνουσα θέση εντός του νομικού προσώπου, η οποία βασίζεται είτε σε εξουσία εκπροσώπησής του είτε σε εξουσία λήψης αποφάσεων για λογαριασμό του νομικού προσώπου είτε σε εξουσία άσκησης ελέγχου εντός του νομικού προσώπου.

Στην παρ. 2 προβλέπονται η πιότερες διοικητικές κυρώσεις όταν το τρομοκρατικό έγκλημα διαπράχθηκε από πρόσωπο που τελεί υπό την εξουσία του νομικού προσώπου, προς όφελος μεν του νομικού προσώπου, αλλά από έλλειψη εποπτείας ή ελέγχου από φυσικό πρόσωπο που αναφέρεται στην παρ. 1.

Στην παρ. 3 ορίζονται τα κριτήρια για την επιλογή και την επιμέτρηση των κυρώσεων, καθώς και τα σχετικά με την προηγούμενη κλήτευση και ακρόαση των υπευθύνων, για την επιβολή των προβλεπομένων κυρώσεων.

Στην παρ. 4 διευκρινίζεται ότι οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων δεν επηρεάζουν την αστική, πειθαρχική ή ποινική ευθύνη των φυσικών προσώπων που εμπλέκονται στα αδικήματα αυτά.

Σημειώνεται εδώ ότι αντίστοιχες διοικητικές κυρώσεις έχουν ήδη θεσπισθεί με το ν. 3251/2004 (Α' 127) και το ν. 3691/2008 (Α' 166).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

Επί του άρθρου 37

Με τη ρύθμιση της παρ. 1, ορίζεται η Διεύθυνση Αντιμετώπισης Ειδικών Εγκλημάτων Βίας (Δ.Α.Ε.Ε.Β.) του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας, ως εξειδικευμένη αστυνομική υπηρεσία, έχουσα πρόσβαση, σε όλες τις πληροφορίες, που αφορούν και απορρέουν, από τις διεξαγόμενες, από κάθε προανακριτική αρχή της ελληνικής επικράτειας, ποινικές έρευνες, για εγκλήματα τρομοκρατίας, για τις οποίες ενημερώνεται και τις οποίες συγκεντρώνει.

Με τη ρύθμιση της παρ. 2, ορίζεται ο εισαγγελέας, ο οποίος επιλέγεται, εκάστοτε, ως επόπτης του έργου της Διεύθυνσης Ασφάλειας Αττικής, στη δίωξη του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας, σύμφωνα με το άρθρο 14 του ν. 3387/2005 (Α' 224), όπως τροποποιήθηκε, με το άρθρο 109 παρ. 1 περ. δ' του ν. 4055/2012 (Α' 51) και ως Πρόεδρος του Συμβουλίου Συντονισμού, Ανάλυσης και Ερευνών, για την αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 3 ν. 2265/1994 (Α' 209), όπως τροποποιήθηκε με τα άρθρα 12 του ν. 3424/2005 (Α' 305) και 54 παρ. 1 του ν. 4249/2014 (Α' 73), ως εθνικός ανταποκριτής Eurojust, για θέματα τρομοκρατίας και ως έχων πρόσβαση, σε όλες τις πληροφορίες, που αφορούν ποινικές έρευνες, διώξεις και καταδίκες, από κάθε δικαστική αρχή της ελληνικής επικράτειας, για εγκλήματα τρομοκρατίας. Ο ανωτέρω εισαγγελέας συγκεντρώνει τις εν λόγω πληροφορίες και ενημερώνεται, γι' αυτές, από κάθε αρμόδια δικαστική αρχή της ελληνικής επικράτειας.

Με τη ρύθμιση της παρ. 3, ορίζονται, ως εγκλήματα τρομοκρατίας, στα οποία αναφέρεται ο παρών νόμος, τα εγκλήματα, που προσδιορίζονται στην Οδηγία (ΕΕ) 2017/541 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 88/31.3.2017) και ειδικότερα, τα εγκλήματα, που προβλέπονται στις διατάξεις των άρθρων 32 έως 35 του σχεδίου νόμου.

Επί του άρθρου 38

Με τη ρύθμιση της παρ. 1, ορίζεται, ότι η Διεύθυνση Αντιμετώπισης Ειδικών Εγκλημάτων Βίας (Δ.Α.Ε.Ε.Β.) του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας, σύμφωνα και με τις διατάξεις της Σύμβασης για την Ίδρυση Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (Σύμβαση Europol), που υπογράφηκε στις Βρυξέλλες στις 26 Ιουλίου 1995, δυνάμει του άρθρου K.3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ C 316 της 27^η.11.1995, σ. 2), που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2605/1998 (Α' 88), αλλά και τα από 27.11.2003 και 28.11.2002 τροποποιητικά πρωτόκολλα αυτής, που κυρώθηκαν, με τους ν. 3294/2004 (Α' 243) και 3295/2004 (Α' 244), αντίστοιχα, σε περίπτωση, κατά την οποία οι πληροφορίες, στις οποίες, κατά τα αναφερόμενα στο άρθρο 1 παρ. 1, έχει πρόσβαση και τις οποίες συγκεντρώνει, αφορούν ποινικές έρευνες, επί εγκλημάτων τρομοκρατίας, τα οποία θίγουν ή μπορούν να θίξουν δύο ή περισσότερα κράτη – μέλη, διαβιβάζει στη Europol, προς εξέταση, όσες εκ των πληροφοριών αυτών αφορούν, α) δεδομένα, τα οποία επιτρέπουν τον προσδιορισμό του φυσικού ή νομικού προσώπου, της ομάδας ή της οντότητας, β) πράξεις, που αποτελούν το αντικείμενο έρευνας και τις ειδικές περιστάσεις, υπό τις οποίες αυτές διαπράχθηκαν, γ) το συγκεκριμένο ποινικό αδίκημα, δ) σχέσεις με άλλες συναφείς υποθέσεις, ε) τη χρήση τεχνολογιών επικοινωνίας, και στ) την απελή, την οποία αντιπροσωπεύει η ενδεχόμενη κατοχή όπλων μαζικής καταστροφής.

Με τη ρύθμιση της παρ. 2, ο εισαγγελέας, που αναφέρεται στο άρθρο 37 παρ. 2 του σχεδίου νόμου, σύμφωνα και με τις διατάξεις της Απόφασης 2002/187/ΔΕΥ του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 28ης 2.2002 (ΕΕ L 63 της 6.3.2002, σ. 1), η οποία ενσωματώθηκε στο εσωτερικό δίκαιο με τον ν. 3663/2008 (Α' 99), όπως ο τελευταίος τροποποιήθηκε, με τα άρθρο 62 του ν. 4249/2014 (Α' 73) και 24 του ν. 4531/2018 (Α' 62), σε περίπτωση, κατά την οποία οι πληροφορίες, στις οποίες, κατά τα αναφερόμενα στο άρθρο 37 παρ. 1 και 2, έχει πρόσβαση, για τις οποίες ενημερώνεται και τις οποίες συγκεντρώνει, αφορούν ποινικές έρευνες, διώξεις ή καταδίκες, για εγκλήματα τρομοκρατίας, τα οποία θίγουν ή μπορούν να θίξουν δύο ή περισσότερα κράτη – μέλη, διαβιβάζει στη Eurojust, προς εκτέλεση των καθηκόντων της, όσες εκ των πληροφοριών αυτών αφορούν, α) δεδομένα, τα οποία

επιτρέπουν τον προσδιορισμό του φυσικού ή νομικού προσώπου, της ομάδας ή οντότητας, που αποτελεί αντικείμενο ποινικής έρευνας ή δίωξης, β) το συγκεκριμένο ποινικό αδίκημα και τις ειδικές περιστάσεις, υπό τις οποίες αυτό διαπράχθηκε, γ) πληροφορίες, σχετικά με τελικές καταδίκες, για εγκλήματα τρομοκρατίας και τις ειδικές περιστάσεις, υπό τις οποίες αυτά διαπράχθηκαν, δ) σχέσεις με άλλες συναφείς υποθέσεις, ε) αιτήσεις αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής, συμπεριλαμβανομένων των δικαστικών παραγγελιών, από ή προς άλλο κράτος-μέλος, καθώς και τις απαντήσεις τους.

Με τη ρύθμιση της παρ 3, ως ομάδα ή οντότητα, κατά την έννοια των παραγράφων 1 και 2 του ίδιου άρθρου, ορίζονται οι ενώσεις προσώπων, που προβλέπονται στα άρθρα 187 και 187Α του Ποινικού Κώδικα, στο άρθρο 30 του παρόντος νόμου, στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 2 της απόφασης – πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ (ΕΕ L 164 της 22-6-2002, σ. 3), καθώς και οι «ομάδες και οντότητες», που περιλαμβάνονται στον κατάλογο που προσαρτάται στην κοινή θέση 2001/931/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου της 27^η.12.2001 (ΕΕ L 344 της 28-12-2001, σ. 93), όπως η τελευταία τροποποιήθηκε, από την κοινή θέση 2005/220/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 69 της 16^η.3.2005, σ. 59) και ειδικότερα, οι εγκαθιδρυμένες, επί ένα χρονικό διάστημα, ενώσεις προσώπων, που δεν συγκροτήθηκαν, τυχαία, με σκοπό τη διάπραξη, αμέσως, ενός ορισμένου εγκλήματος και δεν έχουν, απαραίτητα, τυπικά καθορισμένους ρόλους των μελών τους, συνέχεια στη σύνθεσή τους ή πολυσύνθετη δομή. Ως «τρομοκρατική ομάδα», νοείται η δομημένη ομάδα, με περισσότερα από δύο πρόσωπα, η οποία συγκροτείται για μακροχρόνια περίοδο και ενεργεί, συντονισμένα, με σκοπό την τέλεση τρομοκρατικών εγκλημάτων. Ως «δομημένη ομάδα», νοείται η ομάδα, που δεν συγκροτήθηκε περιστασιακά, για την άμεση τέλεση εγκλήματος και που δεν χρειάζεται να έχει τυπικά καθορισμένους ρόλους, για τα μέλη της, συνέχεια της δράσης των μελών της ή αναπτυγμένη δομή.

Επί του άρθρου 39

Με την προτεινόμενη ρύθμιση της παρ. 1, προβλέπεται, ότι οι κατά τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 37 πληροφορίες, που συλλέγονται, αντίστοιχα, από τη Διεύθυνση Αντιμετώπισης Ειδικών Εγκλημάτων Βίας (Δ.Α.Ε.Ε.Β.) του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας και από τον εισαγγελέα που εκτελεί καθήκοντα εθνικού ανταποκριτή Eurojust, για θέματα τρομοκρατίας, στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών, επί τρομοκρατικών εγκλημάτων, εφόσον αυτές μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την πρόληψη, ανίχνευση, διερεύνηση ή δίωξη των τρομοκρατικών εγκλημάτων, σε άλλο κράτος μέλος, τίθενται, το συντομότερο δυνατό, στη διάθεση των αρμόδιων αρχών του εν λόγω κράτους μέλους, είτε, κατόπιν σχετικής αιτήσεως των τελευταίων, είτε αυθόρμητα.

Με τη ρύθμιση της παρ. 2, προβλέπεται, ότι οι διατάξεις της παρ. 1 δεν εφαρμόζονται, όταν κρίνεται, ότι η ανταλλαγή πληροφοριών θα θέσει σε κίνδυνο τρέχουσες έρευνες ή την ασφάλεια ενός φυσικού προσώπου ή ότι είναι αντίθετη με ουσιώδη συμφέροντα της ασφάλειας του ελληνικού κράτους.

Τέλος, με την παρ.3, προβλέπεται, ότι οι κατά τα ανωτέρω πληροφορίες, που διαβιβάζουν οι Αρχές άλλων κρατών μελών, στις αρμόδιες ελληνικές Αρχές, καταχωρούνται και αξιολογούνται άμεσα, από τις τελευταίες, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Κατά τα λοιπά, παρέλκει η αναφορά στη λήψη μέτρων για τη σύσταση κοινών ομάδων έρευνας, με σκοπό τη διεξαγωγή ποινικών ερευνών, όσον αφορά εγκλήματα τρομοκρατίας, αφού, γι' αυτό, έχει ήδη ληφθεί σχετική μέριμνα, με τις διατάξεις των άρθρων 13 και 14 του ν. 3663/2008 (Α' 99) (όπως το άρθρο 13 αντικαταστάθηκε, με τα άρθρα 62 του ν. 4249/2014 (Α' 73) και 24 παρ. 10

του ν. 4531/2018 (Α' 62)), που προβλέπουν τη δυνατότητα σύστασης κοινών ομάδων έρευνας, μεταξύ άλλων και επί εγκλημάτων τρομοκρατίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Επί του άρθρου 40

Με το παρόν άρθρο, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με μέτρα προστασίας, στήριξης και συνδρομής που ανταποκρίνονται στις ειδικές ανάγκες των θυμάτων της τρομοκρατίας, σύμφωνα με την οδηγία 2012/29/EU του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και όπως προσδιορίζονται περαιτέρω από την υπό ενσωμάτωση Οδηγία. Θύμα της τρομοκρατίας είναι εκείνο που ορίζεται στο άρθρο 2 της οδηγίας 2012/29/EU, ήτοι το φυσικό πρόσωπο το οποίο υπέστη ζημία, συμπεριλαμβανομένης της σωματικής, ψυχικής ή συναισθηματικής βλάβης ή της οικονομικής ζημίας, στον βαθμό που προκλήθηκε απευθείας από τρομοκρατικό έγκλημα, ή μέλος της οικογένειας προσώπου ο θάνατος του οποίου προκλήθηκε απευθείας από τρομοκρατικό έγκλημα και τα οποία έχουν υποστεί ζημία εξαιτίας του θανάτου του εν λόγω προσώπου. Τα μέλη της οικογένειας των επιζώντων θυμάτων της τρομοκρατίας, όπως ορίζονται στο εν λόγω άρθρο, έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες στήριξης θυμάτων και μέτρα προστασίας σύμφωνα με την εν λόγω οδηγία. Η συνδρομή σε σχέση με τις αγωγές αποζημίωσης των θυμάτων παρέχεται με την επιφύλαξη και επιπλέον της συνδρομής που λαμβάνουν τα θύματα της τρομοκρατίας από τις αρχές συνδρομής σύμφωνα με την οδηγία 2004/80/EK του Συμβουλίου. Με το εν λόγω άρθρο εξασφαλίζεται ότι οι υπηρεσίες στήριξης αντιμετωπίζουν καταρχάς τουλάχιστον, τις συναισθηματικές και ψυχολογικές ανάγκες των πιο ευάλωτων θυμάτων της τρομοκρατίας και ενημερώνουν όλα τα θύματα της τρομοκρατίας σχετικά με τη διαθεσιμότητα περαιτέρω συναισθηματικής και ψυχολογικής στήριξης, συμπεριλαμβανομένων της μετατραυματικής υποστήριξης και συμβουλευτικής. Επιπλέον, ορίζεται ότι όλα τα θύματα της τρομοκρατίας έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα των θυμάτων, τις διαθέσιμες υπηρεσίες στήριξης και το καθεστώς αποζημίωσης. Επίσης διασφαλίζεται ότι τα θύματα της τρομοκρατίας έχουν πραγματικά πρόσβαση στις εν λόγω πληροφορίες, καθώς και σε υπηρεσίες μακροπρόθεσμης στήριξης, ακόμα και εάν το τρομοκρατικό έγκλημα έλαβε χώρα σε άλλο κράτος μέλος.

IV. ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

1. Γενικές παρατηρήσεις

Με το παρόν σχέδιο νόμου ενσωματώνεται επίσης στην ελληνική έννομη τάξη η Οδηγία ΕΕ 2016/1919 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26^η Οκτωβρίου 2016 «σχετικά με τη δικαστική αρωγή για υπόπτους και κατηγορουμένους στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών και για καταζητουμένους σε διαδικασίες εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης».

Η ενσωμάτωση γίνεται με την πρόβλεψη των κατάλληλων τροποποιήσεων και προσθηκών στον ισχύοντα ν. 3226/2004 «Παροχή νομικής βοήθειας σε πολίτες χαμηλού εισοδήματος και άλλες διατάξεις» (Α' 24). Ο συγκεκριμένος τρόπος ενσωμάτωσης επιλέχθηκε από τη Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή προς αποφυγή θέσπισης ενός ακόμα ειδικού νόμου, που θα συνέβαλλε στο φαινόμενο της πολυνομίας, δηλαδή της παράλληλης ισχύος περισσότερων νόμων γενικότερου και ειδικότερου περιεχόμενου με το ίδιο κατ' ουσίαν αντικείμενο. Παράλληλα με την ενσωμάτωση των ρυθμίσεων της Οδηγίας, το προκείμενο σχέδιο εισάγει

και ορισμένες πρόσθετες διατάξεις, οι οποίες κρίθηκαν αναγκαίες χάριν της ενιαίας ρυθμίσεως όμοιων περιπτώσεων. Κατά τη σύνταξη του σχεδίου ελήφθησαν υπόψη σχετικές παρατηρήσεις Δικηγορικών Συλλόγων της χώρας. Σημειώνεται ότι η πλήρης αναδιαμόρφωση του ν. 3226/2004 δεν ήταν αντικείμενο του έργου που ανατέθηκε στη Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή.

2. Επιμέρους άρθρα

Επί του άρθρου 41

Με το άρθρο 41 του σχεδίου νόμου προστίθενται και αντικαθίστανται ορισμένες διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 3226/2004 (Α' 24), το οποίο ορίζει τους δικαιούχους νομικής βοήθειας. Ειδικότερα, η παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 3226/2004 αντικαθίσταται, ώστε να περιληφθεί σε αυτήν ο περιορισμός της εφαρμογής της σε υποθέσεις αστικού και εμπορικού χαρακτήρα. Ο περιορισμός αυτός, που προκύπτει και από την νέα ρύθμιση της παραγράφου 4 του άρθρου 1 του ν. 3226/2004, αποδίδει τη διαφορετική ρύθμιση των εισοδηματικών κριτηρίων νομικής βοήθειας σε ποινικές υποθέσεις, κατά τα οριζόμενα στο παρόν σχέδιο.

Επίσης, η παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 3226/2004 αντικαθίσταται και προβλέπεται ότι στα θύματα των εγκλημάτων που αναφέρονται σε αυτήν μπορεί να διοριστεί αυτεπαγγέλτως συνήγορος. Η πρόβλεψη του αυτεπάγγελτου διορισμού συνηγόρου είναι επιβεβλημένη λόγω της ευάλωτης θέσης των θυμάτων, που συχνά δεν είναι σε θέση να υποβάλουν σχετική αίτηση. Ταυτόχρονα, ορίζεται το αρμόδιο όργανο για τη διενέργεια του αυτεπάγγελτου διορισμού καθώς και η κατάσταση, από την οποία θα επιλέγεται ο συνήγορος. Η ρύθμιση κρίνεται αναγκαία ενόψει της έλλειψης σχετικών προβλέψεων στην εν λόγω διάταξη και της ανάγκης συστηματικής ένταξης της συγκεκριμένης περίπτωσης στο γενικό πλαίσιο νομικής βοήθειας σε ποινικές υποθέσεις.

Με το ίδιο άρθρο προστίθεται νέα παρ. 4 στο άρθρο 1 του ν. 3226/2004, που διευκρινίζει ότι ειδικά για τη νομική βοήθεια σε υπόπτους, κατηγορουμένους ή εκζητουμένους και σε παρισταμένους προς υποστήριξη της κατηγορίας ισχύουν οι προβλέψεις του άρθρου 6 του νόμου, όπως αυτό αντικαθίσταται. Συνέπεια της προσθήκης αυτής είναι ότι τα εισοδηματικά κριτήρια του ισχύοντος άρ. 1 εφαρμόζονται πλέον αποκλειστικά για τη νομική βοήθεια σε υποθέσεις αστικού και εμπορικού δικαίου, ενώ για τις υποθέσεις ποινικού δικαίου ισχύει η ειδική ρύθμιση του (νέου) άρθρου 6.

Επί του άρθρου 42

Με το άρθρο 42 του σχεδίου νόμου αντικαθίστανται ή προστίθενται ορισμένες διατάξεις στο άρθρο 2 του ν. 3226/2004 (Α' 24), το οποίο προβλέπει τη διαδικασία παροχής νομικής βοήθειας.

Η επιφύλαξη που απαντάται στο πρώτο εδάφιο της παρ 3 κρίθηκε επιβεβλημένη ενόψει των ειδικών προθεσμιών που προβλέπονται για την υποβολή αίτησης νομικής βοήθειας σε ποινικές υποθέσεις. Η προβλεπόμενη για λουτές υποθέσεις δεκαπενθήμερη προθεσμία δεν αρμόζει σε περιπτώσεις επειγουσών διαδικασιών ποινικής φύσεως.

Προστίθεται επίσης νέα παρ. 6, με την οποία διευκρινίζεται ότι η διαδικασία του άρθρου 2 δεν θα τηρείται σε όσες περιπτώσεις ο Κ.Π.Δ. προβλέπει τον αυτεπάγγελτο διορισμό δικηγόρου.

Επί του άρθρου 43

Με το άρθρο 43 του παρόντος αντικαθίσταται πλήρως το άρθρο 3 του ν. 3226/2004 (Α' 24).

Οι ρυθμίσεις των παρ. 1, 4, 5, 6 και 8 της νέας διάταξης έχουν γενικό χαρακτήρα. Με εξαίρεση την παρ. 4, για την τακτική παρακολούθηση των διαδικασιών διορισμού από τους Δικηγορικούς Συλλόγους, οι προβλέψεις των λοιπών παραγράφων δεν παραλλάσσουν κατά περιεχόμενο του ισχύοντος νομοθετικού καθεστώτος. Το ίδιο ισχύει και για την παρ. 2, η οποία αφορά στις υποθέσεις αστικού και εμπορικού χαρακτήρα. Ουσιαστικές αλλαγές επέρχονται με τις παρ. 3 και 7 που αφορούν αποκλειστικά τις υποθέσεις ποινικού χαρακτήρα και εναρμονίζονται με τις παρ. 1-3 του άρθρου 7 της Οδηγίας.

Ειδικότερα, στην παρ. 3 καθορίζονται οι προϋποθέσεις για την εγγραφή δικηγόρου στις καταστάσεις συνηγόρων νομικής βοήθειας, καθώς και ο τρόπος κατάρτισης και δημοσίευσης των εν λόγω καταστάσεων. Ενόψει πλέον της διεύρυνσης του πεδίου εφαρμογής της νομικής βοήθειας, προβλέπονται, για τους Δικηγορικούς Συλλόγους, των οποίων τα μέλη είναι άνω των πενήντα (50), δύο (2) καταστάσεις, εκ των οποίων η μια αφορά στις περιπτώσεις αυτοφώρων εγκλημάτων και επειγουσών ανακριτικών πράξεων, ενώ η άλλη στις λοιπές ποινικές διαδικασίες. Επιπλέον ρυθμίζονται τα ζητήματα της αμοιβής. Στην παρ. 7 προβλέπεται η εκπαίδευση των συνηγόρων νομικής βοήθειας σύμφωνα με τις οικείες αποφάσεις των Δικηγορικών Συλλόγων.

Επί του άρθρου 44

Με το άρθρο 44 αντικαθίσταται η παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 3226/2004 (Α' 24). Ειδικότερα, ρυθμίζεται η διαδικασία ανάκτησης των δαπανών που τυχόν έχουν καταβληθεί από το Δημόσιο σε περιπτώσεις αναληθών αιτήσεων.

Επί του άρθρου 45

Με το άρθρο 45 αντικαθίσταται οι διατάξεις των άρθρων 6 και 7 του ν. 3226/2004 (Α' 24).

Το νέο άρθρο 6 προβλέπει πρωτίστως τις προϋποθέσεις διορισμού συνηγόρου νομικής βοήθειας σε κατηγορουμένους, υπόπτους, εκζητουμένους και παρισταμένους προς υποστήριξη της κατηγορίας. Τα κριτήρια του διορισμού είναι συμβατά με τις διατάξεις της Οδηγίας και συγκεκριμένα με τα άρθρα 4 και 5 αυτής.

Ειδικότερα, το σχέδιο νόμου εξαρτά τον διορισμό συνηγόρου νομικής βοήθειας για υπόπτους και κατηγορουμένους από τη συνδρομή προϋποθέσεων: i) εισοδηματικής και περιουσιακής φύσεως, όπως αυτές καθορίζονται στην παρ. 2 περ. α' σε συνδυασμό με τις παρ. 4 και 5 του νέου άρθρου 6 και ii) ουσιαστικής φύσεως, που συνέχονται με την απειλουμένη ή ήδη επιβληθείσα ποινή και ενδεικνύουν πότε το συμφέρον απονομής της Δικαιοσύνης επιβάλλει την παροχή νομικής βοήθειας, κατ' άρθρο 4 παρ. 4 της Οδηγίας. Επισημαίνεται ότι στις περιπτώσεις που κατά τον Κ.Π.Δ. προβλέπεται αυτεπάγγελτος διορισμός συνηγόρου, αυτός δεν εξαρτάται από τη συνδρομή των προϋποθέσεων του άρθρου αυτού (παρ. 6 του νέου άρθρου 6).

Αποκλειστικά με βάση -τα ίδια- οικονομικά κριτήρια προβλέπεται ο διορισμός συνηγόρου νομικής βοήθειας για τους εκζητουμένους, δυνάμει ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης ή αίτησης εκδόσεως άλλου κράτους. Η κατοχύρωση του δικαιώματος αυτού και για τον εκζητούμενο δυνάμει αίτησης εκδόσεως κρίθηκε επιβεβλημένη, ενόψει της ανάγκης διασφάλισης των δικαιωμάτων του τελευταίου στην εν λόγω διαδικασία εκδόσεως που

μπορεί να οδηγήσει σε εξίσου επαχθή αποτελέσματα με τη διαδικασία εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.

Τέλος, στην παρ. 7 του νέου άρθρου 6, ρυθμίζεται και ο διορισμός συνηγόρου νομικής βοήθειας του παρισταμένου προς υποστήριξη της κατηγορίας, ο οποίος γίνεται με βάση, αθροιστικά, τα ίδια οικονομικά και ουσιαστικά κριτήρια, που ισχύουν για τους κατηγορουμένους και τους υπόπτους.

Στο νέο άρθρο 7 περιλαμβάνονται διατάξεις διαδικαστικής φύσεως που είναι συμβατές με τα άρθρα 6, 8 και 9 της Οδηγίας.

Συγκεκριμένα, καθορίζονται τα αρμόδια όργανα διορισμού συνηγόρου νομικής βοήθειας. Στην πλειονότητα των περιπτώσεων προβλέπεται ως αρμόδιο όργανο ειδικώς διορισθείς Πρωτοδίκης. Εξαιρετικά, την απόφαση διορισμού λαμβάνει ειδικώς στις μεν περιπτώσεις αυτοφώρων εγκλημάτων το εκάστοτε αρμόδιο προανακριτικό όργανο, στις δε περιπτώσεις εκδόσεως ή ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης ο εισαγγελέας εφετών (παρ. 1, 2 και 3), λόγω του επείγοντος χαρακτήρα των σχετικών διαδικασιών.

Στο ίδιο άρθρο προβλέπονται οι προθεσμίες και οι διατυπώσεις υποβολής της αίτησης του δικαιούχου για παροχή νομικής βοήθειας, καθώς και το δικαίωμα προσφυγής κατά της τυχόν απορριπτικής αποφάσεως, σύμφωνα με τη σχετική επιταγή του άρθρου 8 της Οδηγίας.

Περαιτέρω ορίζεται ότι, με την επιφύλαξη της διαδικασίας των αυτοφώρων εγκλημάτων, ο διορισμός του συνηγόρου νομικής βοήθειας ισχύει μέχρι την αμετάκλητη περάτωση της ποινικής διαδικασίας, καθώς και της διαδικασίας έκδοσης ή της διαδικασίας εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.

Επισημαίνεται κι εδώ ότι, σύμφωνα με την παρ. 6, οι ρυθμίσεις του νέου άρθρου 7 δεν ισχύουν στις περιπτώσεις αυτεπαγγέλτως διοριζόμενου συνηγόρου, όπως αυτές προβλέπονται στον Κ.Π.Δ..

Επί του άρθρου 46

Με το άρθρο 46 του σχεδίου νόμου τροποποιείται το άρθρο 14 του ν. 3226/2004 (Α' 24), χάριν της ενότητας του κανονιστικού πλαισίου περί της αμοιβής των δικηγόρων ή/και συνηγόρων νομικής βοήθειας και της συμβατότητάς του με τις σχετικές ρυθμίσεις του Κώδικα Δικηγόρων.

Επί του άρθρου 47

Με το άρθρο 47 του σχεδίου νόμου ενσωματώνεται η διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 10 της Οδηγίας και λαμβάνεται μέριμνα για την τήρηση στατιστικών δεδομένων.

V. ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ

Επί του άρθρου 48

Με την προσθήκη της περίπτωσης Γ στο άρθρο 37 παρ. 7 του ν. 4443/2016 (Α' 232), ενσωματώνεται πληρέστερα η Οδηγία 2014/57/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου Ευρωπαϊκής Ένωσης, λόγω προηγούμενης ελλιπούς διάταξης.

VI. ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟ

Επί του άρθρου 49

Με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου επιδιώκεται η αναβάθμιση και η διεύρυνση της συνεργασίας μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυπριακής Δημοκρατίας στον τομέα της δικαιοσύνης και του δικαίου. Για τον λόγο αυτό φέρεται προς κύρωση Μνημόνιο Διοικητικής Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως της Κυπριακής Δημοκρατίας, που υπογράφηκε στη Λευκωσία, την 7η Ιουνίου 2018. Επισημαίνεται ότι το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, όπως αναφέρεται στο υπό κύρωση Μνημόνιο, μετονομάστηκε σε Υπουργείο Δικαιοσύνης με το π.δ. 81/2019 (Α' 119). Ειδικότερα, με το άρθρο 1 του μνημονίου καθορίζονται οι τομείς συνεργασίας των δύο Μερών, οι οποίοι αφορούν στη νομοθεσία, τη διοίκηση της δικαιοσύνης, τη λειτουργία των δικαστηρίων, τη λειτουργία του σωφρονιστικού συστήματος, τη διεθνή νομική/δικαστική συνεργασία, τη διαφάνεια και διαφθορά, τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς και την εξέλιξη της νομικής επιστήμης και την εκπαίδευση νομικών.

Στα άρθρα 2 και 3 περιγράφονται οι τρόποι επίτευξης της συνεργασίας αυτής.

Στο άρθρο 4 προβλέπεται η αμοιβαία ανακοίνωση των συμπερασμάτων των διεθνών συνεδρίων που διοργανώνονται για νομικά θέματα.

Στο άρθρο 5 παρέχεται η δυνατότητα στα δύο Μέρη να συνάψουν και άλλες συμφωνίες που θα διευκολύνουν την ανάπτυξη της μεταξύ τους συνεργασίας στον τομέα της δικαιοσύνης.

Στο άρθρο 6 καθορίζεται ότι η χρηματοδότηση των εκδηλώσεων που διοργανώνονται θα εξετάζεται κατά περίπτωση.

Στο ακροτελεύτιο άρθρο 7 του μνημονίου καθορίζονται η διάρκεια, η έναρξη ισχύος του παρόντος μνημονίου, καθώς και η δυνατότητα καταγγελίας του.

VII. ΜΕΡΟΣ ΕΒΔΟΜΟ

Επί των άρθρων 50-53

Σύμφωνα με το άρθρο 85 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ευρωπαϊκή Μονάδα Δικαστικής Συνεργασίας (Eurojust) διέπεται από κανονισμό, ο οποίος εκδίδεται σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία. Βάσει της διάταξης αυτής εκδόθηκε ο Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1727 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Νοεμβρίου 2018, σχετικά με τον οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη συνεργασία στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης (Eurojust) και την αντικατάσταση και την κατάργηση της απόφασης 2002/187/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 295/21.11.2018), ο οποίος ισχύει και εφαρμόζεται από την 14^η.12.2019 σε αντικατάσταση της απόφασης 2002/187/ΔΕΥ του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως ίσχυε και ρύθμιζε τη λειτουργία της Eurojust. Με δεδομένο αυτό, είναι αναγκαίο να τροποποιηθούν οι σχετικές διατάξεις του ν. 3663/2008 (Α' 99), ο οποίος έχει θεσπιστεί για την προσαρμογή στην εσωτερική έννομη τάξη των ευρωπαϊκών κανόνων για τη λειτουργία της Eurojust, προκειμένου οι διατάξεις του να εναρμονίζονται με τον νέο κανονισμό.

Με τα άρθρα 50 και 51 τροποποιούνται οι διατάξεις των άρθρων 1 και 2 του ν. 3663/2008 που αφορούν στην επιλογή, στη χρονική διάρκεια και στην ανανέωση της θητείας του Εθνικού μέλους της χώρας μας στη Eurojust, του αναπληρωτή και του βοηθού του, καθώς και των εθνικών ανταποκριτών ώστε οι σχετικές ρυθμίσεις να συμβαδίζουν με τις προβλέψεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1727. Συγκεκριμένα, ως Εθνικό μέλος, αναπληρωτής και βοηθός στη Eurojust ορίζονται μόνο εισαγγελικοί λειτουργοί.

Η διάταξη του άρθρου 7 του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1727, που αναφέρεται στη δυνατότητα επιλογής δικαστικού λειτουργού για την πλήρωση της θέσης του Εισαγγελέα της Eurojust και του αναπληρωτή του, απευθύνεται σε κράτη μέλη, στα συστήματα ποινικής δικαιοσύνης των οποίων είναι δυνατή η εναλλαγή των ρόλων του δικαστή και Εισαγγελέα ή όπου το δικαιοδοτικό έργο της άσκησης ποινικής δίωξης, της εκτέλεσης αποφάσεων αλλά και αυτό της δικαστικής συνδρομής ανατίθεται σε δικαστές. Κυρίαρχο αντικείμενο της Eurojust είναι η δικαστική συνεργασία στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας που σχετίζεται με την ποινική δίωξη, τον συντονισμό των ποινικών ερευνών, την εκτέλεση ενταλμάτων σύλληψης και εντολών έρευνας. Όλα τα ανωτέρω αποτελούν πεδία που κατά την ελληνική έννομη τάξη ανήκουν στη δικαιοδοσία της εισαγγελικής αρχής, η οποία στελεχώνεται από ισόβιους λειτουργούς με απολύτως προσδιορισμένα καθήκοντα. Με βάση τις ανωτέρω παραδοχές καθίσταται επιβεβλημένη η στελέχωση της Ελληνικής αντιπροσωπείας στη Eurojust να γίνεται από Εισαγγελείς, λαμβανομένου υπόψη ότι και στην πράξη οι αντιπροσωπείες των κρατών μελών στη Eurojust στελεχώνονται από δικαστικούς λειτουργούς με εισαγγελικές αρμοδιότητες. Κατά συνέπεια, η ρύθμιση παραμένει ως έχει και εξειδικεύεται περαιτέρω η διαδικασία επιλογής των εισαγγελέων (διαδικασία επιλογής, θητεία και ανανέωση αυτής). Ειδικότερα, επιτυγχάνεται η εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας προς τις προβλέψεις του άρθρου 7 του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1727, σύμφωνα με το οποίο τα κράτη μέλη διορίζουν εθνικά μέλη και αναπληρωτές, βάσει των απαραίτητων ακαδημαϊκών προσόντων, αλλά και της αποδεδειγμένης μακροχρόνιας και υψηλού επιπέδου πρακτικής εμπειρίας στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης, ενώ προσαρμόζεται στην ιεραρχική δομή της εισαγγελικής αρχής στην Ελλάδα. Έτσι, στη θέση του Εθνικού Μέλους τοποθετείται εισαγγελικός λειτουργός που κατέχει τον βαθμό του Αντεισαγγελέα Εφετών ή Εισαγγελέα Πρωτοδικών με την επιπρόσθετη απαίτηση ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών να έχει συμπληρώσει τουλάχιστον πέντε (5) έτη στον βαθμό αυτόν, ώστε να διαθέτει την απαιτούμενη εμπειρία στον χειρισμό ποινικών υποθέσεων ή ακόμη και στην άσκηση διοίκησης στο πλαίσιο των Εισαγγελιών Πρωτοδικών της Χώρας.

Στη θέση του αναπληρωτή του Εθνικού Μέλους, τοποθετείται εισαγγελέας που κατέχει τουλάχιστον τον βαθμό του Αντεισαγγελέα Πρωτοδικών με την επιπρόσθετη απαίτηση να έχει συμπληρώσει τουλάχιστον πέντε (5) χρόνια υπηρεσίας στον βαθμό αυτό και σε κάθε περίπτωση να είναι νεότερος κατά αρχαιότητα του Εθνικού Μέλους. Στη θέση του βοηθού του Εθνικού Μέλους τοποθετείται εισαγγελικός λειτουργός που κατέχει τον βαθμό του Αντεισαγγελέα Πρωτοδικών με την επιπρόσθετη απαίτηση να έχει συμπληρώσει τουλάχιστον δύο (2) χρόνια υπηρεσίας στον βαθμό και επιπλέον να είναι νεότερος κατά αρχαιότητα του Εθνικού Μέλους και του αναπληρωτή του.

Κατ' εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 7 παρ. 5 του Κανονισμού ΕΕ 2018/1727, η θητεία του Εθνικού Μέλους και του αναπληρωτή του καθίσταται πενταετής, ενώ μέχρι σήμερα, βάσει του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 3663/2008 η θητεία του Εθνικού Μέλους, του αναπληρωτή και του βοηθού ήταν τετραετής στο πλαίσιο της καταργηθείσας αποφάσεως 2002/187/ΔΕΥ του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Περαιτέρω, καταργείται η δυνατότητα περισσότερων ανανεώσεων της θητείας του Εθνικού Μέλους και του αναπληρωτή του και αυτή καθίσταται άπαξ μόνο ανανεώσιμη. Κατ' εφαρμογή όμως της διάταξης του άρθρου 11 παρ. 5 του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1727, σε περίπτωση που το Εθνικό Μέλος της Ελλάδας εκλεγεί στη θέση του προέδρου ή του αντιπροέδρου της Eurojust, τότε η θητεία του ως Εθνικού Μέλους παρατείνεται έως τη λήξη

της θητείας του ως προέδρου ή αντιπροέδρου, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι μπορεί να ασκήσει τα εν λόγω καθήκοντά του.

Επιπλέον, εκτιμάται ότι η θητεία των βοηθών θα πρέπει να είναι μικρότερης συνολικής διάρκειας, έως πέντε (5) έτη, και θα καθορίζεται από το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες. Η όσο το δυνατόν συχνότερη εναλλαγή των βοηθών θα επιτρέπει σε περισσότερους εισαγγελείς να εντυφήσουν στις ευρωπαϊκές πρακτικές αναφορικά με την δικαστική συνεργασία. Την πολύτιμη αυτή γνώση και εμπειρία που θα αποκομίσουν, επιστρέφοντας θα την εισφέρουν στην εσωτερική έννομη τάξη και στο μέλλον κατά την υπηρεσιακή τους εξέλιξη θα λαμβάνεται υπόψη ως επιπλέον προσόν προσόν κατά την διαδικασία επιλογής τους για τη στελέχωση ευρωπαϊκών θεσμών.

Τέλος, παρέχεται με το παρόν νομοσχέδιο η σχετική εξουσιοδότηση για την έκδοση απόφασης του Υπουργού Δικαιοσύνης που θα ρυθμίζει την έδρα, τη στελέχωση, το υπηρεσιακό καθεστώς, τη στέγαση και την από κοινού δράση των εθνικών ανταποκριτών και του Εθνικού Συστήματος Συντονισμού της Eurojust, όπως προβλέπει το άρθρο 20 του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1727, λαμβανομένου υπόψη και του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/1939.

Με το άρθρο 52 ορίζεται ότι η θητεία των ανωτέρω, οι οποίοι υπηρετούν κατά την έναρξη ισχύος του Κανονισμού, καθίσταται αυτοδικαίως πενταετής από της ενάρξεως της θητείας του Εθνικού Μέλους.

Με το άρθρο 53 ορίζεται ότι, κατά τα λοιπά, οι διατάξεις του ν. 3663/2008 εξακολουθούν να ισχύουν στο πλαίσιο της εθνικής έννομης τάξης, στο μέτρο που δεν αντίκεινται στις διατάξεις του ανωτέρω Κανονισμού.

VIII. ΜΕΡΟΣ ΟΓΔΟΟ

Επί του άρθρου 54

Με την παρούσα ρύθμιση επιδιώκεται η βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου που διέπει την Ελληνική Αρχή Αποζημίωσης Θυμάτων Εγκληματικών Πράξεων, η οποία λειτουργεί στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, μετά από αξιολόγηση του έργου της στα δέκα χρόνια από την έναρξη λειτουργίας της. Σκοπός της εν λόγω ρύθμισης είναι η πρόσβαση στην Αρχή να καθίσταται πιο εύκολη για τους αιτούντες, που είναι θύματα εγκληματικών πράξεων και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν. 3811/2009 «Αποζημίωση των θυμάτων εγκλημάτων βίας από πρόθεση (Εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με την Οδηγία 2004/80/EK του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 29ης Απριλίου 2004) και άλλες διατάξεις» (Α' 231). Ειδικά για την προθεσμία της περ. β) του άρθρου 9 του ως άνω νόμου, ελήφθη υπόψη η τρίμηνη προθεσμία που απαιτείται για την άσκηση της έγκλησης για την ποινική δίωξη της τελεσθείσας αξιόποινης πράξης σε βάρος του θύματος, προθεσμία που ξεκινά από την ημέρα που ο παθών έμαθε για την τέλεση της πράξης και για τον δράστη της ή για έναν από τους συμμετόχους, κατά την πρόβλεψη της παρ. 1 του άρθρου 114 Π.Κ.. Το διάστημα των πέντε ημερών που ίσχυε ως σήμερα για την καταγγελία της πράξης στις αρμόδιες Αρχές θεωρήθηκε υπερβολικά σύντομο, ειδικά αν ληφθούν υπόψη το προσβαλλόμενο έννομο αγαθό, το είδος και η βαρύτητα της τελεσθείσας σε βάρος του θύματος αξιόποινης πράξης. Η παρ. 1 του άρθρου 1 και η παρ. 1 του άρθρου 3 του ως άνω νόμου τροποποιούνται, προκειμένου να επικαιροποιηθεί ο κατάλογος των αξιόποινων πράξεων μετά την πρόσφατη θέση σε ισχύ του νέου Ποινικού Κώδικα. Το παράβολο του άρθρου 13 του ως άνω νόμου μειώνεται σε πενήντα ευρώ από το αρχικό ποσό των εκατόν ευρώ.

Επί του άρθρου 55

Το άρθρο 9 παρ. 6 του ν. 3226/2004 (Α' 24) ορίζει ρητά ότι η παροχή νομικής βοήθειας δεν επηρεάζει την υποχρέωση καταβολής των εξόδων που επιδικάστηκαν στον αντίδικο. Το άρθρο 12 παρ. 2 του ίδιου νόμου ορίζει ότι, εάν η απόφαση επιβάλει τα έξοδα σε βάρος του αντιδίκου του δικαιούχου ή άλλου προσώπου, τα έξοδα από τα οποία απαλλάχθηκε ο δικαιούχος και η αποζημίωση δικηγόρου και κάθε άλλου προσώπου που βαρύνει το Δημόσιο, επιδικάζονται υπέρ του Δημοσίου και εισπράττονται από αυτό, σύμφωνα με τις διατάξεις για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων. Από τις παραπάνω διατάξεις, σχετικά με τα δικαστικά έξοδα σε δίκη κατά την οποία κάποιος διάδικος έτυχε νομικής βοήθειας, προκύπτει ρητά ότι, όταν ηττάται ο διάδικος που έτυχε νομικής βοήθειας, τα δικαστικά έξοδα, τα οποία υποχρεούται να καταβάλει ως ηττηθείς διάδικος και επιδικάζονται στον αντίδικό του, δεν αποτελούν περιεχόμενο της νομικής βοήθειας που έτυχε και ως εκ τούτου αυτά επιδικάζονται σε βάρος του. Όταν, όμως, τα δικαστικά έξοδα επιβάλλονται σε βάρος του αντιδίκου του διαδίκου που έτυχε -νομικής βοήθειας, αυτά επιδικάζονται υπέρ του Δημοσίου και εισπράττονται σύμφωνα με τις διατάξεις για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων. Στο παραπάνω πλαίσιο, κρίνεται σκόπιμο τα δικαστικά αυτά έξοδα, σε ποσοστό 20% αυτών σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 10 παρ. 1 περ. Α' υποπερ. Θ' του ν.δ. 1017/1971 (Α' 209), να αποδίδονται από το Δημόσιο στο Τ.Α.Χ.Δ.Ι.Κ και να αποτελούν πόρο του. Το Τ.Α.Χ.Δ.Ι.Κ είναι, εξάλλου, το νομικό πρόσωπο που παρέχει τη νομική βοήθεια, μέσω ειδικής κατ' έτος πίστωσης που εγγράφεται στον προϋπολογισμό του για την κάλυψη της αποζημίωσης των δικηγόρων και άλλων προσώπων που προσφέρουν υπηρεσίες νομικής βοήθειας.

Επί του άρθρου 56

Με την προτεινόμενη διάταξη αποτυπώνεται πάγια νομολογία σε σχέση με τις κατ' αρχήν προϋποθέσεις παραδεκτού της ομοδικίας (ΣτΕ Ολ. 813-4/2019, 926/2018, 660-1/2018, 3312/2017, 2649/2017, 1232/2017, 1469/2016, 216/2016, 217-8/2016, 3631/2015, 3372-4/2015, 2089-90/2015, 239/2015, 16/2015, 17/2015, 4003/2014, 3874/2014, 3299/2014, 1210/2010, 609/1957, 253/1933, 78/1930, κ.ά., πρβλ. και απόφαση Συμβουλίου της Επικρατείας σε Ολομέλεια και Συμβούλιο 4/2004), η οποία ως θεσμός θεραπεύει επί της αρχής σκοπούς αναγόμενους στην οικονομία της δίκης. Δοθέντος, ωστόσο, ότι η επίκληση της ομοδικίας είναι μεν κοινή, πλην η απόδειξή της εξετάζεται χωριστά για κάθε διάδικο, όπως, ομοίως, εξετάζεται χωριστά και η νομιμοποίηση πληρεξούσιου δικηγόρου εκάστου αιτούντος (πρβλ. ΣτΕ Ολ. 682-4/2019), η άμετρη σώρευση ομοδίκων ενδέχεται να προκαλεί λειτουργικά προβλήματα στην απονομή της δικαιοσύνης, αλλά και να δυσχεραίνει τη διοίκηση στην κατάρτιση του φακέλου της υποθέσεως και τη σύνταξη της εκθέσεως, με την οποία εκφράζονται οι απόψεις της και επί των ανωτέρω ζητημάτων στο Δικαστήριο. Εκ των ανωτέρω, παρίσταται αναγκαίος ο νομοθετικός περιορισμός του αριθμού των ομοδίκων που δύνανται να ασκήσουν κοινή αίτηση ακυρώσεως με το ίδιο δικόγραφο σε πενήντα, σε αντιστοιχία άλλωστε με την ήδη υφιστάμενη ρύθμιση του άρθρου 115 παρ. 3 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, χωρίς τούτο να αντίκειται στις διατάξεις του άρθρου 20 παρ. 1 του Συντάγματος και του άρθρου 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ, διότι, ανεξαρτήτως του ότι οι διατάξεις αυτές δεν κατοχυρώνουν το δικαίωμα ομαδικής προσφυγής περισσοτέρων προσώπων από κοινού σε δικαστήριο, πάντως το δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο, δεν παρακωλύεται, και μάλιστα δυσανάλογα, από την θέσπιση του προτεινόμενου περιορισμού.

Επί του άρθρου 57

Η προτεινόμενη ρύθμιση είναι αναγκαία ενόψει της σημασίας των διαφορών που αφορούν στην κτήση και την απώλεια της ελληνικής ιθαγένειας. Ειδικότερα, θεωρείται σκόπιμο οι ακυρωτικές διαφορές που γεννώνται από την προσβολή ατομικών διοικητικών πράξεων που αφορούν στην κτήση και απώλεια της ελληνικής ιθαγένειας, να υπάγονται, σε πρώτο βαθμό, στην αρμοδιότητα των κατά τόπο αρμόδιων τριμελών διοικητικών εφετείων, εφαρμοζόμενων αναλογικά των άρθρων 2 έως 5 του ν. 702/1977 (Α' 268). Δεδομένου δε ότι οι εν λόγω διαφορές υπάγονται και έως τις 31.12.2019 στην αρμοδιότητα των διοικητικών εφετείων, κρίνεται σκόπιμο να τεθεί μεταβατική διάταξη και για όσες διαφορές, τυχόν, ανακύψουν κατά το διάστημα από 1.1.2020 έως την ισχύ του παρόντος, οι οποίες είχαν υπαχθεί στην αρμοδιότητα των διοικητικών πρωτοδικείων. Περαιτέρω, εξορθολογίζονται οι διατάξεις περί παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας στις διαφορές της περ. β' της παρ. 1 όταν υπάρχει ειδικώς καθορισμένη χρονολογία εκτέλεσης της προσβαλλόμενης απόφασης μικρότερη των επτά ημερών από την κατάθεση της αίτησης αναστολής. Τέλος, προκειμένου να πληρούνται οι όροι της καλής νομοθέτησης, αφενός ενσωματώνεται στην παρ. 6 του άρθρου 15 του ν. 3068/2002 (Α' 274) και η συναφής διάταξη του άρθρου 54 του ν. 3900/2010 (Α' 213) που αφορά στη διαδικασία αναστολής εκτέλεσης των διοικητικών πράξεων που εκδίδονται για τις διαφορές της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 3068/2002, αφετέρου τροποποιείται η παραγραφος 1 του άρθρου 108 του ν. 4636/2019 (Α' 169) ως προς την παραπομπή στην ορθή πλέον παρ. 4 του άρθρου 15 του ν. 3068/2002, αναφορικά με την εκδίκαση των διαφορών της περ. β' της παρ. 1 του ίδιου άρθρου.

Επί του άρθρου 58

Η προτεινόμενη ρύθμιση είναι απαραίτητη, προκειμένου να επιτευχθεί η δίκαιη κατανομή των υποθέσεων μεταξύ των δικαστών, χωρίς να επιβαρύνονται οι συγκεκριμένοι δικαστές που μέχρι σήμερα μετέχουν στα συμβούλια συμμόρφωσης της διοίκησης, οι οποίοι πέραν των λοιπών υποθέσεών τους επιβαρύνονται και με τις υποθέσεις που εισάγονται στα ανωτέρω συμβούλια. Περαιτέρω, είναι αυτονόητο ότι ο δικαστής που εκδίδει την απόφαση ή μετέχει στην τριμελή σύνθεση του δικαστηρίου που εκδίδει την απόφαση ως εισηγητής, δικαιούται, αλλά και υποχρεούται να γνωρίζει τον τρόπο υλοποίησής της, στάδιο που συνδέεται άμεσα με την αποτελεσματικότητα της δικαστικής προστασίας. Η κατάργηση της παρ. 4 του άρθρου 2 του ν. 3068/2002 (Α' 274) κρίνεται σκόπιμη στο πλαίσιο της καλής νομοθέτησης, αφού η σχετική ρύθμιση καθίσταται περιττή, δεδομένου ότι είναι αυτονόητο ότι οι διατάξεις των άρθρων 2 έως 6 του ν. 3068/2002 εφαρμόζονται αναλόγως για τον έλεγχο από τα διοικητικά δικαστήρια της συμμόρφωσης της Διοίκησης στις αποφάσεις τους.

Επί του άρθρου 59

Η Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων, η έδρα της οποίας βρίσκεται στην Αθήνα, στο επί της οδού Λ. Ριανκούρ αριθ. 85 κτίριο του δικαστικού μεγάρου των Διοικητικών Δικαστηρίων Αθηνών, είναι σήμερα ο μοναδικός θεσμός στο σύνολο του δικαστικού μας συστήματος, ο οποίος στελεχώνεται αμιγώς από ανώτατους δικαστικούς λειτουργούς και έχει ως κύριο αντικείμενο την εποπτεία των διοικητικών δικαστηρίων, την παρακολούθηση της εύρυθμης λειτουργίας τους και τη λήψη των αναγκαίων προς τούτο μέτρων, καθώς και τη διατύπωση γνώμης για γενικότερου

ενδιαφέροντος θέματα της διοικητικής νομοθεσίας και για την απονομή της διοικητικής δικαιοσύνης (πρβλ. ΣτΕ 1237/2017, Ολομ.). Οι αρμοδιότητες της Γενικής Επιτροπείας προβλέπονται, καταρχήν, αναλυτικά, στο άρθρο 29 του ν. 1756/1988 (Κώδικας Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών - Κ.Ο.Δ.Κ.Δ.Λ., Α' 35). Ο νομοθέτης, δείχνοντας την εμπιστοσύνη του στον θεσμό αυτόν και στις υπηρεσίες που προσφέρει με επιτυχία, έχει αναθέσει στη Γενική Επιτροπεία των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων και νέες αρμοδιότητες, μεταξύ των οποίων: α) τη διαχείριση της ετήσιας επιχορήγησης του άρθρου 64 του ν. 3900/2010 για τη Γενική Επιτροπεία και τα Διοικητικά Δικαστήρια των Αθηνών, β) την υποβολή αιτημάτων για την εισαγωγή υποθέσεων στο Συμβούλιο της Επικρατείας κατά την πρότυπη δίκη, γ) την ανάληψη από τον Γενικό Επίτροπο της έρευνας σχετικά με το δικαιολογημένο ή μη της καθυστέρησης, πέραν του οκταμήνου, στη δημοσίευση των αποφάσεων (άρθρο 26 του ν. 4446/2016, Α' 240), δ) την υπόδειξη των δικαστικών λειτουργών που μετέχουν ως μέλη στις Ανεξάρτητες Αρχές Προσφυγών Ασύλου (άρθρο 5 του ν. 4375/2016, Α' 51, ως ισχύει μετά το ν. 4399/2016, Α' 117) και στην Επιτροπή Προδικαστικών Προσφυγών για τις συμβάσεις της Βουλής (άρθρο 149 του Κανονισμού της Βουλής, ως ισχύει μετά τις αποφ. Ολ. Βουλής 231/108/2017, Α' 3 και 9321/5751/2017, Α' 101), ε) την οργάνωση της παροχής εκπαίδευσης και συνεχούς επιμόρφωσης στον τομέα της διεθνούς προστασίας, δυνάμει των άρθρων 74 και 116 του ν. 4636/2019 (Α' 169). Επιπροσθέτως, η Γενική Επιτροπεία έχει συγκροτήσει Κεντρική Οργανωτική Επιτροπή (Κ.Ο.Ε.) υπό την επίβλεψη του Επιτρόπου, για την παρακολούθηση και ορθή λειτουργία του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού μας Συστήματος (Ο.Σ.Δ.Δ.Υ. Δ.Δ.) από όλα τα Τακτικά Διοικητικά Δικαστήρια, σε αρμονική συνεργασία με την αντίστοιχη Επιτροπή Πληροφορικής του Συμβουλίου της Επικρατείας. Το έργο της Κ.Ο.Ε. είναι ιδιαίτερα σημαντικό, αφενός μεν, λόγω της όλο και συχνότερης ανάγκης εξαγωγής σύνθετων στατιστικών δεδομένων, αφετέρου δε, ενόψει της σταδιακής απούλοποίησης του φακέλου της δικογραφίας, η οποία δρομολογείται για τη διοικητική δικαιοσύνη με τις πρόσφατες διατάξεις των άρθρων 75 έως και 80 του ν. 4635/2019 (Α' 167) και απαιτεί τη συνεχή επικοινωνία της Γενικής Επιτροπείας με όλα τα Τακτικά Διοικητικά Δικαστήρια, προκειμένου να παρασχεθεί η αναγκαία υποστήριξη. Εξάλλου δικαστικοί λειτουργοί - μέλη της Γενικής Επιτροπείας, μετέχουν σε όλες σχεδόν τις επιτροπές και ομάδες εργασίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης και συνεργάζονται εποικοδομητικά με όλα τα Τμήματα του Υπουργείου. Στη Γενική Επιτροπεία λειτουργεί Γραμματεία (κατ' άρθρο 30 του Κ.Ο.Δ.Κ.Δ.Λ.) για τη γραμματειακή υποστήριξη του Γενικού Επιτρόπου, του Επιτρόπου και των Αντεπιτρόπων στην άσκηση των αρμοδιοτήτων τους (εποπτεία, παρακολούθηση, έλεγχος λειτουργίας όλων των Διοικητικών Δικαστηρίων της Χώρας και υποβοήθηση του έργου αυτών, συλλογή, επεξεργασία, ανάλυση των στατιστικών στοιχείων της κίνησης των δικαστηρίων αυτών, επεξεργασία στοιχείων των ατομικών φακέλων δικαστικών λειτουργών και δικαστικών υπαλλήλων, συμμετοχή στο Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο Διοικητικής Δικαιοσύνης, στα υπηρεσιακά συμβούλια του Συμβουλίου της Επικρατείας, υποστήριξη στη διοργάνωση εκπαιδευτικών συναντήσεων με τους διευθύνοντες τα δικαστήρια κ.λπ.). Ενόψει των συνεχώς αυξανόμενων αρμοδιοτήτων της Γενικής Επιτροπείας και προκειμένου να μπορεί να ανταποκριθεί με επιτυχία στον ρόλο της, ο κοινός νομοθέτης προχώρησε στην ενίσχυση των οργανικών της θέσεων. Συνέστησε τρίτη θέση Αντεπιτρόπου και αύξησε τις θέσεις των δικαστικών υπαλλήλων της, από 11 (8 θέσεις κλάδου Γραμματέων, 1 κλάδου ΠΕ Επιστήμης των Υπολογιστών ή ΠΕ Μηχανικών Η/Υ, 1 κλάδου ΔΕ Δακτυλογράφων και 1 του Κλάδου ΥΕ Επιμελητών) σε 17 με τον ν. 4446/2016,

προσθέτοντας τρεις θέσεις κλάδου ΠΕ Γραμματέων, δύο θέσεις κλάδου ΠΕ Οικονομολόγων - Λογιστών και μία θέση κλάδου ΠΕ Μεταφραστών - Διερμηνέων και πλέον σε 19 με τον ν. 4509/2017 (Α' 201), προσθέτοντας μία ακόμη θέση κλάδου ΠΕ Γραμματέα και μία θέση κλάδου ΤΕ Πληροφορικής. Από τις δώδεκα θέσεις υπαλλήλων κλάδου Γραμματέων, οι πέντε θέσεις παραμένουν κενές, ενώ από τους λοιπούς κλάδους έχει πληρωθεί μόνον η μία θέση του κλάδου ΔΕ Δακτυλογράφων. Με την παρ. 4 του άρθρου 20 του ν. 4512/2018 προβλέφθηκε η δυνατότητα στο προσωπικό που υπηρετεί, με σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου, σε θέσεις υπαλλήλων εμπίσθιων Υποθηκοφυλακείων, οι οποίες καταργούνται, με τη σύσταση, με τον πιο πάνω νόμο, του νέου Φορέα με την επωνυμία «Εθνικό Κτηματολόγιο», να ζητήσει, με την εμπρόθεσμη υποβολή σχετικής αίτησης, να μεταταχθεί, σε κενή θέση ή, αν δεν υπάρχει κενή θέση, σε προσωποπαγή, σε κλάδο δικαστικών υπαλλήλων ή υπαλλήλων της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης ή υπηρεσίας αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης ή Ν.Π.Δ.Δ. που εποπτεύονται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 83 και 84 του Κώδικα Δικαστικών Υπαλλήλων (ν. 2812/2000), εφόσον διαθέτει τα προβλεπόμενα τυπικά προσόντα. Η ισχύς της πράξης μετάταξης αναστέλλεται έως τη δημοσίευση της απόφασης που προβλέπεται στο άρθρο 1 του ν. 4512/2018, από τη δημοσίευση της οποίας επέρχεται η κατάργηση των υφιστάμενων κατά τη δημοσίευση του νόμου αυτού οργανικών θέσεων. Η διάταξη αυτή καταλαμβάνει μεταξύ των δικαστικών υπηρεσιών στις οποίες μπορούν να μεταταχθούν οι πιο πάνω υπάλληλοι με μοναδικό κριτήριο την προσωπική τους επιθυμία, και τη Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων, μία μονάδα επιτελική και εποπτική, με σημαντικές, όπως προαναφέρθηκε, αρμοδιότητες, που απαιτούν πλήρωση των οργανικών θέσεων της Υπηρεσίας αυτής από εξειδικευμένο προσωπικό, εξοικειωμένο με τη δικαστική διαδικασία και τη λειτουργία των δικαστηρίων και επιλεγμένο με αυστηρά κριτήρια. Τούτο επιβάλλει πρωτίστως η συνταγματική αρχή της ορθολογικής οργάνωσης και λειτουργίας των δικαστικών υπηρεσιών (πρβλ. ΣτΕ 3972 - 3974/2013, 2734/2005, ΑΔΣΔΔ 34/2016, 27-28/2016, 24/2015, 17/2015, 33/2014, Πρακτικό 2/2014 του ΣτΕ σε Ολομ. και συμβ. κ.λπ.). Ενόψει των ανωτέρω, με την προτεινόμενη ρύθμιση, προβλέπεται ότι η Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων δεν καταλαμβάνεται από τις μεταβατικές διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 20 του ν. 4512/2018 και χορηγείται νέα προθεσμία υποβολής αίτησης από τους υπαλλήλους που έχουν ζητήσει να μεταταχθούν στην Υπηρεσία αυτή, προκειμένου να επιλέξουν η μετάταξή τους να διενεργηθεί σε κάποια άλλη Υπηρεσία μεταξύ αυτών που προβλέπονται στην πιο πάνω διάταξη, δηλαδή στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης ή σε υπηρεσία αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης ή Ν.Π.Δ.Δ. που εποπτεύεται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

Επί του άρθρου 60

Με τις διατάξεις των άρθρων 175, 198 και 205 Α του ν. 4412/2016 (Α' 147), όπως αυτές τροποποιήθηκαν με τις διατάξεις των άρθρων 21 και 22 του ν. 4491/2017 (Α' 152) και 43 του ν. 4605/2019 (Α' 52), όλες οι διαφορές που αναφύονται κατά την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων έργων, υπηρεσιών και προμηθειών, υπήχθησαν, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 94 του Συντάγματος, στη δικαιοδοσία των διοικητικών εφετείων, ανεξάρτητα από το εάν ο αναθέτων φορέας είναι το δημόσιο, νπδ δ ή νπδ, ανεξάρτητα δηλαδή από το εάν αυτές αποτελούν, σύμφωνα με τη νομολογία, διοικητικές συμβάσεις ή συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου. Κατόπιν των ανωτέρω είναι σκόπιμη για λόγους συνέπειας και προς αποφυγή τυχόν

ερμηνευτικών προβλημάτων και η τροποποίηση των άρθρων 6 παρ. 2 περ. α και 272Α περ. α' του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 97), προκειμένου να γίνεται αναφορά σε δημόσιες και όχι σε διοικητικές συμβάσεις.

Επί του άρθρου 61

Με τη διάταξη του άρθρου 236 του ν. 4389/2016 (Α' 94), όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 1 του άρθρο ένατου του ν. 4393/2016 (Α' 106), ανεστάλη η καταβολή των μισθολογικών ωριμάνσεων και προαγωγών των δικαστικών λειτουργών και του κύριου προσωπικού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους για το χρονικό διάστημα από 1ης.1.2017 έως 31.12.2018. Οι ως άνω διατάξεις, όμως, κρίθηκαν αντισυνταγματικές με την υπ' αρ. 209/2018 απόφαση του Ειδικού Δικαστηρίου του άρθρου 88 παρ. 2 του Συντάγματος. Εν όψει τούτου και σε συμμόρφωση προς την ανωτέρω δικαστική απόφαση, με την προτεινόμενη διάταξη αναγνωρίζεται από το Δημόσιο η ως άνω απαίτηση όσων δικαστικών λειτουργών και του κύριου προσωπικού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ήταν εν ενεργείᾳ κατά το χρονικό διάστημα από 1ης.1.2017 μέχρι 31.12.2018, ορίζεται δε ότι τα προκύπτοντα ποσά θα καταβληθούν εφάπταξ εντός του έτους 2021.

Επί του άρθρου 62

Με τον ν. 4637/2019 (Α' 180) επαναφέρθηκε εν μέρει η αρμοδιότητα του μονομελούς εφετείου κακουργημάτων ως δικαστηρίου ουσίας, πλην όμως η αρμοδιότητα αυτού είναι προδήλως συρρικνωμένη σε σχέση με την αρμοδιότητά του, όπως υφίστατο υπό το κράτος του καταργηθέντος Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Μετά ταύτα ο μεγαλύτερος όγκος των υποθέσεων, που, πριν τη θέση σε ισχύ του νέου Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, υπάγονταν στην αρμοδιότητα του μονομελούς εφετείου κακουργημάτων, υπάγεται πλέον στην αρμοδιότητα του τριμελούς εφετείου ως πρωτοβάθμιου δικαστηρίου και του πενταμελούς εφετείου ως δευτεροβάθμιου δικαστηρίου. Ήδη με την παρ. 1 του άρθρου 38 του ν. 4640/2019 (Α' 190) επανακαθορίστηκαν οι οργανικές θέσεις των προέδρων εφετών και των εφετών, με αύξηση των θέσεων των προέδρων εφετών κατά ογδόντα έξι (86) και αντίστοιχη μείωση των θέσεων των εφετών κατά τον ίδιο αριθμό. Ταυτόχρονα, με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου τροποποιήθηκε το άρθρο 17 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων (ν. 1756/1988, Α' 35) και προβλέφθηκε ότι στα εφετεία Αθηνών, Πειραιώς και Θεσσαλονίκης, προκειμένου να επιτευχθεί η επιτάχυνση της ποινικής δίκης, ορίζονται από την Ολομέλεια των δικαστηρίων αυτών, δικαστές με τον βαθμό του προέδρου εφετών, που θα προεδρεύουν αποκλειστικά στα ποινικά δικαστήρια. Σκοπός των ανωτέρω ρυθμίσεων είναι, τουλάχιστον στα τρία μεγαλύτερα εφετεία της χώρας, τα οποία εκδικάζουν κατά κανόνα τις σημαντικότερες και δυσκολότερες ποινικές υποθέσεις, να χρησιμοποιούνται ως προεδρεύοντες δικαστές μεγαλύτερης εμπειρίας, που κατά κανόνα υπάρχει στον βαθμό του προέδρου εφετών. Η στελέχωση όμως των ποινικών δικαστηρίων των ανωτέρω εφετείων με προεδρεύοντες δικαστές που φέρουν τον βαθμό του προέδρου εφετών, απαιτεί την στελέχωση των εδρών, τουλάχιστον, των πενταμελών εφετείων και των μικτών ορκωτών εφετείων, που εκδικάζουν τα κακουργήματα σε δεύτερο βαθμό, από εισαγγελικούς λειτουργούς, που φέρουν τον βαθμό του εισαγγελέα εφετών. Μετά ταύτα, με την προτεινόμενη διάταξη προβλέπεται από 1^η Απριλίου 2020 η αύξηση των οργανικών θέσεων των εισαγγελέων εφετών κατά είκοσι τρεις με αντίστοιχη μείωση των οργανικών θέσεων των αντεισαγγελέων εφετών, ώστε να στελεχωθούν οι εισαγγελίες κυρίως των ανωτέρω εφετείων με τον αναγκαίο αριθμό

εισαγγελέων εφετών για τη συγκρότηση των ποινικών εδρών των πενταμελών εφετείων και των μικτών ορκωτών εφετείων, ενώ οι αντεισαγγελείς εφετών θα καλύπτουν κατά βάση τις έδρες των τριμελών και μονομελών εφετείων. Υπογραμμίζεται ότι η ανακατανομή των θέσεων των εισαγγελικών λειτουργών του δεύτερου βαθμού έχει αποτελέσει επανειλημμένο αίτημα της Ένωσης Εισαγγελέων Ελλάδος (υπ' αρ. πρωτ. 70/6-12-2019 και 115/26-2-2020 έγγραφα της Ένωσης Εισαγγελέων Ελλάδος προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης).

Περαιτέρω, από 1^η Ιουλίου 2020 αυξάνεται ο αριθμός των οργανικών θέσεων των δικαστικών λειτουργών συνολικά κατά εξήντα πέντε προς τον σκοπό της περαιτέρω επιτάχυνσης απονομής της δικαιοσύνης. Συγκεκριμένα αυξάνεται ο αριθμός των οργανικών θέσεων των εφετών κατά είκοσι τρεις, των προέδρων πρωτοδικών κατά μία, των πρωτοδικών κατά είκοσι έξι, των αντεισαγγελέων εφετών κατά πέντε και των αντεισαγγελέων πρωτοδικών κατά δέκα, θέσεις οι οποίες θα πληρωθούν την 1^η Ιουλίου 2022 μετά την αποφοίτηση των σπουδαστών της 27^{ης} σειράς της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργών.

Επί του άρθρου 63

Με το άρθρο προβλέπεται η υπό όρο παραγραφή και παύση της ποινικής δίωξης αξιόποινων πράξεων ήσσονος εγκληματικότητας, για τις οποίες ο νόμος, ως κύρια ποινή, απειλεί ποινή φυλάκισης μέχρι ένα έτος ή χρηματική ποινή ή παροχή κοινωφελούς εργασίας ή σωρευτικά κάποιες από τις παραπάνω ποινές. Είναι αυτονότητο ότι δεν τίθεται θέμα παραγραφής του αξιόποινου για πλημμελήματα για τα οποία η χρηματική ποινή προβλέπεται διαζευκτικά με ποινή φυλάκισης άνω του ενός έτους. Από τη ρύθμιση εξαιρείται μία σειρά εγκλημάτων που προβλέπονται στον Ποινικό Κώδικα και σε ειδικούς ποινικούς νόμους και ενέχουν μία ιδιαίτερη κοινωνικοθική απαξία. Η ρύθμιση κρίνεται αναγκαία, καθόσον η συσσώρευση μεγάλου αριθμού υποθέσεων που αφορούν τα παραπάνω εγκλήματα, είτε στο στάδιο της προδικασίας είτε στο στάδιο του προσδιορισμού είτε στα ποινικά ακροατήρια, έχει επιβαρύνει υπέρμετρα τη διαδικασία απονομής δικαιοσύνης, με αποτέλεσμα την καθυστέρηση δικαστικής διερεύνησης των σοβαρότερων εγκλημάτων. Επιπλέον λαμβάνεται πρόνοια για τη διαδικαστική εξέλιξη των δικογραφιών που αφορούν περιπτώσεις των άρθρων 224, 229, 362 και 363 Π.Κ., όταν η υπόθεση που αφορά το γεγονός για το οποίο εξετάσθηκε ο διάδικος ή ο μάρτυρας ή έγινε η αναφορά στην αρχή ή η καταμήνυση ή ισχυρίστηκε ή διέδωσε ο υπαίτιος, τέθηκε στο αρχείο σύμφωνα με το παρόν άρθρο.

Επί του άρθρου 64

Με το άρθρο 64 εισάγεται ρύθμιση για την υπό όρο παραγραφή και μη εκτέλεση ποινών φυλάκισης διάρκειας μέχρι έξι (6) μηνών ή χρηματικών ποινών ή ποινών παροχής κοινωφελούς εργασίας, που έχουν επιβληθεί ως κύριες ποινές με αποφάσεις, οι οποίες δεν έχουν καταστεί αμετάκλητες, εφόσον οι ποινές αυτές δεν έχουν εκτιθεί με οποιονδήποτε τρόπο μέχρι τη δημοσίευση του νόμου. Η διάταξη αφορά μικρές πλημμεληματικές ποινές, οι οποίες δεν έχουν εκτιθεί και σκοπεύ στην εκκαθάριση του αρχείου των μεγάλων εισαγγελιών από μεγάλο αριθμό ανεκτέλεστων ποινών ήσσονος απαξίας και την επικέντρωση των διωκτικών αρχών στην εκτέλεση ποινών βαρύτερης εγκληματικότητας. Σε κάθε περίπτωση εξαιρούνται ποινές που επιβλήθηκαν για μία σειρά εγκλημάτων, όπως εγκλημάτων μη συμμόρφωσης με τα μέτρα αποφυγής και περιορισμού της διάδοσης του κορωνοϊού, εγκλημάτων που στρέφονται κατά της υπηρεσίας, καθώς και εγκλημάτων με ρατσιστικά χαρακτηριστικά. Επιπλέον, όπως και στην περίπτωση της παραγραφής και παύσης ποινικής

δίωξης υπό όρο, λαμβάνεται και εδώ πρόνοια για τη διαδικαστική εξέλιξη των δικογραφιών που αφορούν περιπτώσεις των άρθρων 224, 229, 362 και 363 Π.Κ., όταν η απόφαση που αφορά το γεγονός για το οποίο εξετάσθηκε ο διάδικος ή ο μάρτυρας ή έγινε η αναφορά στην αρχή ή η καταμήνυση ή ισχυρίστηκε ή διέδωσε ο υπαίτιος, τέθηκε στο αρχείο σύμφωνα με το παρόν άρθρο.

Επί του άρθρου 65

Η εφαρμογή του άρθρου 166 παρ. 2 και 3 του Πτωχευτικού Κώδικα (ν. 3588/2007, Α' 153), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, έχει εγείρει θέματα, τα οποία δεν ικανοποιούν τον σκοπό του νομοθέτη και γεννούν, νομικά και οικονομικά προβλήματα.

Σκοπός του νομοθέτη είναι η αποτροπή της παρέλκυσης και κατάχρησης της πτωχευτικής διαδικασίας χωρίς αποχρώντα λόγο και ενώ δεν αναμένεται πλέον να αποδώσει καρπούς, και όχι η μη δυνατότητα ομαλής περατώσεως της διαδικασίας σε περιπτώσεις, για τις οποίες υφίσταται αποχρών λόγος και αναμένονται ή υπάρχουν καρποί (όπως όταν υπάρχουν ακίνητα προς εκποίηση ή συντάσσεται ήδη πίνακας διανομής ή εκκρεμούν ανακοπές, κατά του συνταχθέντα πίνακα και η πτώχευση περατούται, υποχρεωτικά, λόγω παρέλευσης δέκα (10) ετών από την έναρξη της ένωσης των πιστωτών, ενώ δεν έχει συμπληρωθεί δεκαπενταετία, από την κήρυξή της).

Επιπρόσθετα, μετά την αυτοδίκαιη περάτωση της πτωχευτικής διαδικασίας την ιδιότητα του συνδίκου δεν έχει άλλο πρόσωπο, ενώ σε συνδυασμό και με την παύση του λειτουργήματος του Εισηγητή Δικαστή δεν εκπροσωπούνται οι πιστωτές, γεγονός που έχει δημοσιονομικές συνέπειες, διότι το Δημόσιο καθίσταται συχνά πιστωτής. Ακόμη και αν, μετά την περάτωση της πτώχευσης, διορισθεί εκκαθαριστής, θα υπάρξει χρονική καθυστέρηση και δεν θα εκπροσωπούνται οι πιστωτές.

Σε συνδυασμό αλλά και προς επίρρωση των ανωτέρω, παρατηρείται στην πράξη ιδιαίτερα σημαντικός αριθμός περιπτώσεων που, αν και παραμένουν ενεργείς και αναμένονται από αυτές καρποί, περατούνται στη δεκαετία.

Ως εκ τούτου, με την παρούσα ρύθμιση, υπό προϋποθέσεις συμβατές με το πνεύμα του πτωχευτικού δίκαιου, εφαρμόζεται η ήδη υπάρχουσα στο νόμο μακρότερη προθεσμία, ενώ υπάρχει και δυνατότητα παρατάσεως, η οποία δίδεται αποκλειστικά και μόνο εάν μέχρι τη συμπλήρωση της μακρότερης των άνω προθεσμιών έχει συνταχθεί πίνακας διανομής, κατά του οποίου εκκρεμεί ανακοπή. Σε αυτή την περίπτωση, το αρμόδιο πτωχευτικό δικαστήριο, έχει τη δυνατότητα, να παρατείνει, περαιτέρω, την πτωχευτική διαδικασία, μέχρι την έκδοση αμετακλήτου αποφάσεως, επί της ανακοπής και την ολοκλήρωση της διανομής, χωρίς καθυστέρηση.,

Επί του άρθρου 66

Στο άρθρο αυτό καθορίζονται οι αναγκαίες χρονικές προσαρμογές και διαδικασίες, προκειμένου να λειτουργήσουν απρόσκοπτα οι διατάξεις του προηγούμενου άρθρου.

Επί του άρθρου 67

Με την προτεινόμενη διάταξη προστίθεται στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182) νέο άρθρο 122 Α.

Με την παρ. 1 του νέου άρθρου 122Α Κ.Πολ.Δ, ορίζεται ότι η επίδοση κάθε εγγράφου, σύμφωνα με τις παρ. 1 και 5 του άρθρου 122 Κ.Πολ.Δ., είναι δυνατόν να διενεργείται και με ηλεκτρονικά μέσα. Ο κατά τόπο αρμόδιος δικαστικός επιμελητής πρέπει να είναι πιστοποιημένος για τον σκοπό αυτό, διορισμένος στο δικαστήριο, στην περιφέρεια του οποίου έχει την κατοικία ή τη διαμονή την έδρα του, όταν γίνεται η επίδοση, εκείνος προς τον οποίο αυτή απευθύνεται.

Στην παρ. 2 του ιδίου άρθρου 122Α Κ.Πολ.Δ., προσδιορίζεται πότε θεωρείται συντελεσμένη η επίδοση με ηλεκτρονικά μέσα. Αποσαφηνίζεται ότι η επίδοση θεωρείται ανυπόστατη σε περίπτωση που η ηλεκτρονική απόδειξη δεν περιέλθει στον διενεργούντα την επίδοση δικαστικό επιμελητή μέσα σε εικοσιτέσσερις (24) ώρες από την ηλεκτρονική αποστολή. Η ηλεκτρονική απόδειξη περιέχεται επίσης στην έκθεση επίδοσης, την οποία συντάσσει ο δικαστικός επιμελητής σύμφωνα με το άρθρο 139 Κ.Πολ.Δ., επί ποινή ακυρότητας.

Με την επιφύλαξη της παρ. 4, η παρ. 3 του άρθρου 122 Α Κ.Πολ.Δ. ορίζει ότι το φυσικό ή στην περίπτωση νομικού προσώπου, ο νόμιμος εκπρόσωπος αυτού, που επιθυμεί να αποστέλλει ή να λαμβάνει έγγραφα με ηλεκτρονικά μέσα, υποχρεούται να δηλώσει για τον σκοπό αυτό μία και μοναδική ηλεκτρονική διεύθυνση στη κεντρική βάση μοναδικής καταχώρησης των στοιχείων επικοινωνίας της παρ. 5 του άρθρου 48 του ν. 4623/2019 (Α' 134). Αν πρόκειται για κάτοικο εξωτερικού ή νομικό πρόσωπο με έδρα στην αλλοδαπή, η δήλωση υποβάλλεται στη γραμματεία του πρωτοδικείου της πρωτεύουσας. Η δήλωση υποβάλλεται είτε από τον ίδιο τον ενδιαφερόμενο είτε από ειδικό πληρεξούσιο. Με την πρόβλεψη αυτή, διασφαλίζεται ότι μόνο οι επιθυμούντες την ηλεκτρονική επίδοση μπορούν να συμμετέχουν στη συγκεκριμένη δυνητική διαδικασία, υπό την απαραίτητη προϋπόθεση ότι τόσο ο αποστολέας όσο και ο παραλήπτης έχουν προβεί προηγουμένως στη σχετική δήλωση. Με τον τρόπο αυτό αποτρέπονται τυχόν αιφνιδιασμοί. Σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 122 Α Κ.Πολ.Δ., η επίδοση με ηλεκτρονικά μέσα με παραλήπτη το Δημόσιο, πιστωτικό ίδρυμα, ίδρυμα πληρωμών, κατάστημα ηλεκτρονικού χρήματος ή ασφαλιστική εταιρεία διενεργείται στην εκάστοτε αρμόδια αποκεντρωμένη υπηρεσία ή κεντρικό υποκατάστημα της περιφέρειας όπου κατά τον χρόνο επίδοσης έχει την κατοικία ή τη διαμονή ή την έδρα του ο αποστολέας. Σε περίπτωση μη ύπαρξης αρμόδιας αποκεντρωμένης υπηρεσίας ή κεντρικού υποκαταστήματος της περιφέρειας, η επίδοση διενεργείται στην κεντρική έδρα των φορέων της πρώτης περίπτωσης. Για τον σκοπό αυτό, τα νομικά πρόσωπα του προηγούμενου εδαφίου υποχρεούνται να δηλώνουν την ηλεκτρονική τους διεύθυνση στη γραμματεία του πρωτοδικείου της έδρας της αποκεντρωμένης υπηρεσίας ή του κεντρικού υποκαταστήματος, όπως επίσης και το όνομα του αντιπροσώπου, εκπροσώπου ή υπαλλήλου που είναι εξουσιοδοτημένος να παραλαμβάνει ηλεκτρονικά το έγγραφο που επιδίδεται. Σκοπός της ρύθμισης είναι η αποφόρτιση των κεντρικών υπηρεσιών.

Σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 122 Α Κ.Πολ.Δ., για την υποβολή της δήλωσης των παρ. 3 και 4 του άρθρου συντάσσεται έκθεση που υπογράφεται από τον αρμόδιο υπάλληλο της γραμματείας του πρωτοδικείου και εκείνον που κάνει τη δήλωση, η οποία καταχωρίζεται σε ευρετήριο με την αλφαριθμητική σειρά του επωνύμου ή της επωνυμίας του φυσικού ή νομικού προσώπου. Οι δηλώσεις τηρούνται και σε ηλεκτρονικό αρχείο, το οποίο αποστέλλεται ηλεκτρονικά στην Ομοσπονδία Δικαστικών Επιμελητών Ελλάδας από τη γραμματεία του κατά τα ανωτέρω αρμόδιου πρωτοδικείου.

Σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 122Α Κ.Πολ.Δ., για την αντικατάσταση ή κατάργηση της ηλεκτρονικής διεύθυνσης που έχει καταχωριστεί ακολουθείται η διαδικασία της παρ. 5 του

άρθρου 48 του ν. 4623/2019 (Α' 134), με σχετική σημείωση στο επώνυμο ή την επωνυμία του φυσικού ή νομικού προσώπου αντίστοιχα.

Σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 122 Α.Πολ.Δ., η επίδοση στον αντίκλητο πληρεξούσιο δικηγόρο, σύμφωνα με τις παρ. 1 και 3 του άρθρου 143 Κ.Πολ.Δ., μπορεί να γίνεται και στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που περιέχεται σε δικόγραφο, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 119 Κ.Πολ.Δ..

Σύμφωνα με την παρ. 8, παρατείνονται κατά μία ημέρα όλες οι δικονομικές προθεσμίες στις περιπτώσεις ηλεκτρονικής επίδοσης, ώστε σε καμία περίπτωση να μην καταστρατηγούνται οι προθεσμίες που τίθενται από τον Κ.Πολ.Δ..

Τέλος, σύμφωνα με την παρ. 9 παρέχεται εξουσιοδότηση στους Υπουργούς Δικαιοσύνης και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, με κοινή απόφασης τους να εξειδικεύουν τους όρους δημιουργίας και λειτουργίας της ηλεκτρονικής εφαρμογής για την επίδοση εγγράφων με ηλεκτρονικά μέσα.

Επί του άρθρου 68

Σύμφωνα με την περ. Ι της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3213/2003 (Α' 309), όπως το άρθρο αντικαταστάθηκε με το άρθρο 222 του ν. 4281/2014, μεταξύ άλλων υπόχρεοι σε υποβολή δήλωσης περιουσιακής κατάστασης είναι οι Πρόεδροι, οι Αντιπρόεδροι, οι Διοικητές, οι Υποδιοικητές, τα εκτελεστικά μέλη, οι διευθύνοντες ή εντεταλμένοι σύμβουλοι και οι Γενικοί Διευθυντές νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, δημοσίων επιχειρήσεων, δημοσίων οργανισμών, καθώς και νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, που ανήκουν στο κράτος ή επιχορηγούνται, τακτικώς, από κρατικούς πόρους κατά 50% τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού τους ή τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος.

Με την παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 4571/2018 (Α' 186) αντικαταστάθηκε η εν λόγω διάταξη με αποτέλεσμα να προστεθούν στους υπόχρεους οι Γενικοί Διευθυντές των Υπουργείων. Ωστόσο, η απαλοιφή του κόμματος μετά τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου προκάλεσε αμφισβήτησεις, ως προς το αν καταλαμβάνονται από τα κριτήρια και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Με την παρούσα διατύπωση φαίνεται ότι τα κριτήρια καταλαμβάνουν μόνο τα νπιδ, χωρίς ωστόσο αυτό να αποτελεί και τη βούληση του νομοθέτη. Με την προτεινόμενη νομοτεχνική τροποποίηση της διάταξης επιδιώκεται η επαναφορά της εξαίρεσης από την ως άνω υποχρέωση και για τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου υπό την προϋπόθεση ότι ανήκουν στο κράτος ή επιχορηγούνται, τακτικώς, από κρατικούς πόρους κατά 50% τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού τους ή τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος.

Επί του άρθρου 69

Σκοπός της διάταξης είναι η γνωστοποίηση της επικείμενης τέλεσης του γάμου των μελλονύμφων στο ευρύ κοινό. Με την προτεινόμενη διάταξη διευκολύνονται οι μελλόνυμφοι και ικανοποιείται η ανάγκη δημοσιότητας, καθόσον δεν υποχρεούνται πλέον να δημοσιεύουν τη γνωστοποίηση του γάμου τους μόνο σε ημερήσια, αλλά σε κάθε εφημερίδα του τόπου κατοικίας τους. Η υποχρέωση αυτή των μελλονύμφων αφορά σε μεγάλες πόλεις, όπως εκείνες ορίζονται στο άρθρο 72 παρ. 1 του Εισαγωγικού νόμου του Αστικού Κώδικα και στα β.δ. της 12/24 Ιουλίου 1950, της 17 Φεβρ./7 Μαρτ. 1951, της 11/27 Ιουνίου

1956, της 16 Αυγ./7 Σεπτ. 1959. Με βάση τα προαναφερθέντα νομοθετικά κείμενα μεγάλες πόλεις θεωρούνται η Αθήνα, ο Πειραιάς, η Θεσσαλονίκη, η Πάτρα, ο Βόλος, τα Χανιά, η Καλαμάτα, η Καβάλα, οι Σέρρες, η Μυτιλήνη, η Δράμα, η Χίος και το Ηράκλειο Κρήτης. Η προτεινόμενη ρύθμιση ισχύει και για τους πολιτικούς γάμους, σύμφωνα με το άρθρο 2 του π.δ. 391/1982 (Α'73), το οποίο παραπέμπει στις ρυθμίσεις του άρθρου 1369 Α.Κ..

Επί του άρθρου 70

Με την προτεινόμενη ρύθμιση επιτυγχάνεται περιορισμός του χρονικού διαστήματος για την ορκωμοσία του διοριζόμενου δικαστικού υπαλλήλου και την ανάληψη υπηρεσίας, προς τον σκοπό της κάλυψης κενών και της εύρυθμης λειτουργίας της υπηρεσίας.

Επί του άρθρου 71

Με τις προτεινόμενες διατάξεις διαμορφώνεται με ενιαίο τρόπο η διαδικασία των αποσπάσεων δικαστικών λειτουργών στο Υπουργείο Δικαιοσύνης. Ειδικότερα, οι ως άνω αποσπάσεις γίνονται πλέον για χρονικό διάστημα ενός (1)έτους με δυνατότητα ισόχρονων παρατάσεων. Η ως άνω ρύθμιση θα εφαρμόζεται και στην περίπτωση της παρ. 10 του άρθρου 10 του ν. 2331/1995 (Α' 173), σύμφωνα με την οποία, η απόσπαση δικαστικών λειτουργών γινόταν, μέχρι τώρα, για χρονικό διάστημα δύο (2) ετών, που μπορούσε να παραταθεί για ένα (1) ακόμη έτος. Με τη νέα ρύθμιση δίνεται, τόσο στον Υπουργό Δικαιοσύνης όσο και στο οικείο ανώτατο δικαστικό συμβούλιο, η δυνατότητα να επαναξιολογούν ανά έτος την προσφορότητα της κάθε απόσπασης σε σχέση με τις υπάρχουσες κάθε φορά ανάγκες. Με μεταβατική δε διάταξη ορίζεται, προς τον σκοπό της ενιαίας εφαρμογής της θεσπιζόμενης ρύθμισης, ότι η απόσπαση δικαστικών λειτουργών, οι οποίοι έχουν ήδη αποσπαστεί, με βάση τις διατάξεις της παρ. 10 του άρθρου 10 του ν. 2331/1995 (Α' 173), λήγει την 1η.7.2020, εκτός αν, κατά την ανωτέρω ημερομηνία, δεν έχει παρέλθει ένα (1) έτος από την έναρξη της απόσπασης, οπότε αυτή λήγει με την πάροδο του έτους αυτού.

Επί του άρθρου 72

Με την προτεινόμενη ρύθμιση λαμβάνεται πρόνοια για την κάλυψη των κενών θέσεων Ειρηνοδικών που θα ανακύψουν έως την 31η Δεκεμβρίου 2021. Ορίζεται ότι αυτές θα καλυφθούν από τον πίνακα επιτυχόντων που δημοσιεύθηκε στις 09.02.2016 (Γ 81). Η παράταση της ισχύος του πίνακα κρίνεται σκόπιμη προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες πρόσληψης νέων ειρηνοδικών, σε αναπλήρωση όσων συνταξιοδοτούνται ή παραιτούνται, μέχρι το τέλος του 2021.

Επί του άρθρου 73

Η θεσμοθέτηση των Αυτοτελών Γραφείων Προστασίας Ανηλίκων Θυμάτων «Σπίτι του Παιδιού» με τον ν. 4478/2017 (Α'91), κατά το διεθνές πρότυπο των "Child Advocacy Centers", εκπληρώνει με τον βέλτιστο δυνατό τρόπο τις επιταγές της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού για την προστασία της ανηλικότητας, προάγοντας ταυτόχρονα τις θεμελιώδεις αρχές της φιλικής προς τα παιδιά δικαιοσύνης. Ωστόσο, δυστυχώς, εξαιτίας διαφόρων γραφειοκρατικών καθυστερήσεων, οι οποίες επιδεινώθηκαν λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19, οι ετήσιες αποσπάσεις των υπαλλήλων στα Αυτοτελή Γραφεία

Προστασίας Ανηλίκων κινδυνεύουν να λήξουν, χωρίς αυτά να έχουν λειτουργήσει πλήρως. Αξίζει δε να επισημανθεί, ότι, υπάρχουν περιοχές στην Ελλάδα, όπως η Περιφέρεια Κρήτης, όπου καταγράφεται το υψηλότερο ποσοστό κακοποίησης ανηλίκων, το οποίο σε συνθήκες απομόνωσης και εγκλεισμού υπολογίζεται ότι έχει αυξηθεί περαιτέρω. Ως εκ τούτου, καθίσταται επιτακτική ανάγκη να παραταθούν για έξι (6) μήνες οι εν λόγω αποσπάσεις, καθώς σε αντίθετη περίπτωση κινδυνεύει να καταργηθεί στη δικαιοταξία μας ένας θεσμός εξαιρετικά σημαντικός για την προστασία του κακοποιημένου παιδιού, ιδιαίτερα σε τόσο κρίσιμες περιόδους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΧΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΤΟΥ ΑΠΟΡΡΗΤΟΥ ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

Επί του άρθρου 74

Στο άρθρο 74 προστίθεται νέα παρ. 2 στον ν. 3115/2003 (Α' 47), με ανάλογη αναρίθμηση των λοιπών παραγράφων. Στόχος της νέας παραγράφου είναι η αποσαφήνιση των αρμοδιοτήτων που ασκεί η Ολομέλεια ως όργανο διοίκησης της Αρχής. Η ρητή απαρίθμηση των αρμοδιοτήτων που ανατίθενται στην Ολομέλεια της Α.Δ.Α.Ε. εκτιμάται με βεβαιότητα ότι θα συμβάλλει στον ορθολογικό επιμερισμό τους και στην αποτροπή σύγχυσης ως προς το όργανο από το οποίο εκπορεύεται κατά περίπτωση, έκαστη αρμοδιότητα. Αναφορικά δε με τη λειτουργία της Α.Δ.Α.Ε., τροποποιείται η παρ. 4 του άρθρου 7, επιδιώκοντας τον σαφέστερο καθορισμό των αρμοδιοτήτων του Προέδρου της Α.Δ.Α.Ε. ως διοικητικού και πειθαρχικού προϊσταμένου του προσωπικού της Αρχής, καθώς επίσης και ως συντονιστή του συνολικού έργου της Αρχής. Επιχειρείται επίσης, διά της εξουσιοδότησης υπογραφής και της ανάθεσης συγκεκριμένων καθηκόντων, σε μέλη της διοίκησης ή του προσωπικού, η δυνατότητα αποκέντρωσης των αρμοδιοτήτων του Προέδρου, όπου αυτό κρίνεται επωφελές για τη ταχύτερη και απλούστερη υλοποίηση του κατά περίπτωση, επιδιωκόμενου έργου. Τέλος, στο ίδιο άρθρο προστίθενται νέες παραγραφοί 5 και 6, με ταυτόχρονη αναρίθμηση της έως σήμερα ισχύουσας παραγράφου 5 σε 7, με σκοπό τη δυνατότητα αξιοποίησης και περισσότερο ενεργού συμμετοχής των μελών της Διοίκησης στη λειτουργία της Αρχής. Ειδικότερα, εξειδικεύεται η ήδη προβλεπόμενη στο άρθρο 3 παρ. 5 εδ. β) του ν. 3051/2002 (Α' 220) δυνατότητα ανάθεσης καθηκόντων πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης σε μέλη των Διοικήσεων των ανεξάρτητων αρχών. Δεδομένης της χρόνιας υποστελέχωσης της Α.Δ.Α.Ε. και της ήδη προβλεπόμενης υποχρεωτικής συμμετοχής των μελών της Διοίκησης στις ομάδες ελέγχου της Αρχής, των οποίων προϊστανται, είναι φανερό ότι στην πράξη, υφίσταται ήδη η συμμετοχή των μελών στο τρέχον έργο της Αρχής. Με τη παρούσα τροποποίηση, επιδιώκεται η διεύρυνση της εμπλοκής τους σε όλο το πεδίο λειτουργίας και αρμοδιοτήτων της Αρχής. Για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, κρίνεται σκόπιμο τα δύο τελευταία εδάφια της παρ. 4 να προστεθούν ως νέα παρ. 6, χωρίς να προτείνονται μεταβολές στο περιεχόμενό της.

Επί του άρθρου 75

Στο άρθρο 75 προτείνεται η τροποποίηση του τρίτου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 5 του ν. 2225/1994, με στόχο την ορθολογικότερη και αποτελεσματικότερη οργάνωση του αρχείου της Α.Δ.Α.Ε., όπου τηρούνται οι διατάξεις περί άρσης του απορρήτου. Πρόκειται για κρίσιμη

αρμοδιότητα της Αρχής, καθόσον αφορά στην καταγραφή και αξιολόγηση των διατάξεων περί νόμιμων άρσεων του απορρήτου, κατ' εφαρμογή της συνταγματικής επιταγής του άρθρου 19 του Συντάγματος. Δεδομένου ότι ο αριθμός των προαναφερόμενων διατάξεων ξεπερνά κατ' έτος τις δέκα χιλιάδες, σημειωτέον ο αριθμός τους για το έτος 2018 ανήλθε στις δεκατέσσερις χιλιάδες πεντακόσιες, περίπου, είναι φανερό ότι ο Πρόεδρος και ένα μόνο μέλος της Διοίκησης δεν αρκούν για τη διεκπεραίωση τού εν λόγω έργου. Αυτό που επιδιώκεται, συνεπώς, με την προτεινόμενη διάταξη είναι η δυνατότητα διεύρυνσης του κύκλου των ειδικών προς τούτο εξουσιοδοτημένων προσώπων προς πληρέστερη και ταχύτερη υλοποίηση της κρίσιμης αυτής αποστολής της Αρχής.

Επί του άρθρου 76

Η επικείμενη λήξη θητειών των υπηρετούντων στις θέσεις του προϊσταμένου της Διεύθυνσης Διασφάλισης Υποδομών, Απορρήτου Υπηρεσιών και Εφαρμογών Διαδικτύου και της προϊσταμένης του Αυτοτελούς Τμήματος Διεθνών Συνεργασιών και Διεθνών Σχέσεων, σε συνδυασμό με την αδυναμία επαναπροκήρυξης των θέσεων αυτών, όσο διαρκούν τα έκτακτα μέτρα για την αντιμετώπιση και τον περιορισμό της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, , προκαλεί σοβαρά ζητήματα λειτουργίας για την ήδη υποστελεχωμένη ΑΔΑΕ. Με την παρούσα ρύθμιση, προτείνεται η βραχεία παράταση των υφιστάμενων θητειών, κατά ένα έτος, με στόχο να δοθεί χρόνος στην Αρχή, μετά το πέρας της έκτακτης συγκυρίας, να αναλάβει τις αναγκαίες πρωτοβουλίες για την πλήρωση των προαναφερόμενων θέσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΙΔΡΥΣΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ

Επί του άρθρου 77

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 4 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών, τα Ειρηνοδικεία περιλαμβάνονται στα πολιτικά – ποινικά Δικαστήρια της χώρας και συγκροτούνται από Ειρηνοδίκη. Κύριο έργο των Ειρηνοδικείων είναι η εκδίκαση των ιδιωτικών διαφορών σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 14 καθώς και το άρθρο 15 ΚΠολΔ.. Εποπτεία στα Ειρηνοδικεία ασκούν ο Πρόεδρος του Αρείου Πάγου (ΑΠ), ο Πρόεδρος του Συμβουλίου ή ο Δικαστής που διευθύνει το Εφετείο της οικείας περιφέρειας και ο Πρόεδρος του Συμβουλίου ή ο Δικαστής που διευθύνει το Πρωτοδικείο της οικείας περιφέρειας (άρθρο 19 παρ. 1 περ. β', ε' και ή' του ν. 1756/1988, Α'35).

Τα Ειρηνοδικεία διευθύνονται από τον Ειρηνοδίκη και, αν οι Ειρηνοδίκες είναι περισσότεροι, από τον αρχαιότερο (άρθρο 15 παρ. 1 περ. β' ν. 1756/1988). Ειδικά τα Ειρηνοδικεία Αθηνών και Θεσσαλονίκης διευθύνονται από τριμελές Συμβούλιο, αποτελούμενο από έναν Ειρηνοδίκη Α' τάξης, ως Πρόεδρο και δύο Ειρηνοδίκες (άρθρο 15 παρ. 2 και 3 περ. γ' ν. 1756/1988). Οι Ειρηνοδίκες επιθεωρούνται από Αρεοπαγίτες, Αντεισαγγελείς του ΑΠ, Προέδρους Εφετών και Εισαγγελείς Εφετών, υπό την εποπτεία του Συμβουλίου Επιθεώρησης των πολιτικών και ποινικών Δικαστηρίων, το οποίο αποτελείται από έναν Αντιπρόεδρο του ΑΠ, ως Πρόεδρο, έναν Αρεοπαγίτη και έναν Αντεισαγγελέα του ΑΠ (άρθρο 80 παρ. 1 ν. 1756/1988). Σε θέση δόκιμου Ειρηνοδίκη Δ' τάξης διορίζονται όσοι πέτυχαν σε ειδικό διαγωνισμό.

Η ίδρυση των Ειρηνοδικείων κρίθηκε απαραίτητη ήδη από τη σύσταση του νέου ελληνικού κράτους, ώστε να είναι άμεση και ευχερής η πρόσβαση του κάθε πολίτη στη Δικαιοσύνη αλλά και να αποκαθίσταται άμεσα η διασαλευθείσα ειρήνη στις μικρές κοινωνίες. Η ανάγκη να είναι η πολιτική δικαιοσύνη εύκολα προσιτή οπουδήποτε (βλ. Κεραμέα, Αστικό δικονομικό δίκαιο I, 2η έκδ., 1983, σ. 62 και σημ. 6, 78) οδήγησε σταδιακά στην αύξηση του αριθμού των Ειρηνοδικείων, ο αριθμός των οποίων φθάνει σήμερα στα 154, ενώ αν συνυπολογισθούν και τα ειδικά Πταισματοδικεία φθάνει στα 195. Εξάλλου, ο αριθμός των οργανικών θέσεων των Ειρηνοδικών σήμερα ανέρχεται σε 916, δυνάμει της περ. 4 της υποπαρ. Α.4 του άρθρου 2 του ν. 4336/2015.

Πέραν της αύξησης στον αριθμό των Ειρηνοδικείων και των οργανικών θέσεων των υπηρετούντων σε αυτά Ειρηνοδικών, η αλλαγή των συνθηκών ζωής και των κοινωνικών περιστάσεων έχουν οδηγήσει στη ριζική μεταβολή της φύσης των υποθέσεων που εκδικάζονται ενώπιον των Ειρηνοδικείων και συνακόλουθα στην ποιοτική μεταβολή του έργου των Ειρηνοδικών. Έτσι, οι Ειρηνοδίκες δεν είναι πλέον απλώς «ειρηνοποιοί», καθόσον το έργο τους δεν περιορίζεται μόνο στη συμβιβαστική διευθέτηση των διαφορών και στην επίλυση απλών νομικών υποθέσεων. Ειδικά τα τελευταία χρόνια, ανατέθηκε αποκλειστικά στους Ειρηνοδίκες η εκδίκαση των υποθέσεων των υπερχρεωμένων νοικοκυριών του ν. 3869/2010 (Α'130), μεταφέρθηκε μεγάλη ύλη της Εκουσίας Δικαιοδοσίας από το Μονομελές Πρωτοδικείο, αυξήθηκε το ποσοτικό κριτήριο της καθ' ύλην αρμοδιότητάς τους και διευρύνθηκε ο όγκος των υπαγόμενων στα Ειρηνοδικεία διαφορών (έκδοση ευρωπαϊκών διαταγών πληρωμής, ευρωπαϊκού κληρονομητηρίου, εκδίκαση μικροδιαφορών με την ευρωπαϊκή διαδικασία, έκδοση ευρωπαϊκής διαταγής δέσμευσης λογαριασμών κ.λπ.). Η δικαστηριακή ύλη που αναλογεί στους Ειρηνοδίκες είναι αντίστοιχη δυσκολίας με αυτήν της ύλης των λοιπών πολιτικών – ποινικών δικαστών, κρίνεται, επομένως, πλέον αναγκαία η μεταβολή του τρόπου διεξαγωγής του διαγωνισμού για τον διορισμό τους και η παροχή σε αυτούς εξειδικευμένης εκπαίδευσης και κατάρτισης, κατά τον ίδιο τρόπο που ισχύει για τους λοιπούς πολιτικούς – ποινικούς δικαστές, προκειμένου να μπορούν να ανταποκριθούν ευχερέστερα στο δύσκολο έργο τους.

Στο πλαίσιο του εποπτικού ρόλου του για την εύρυθμη οργάνωση και λειτουργία της Δικαιοσύνης και την ορθότερη και ταχύτερη απονομή της, το Υπουργείο Δικαιοσύνης προβαίνει στην ίδρυση νέας κατεύθυνσης φοίτησης εντός της Εθνικής Σχολής Δικαστικών λειτουργών, αυτής των Ειρηνοδικών, προκειμένου να παρέχεται στο εξής στους υποψήφιους Ειρηνοδίκες η απαραίτητη εκπαίδευση, προσαρμοσμένη στις απαιτήσεις των διευρυμένων δικαιοδοτικών τους καθηκόντων.

Επί του άρθρου 78

Με την παρούσα τροποποίηση επιδιώκεται η συνετή και φειδωλή επιλογή των μαθημάτων που απαρτίζουν τα προγράμματα κατάρτισης (προγράμματα σπουδών και προγράμματα επιμόρφωσης) της Εθνικής Σχολής Δικαστών, ώστε η επιλογή αυτή να γίνεται βάσει κριτηρίων που συνέχονται με τις γενικότερες κατευθύνσεις σπουδών και επιμόρφωσης και να αποφεύγεται η άκριτη τροποποίηση των προγραμμάτων κατάρτισης με αναιτιολόγητες προσθαφαιρέσεις μαθημάτων. Ως εκ τούτου, οποιαδήποτε κατάργηση ή αντικατάσταση μαθημάτων των ως άνω προγραμμάτων, που έχουν ήδη καταρτίσει τα Συμβούλια Σπουδών, θα γίνεται μόνο με ειδική αιτιολογία. Θα πρέπει, ιδίως, να αιτιολογείται επαρκώς η κατάργηση μαθημάτων ή η αντικατάσταση υφιστάμενων μαθημάτων από νέα, εφόσον τα

προς κατάργηση ή αντικατάσταση μαθήματα είναι εντελώς ασύμβατα με το περιεχόμενο των προγραμμάτων σπουδών και επιμόρφωσης της κατεύθυνσης κατάρτισης στην οποία αυτά εντάσσονται, υπό την έννοια ότι δεν είναι καθόλου χρήσιμα από εκπαιδευτικής και επιμορφωτικής απόψεως.

Επί του άρθρου 79

Σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 3689/2008 (Α' 164), ορίζονται ως Διευθυντές Κατάρτισης και Επιμόρφωσης της Εθνικής Σχολής Δικαστών ένας πρόεδρος εφετών των πολιτικών δικαστηρίων, ένας πρόεδρος εφετών των διοικητικών δικαστηρίων και ένας εισαγγελέας εφετών για τις κατεύθυνσεις Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης, Διοικητικής Δικαιοσύνης και Εισαγγελέων, αντίστοιχα. Οι Διευθυντές ορίζονται με μερική απασχόληση και μειωμένη άσκηση των καθηκόντων της κύριας θέσης τους, για μία μόνο θητεία τριών ετών. Το πρόβλημα που έχει κατ' επανάληψη ως σήμερα προκύψει είναι να μην έχουν οριστεί οι αντικαταστάτες των απερχομένων Διευθυντών κατά τη λήξη της θητείας τους, με αποτέλεσμα οι τελευταίοι να παραμένουν στις θέσεις τους και να ασκούν τα καθήκοντά τους άτυπα, και συνακόλουθα να εμφανίζονται δυσλειτουργίες στη Σχολή. Είναι λοιπόν αναγκαίο να προβλεφθεί η δυνατότητα αυτοδίκαιης παράτασης της θητείας των υπηρετούντων Διευθυντών της Σχολής μέχρι την ανάληψη καθηκόντων από τους αντικαταστάτες τους.

Περαιτέρω, είναι αναγκαίο να ορισθεί Διευθυντής Κατάρτισης και Επιμόρφωσης για τη νεοσυσταθείσα στη Σχολή Κατεύθυνση των Ειρηνοδικών. Προβλέπεται λοιπόν ότι ο Διευθυντής Κατάρτισης και Επιμόρφωσης για την κατεύθυνση της Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης είναι αρμόδιος και για την Κατεύθυνση Ειρηνοδικών, καθόσον τα θέματα που συνθέτουν την ύλη των φοιτούντων στην Κατεύθυνση των Ειρηνοδικών ταυτίζονται εν πολλοίς με αυτά της ύλης των φοιτούντων στην Κατεύθυνση της Πολιτικής - Ποινικής Δικαιοσύνης.

Επί του άρθρου 80

Λόγω της ίδρυσης της κατεύθυνσης των Ειρηνοδικών στην Εθνική Σχολή Δικαστών, καθίσταται αναγκαία η ρύθμιση του παρόντος άρθρου. Τα Συμβούλια Σπουδών παραμένουν δύο, με τη διαφορά ότι το Συμβούλιο Σπουδών για την Κατεύθυνση Πολιτικής - Ποινικής Δικαιοσύνης και Εισαγγελέων έχει στο εξής αρμοδιότητα και για την Κατεύθυνση Ειρηνοδικών. Αντίστοιχα, τα Συμβούλια Διδασκόντων παραμένουν τρία, με μόνη τη διαφορά ότι το Συμβούλιο Διδασκόντων για την Κατεύθυνση Πολιτικής - Ποινικής Δικαιοσύνης είναι στο εξής αρμόδιο και για την Κατεύθυνση των Ειρηνοδικών.

Προς άρση τυχόν αμφιβολιών προβλέπεται ρητά ότι στις αρμοδιότητες των Συμβουλίων Σπουδών περιέχεται όχι μόνο η κατάρτιση, αλλά και η τροποποίηση του Προγράμματος Σπουδών και Επιμόρφωσης και του Πίνακα Διδασκόντων.

Επί του άρθρου 81

Η πρόβλεψη του άρθρου αλλάζει, κατά τρόπον ώστε το περιεχόμενο της απόφασης που εκδίδει σε ετήσια βάση ο Υπουργός Δικαιοσύνης, με την οποία προκηρύσσεται ο εισαγωγικός διαγωνισμός για την Εθνική Σχολή Δικαστών να αναφέρεται στο εξής και στη νεοσυσταθείσα Κατεύθυνση των Ειρηνοδικών.

Επί του άρθρου 82

Με τις ρυθμίσεις του άρθρου αυτού αναβαθμίζονται τα τυπικά προσόντα των υποψηφίων της Κατεύθυνσης Ειρηνοδικών, σε σχέση με εκείνα που έως σήμερα έπρεπε να συγκεντρώνουν προκειμένου να λάβουν μέρος στον Διαγωνισμό Ειρηνοδικών, ώστε αυτά να εναρμονισθούν με τα ήδη προβλεπόμενα για τους υποψηφίους της Κατεύθυνσης Πολιτικής – Ποινικής Δικαιοσύνης. Με τον τρόπο αυτό, διευρύνεται το μέχρι σήμερα ανώτατο ηλικιακό όριο συμμετοχής στο διαγωνισμό, ώστε να περιληφθούν στους υποψηφίους άτομα που διαθέτουν αυξημένη εμπειρία από την άσκηση της δικηγορίας, χρήσιμη για την αποτελεσματική εκπλήρωση των καθηκόντων τους ως Ειρηνοδικών. Τούτο, διότι κρίνεται ότι ο δικαστικός λειτουργός δεν πρέπει να είναι ένα άτομο στερημένο παραστάσεων κοινωνικής πραγματικότητας και επαγγελματικής εμπειρίας πριν την ανάληψη των δικαιοδοτικών του καθηκόντων. Αντιθέτως, η απόκτηση εμπειρίας του από τη δικηγορική πρακτική είναι όχι μόνο αφέλιμη, αλλά και απαραίτητη για την επιτυχή και κατά το δυνατόν ποιοτική ενάσκηση των δικαιοδοτικών του αρμοδιοτήτων και καθηκόντων.

Επιπροσθέτως, μειώνεται ο αριθμός των εξεταζόμενων ξένων γλωσσών από τέσσερις σε τρεις. Ειδικότερα, καταργείται η δυνατότητα εξέτασης των υποψηφίων στην ιταλική γλώσσα. Επιδιώκεται να αντιμετωπισθεί έτσι η δυσλειτουργία που προκύπτει κατά τον εισαγωγικό διαγωνισμό λόγω της δυσκολίας εξεύρεσης εξεταστών, εξαιτίας της κατάργησης των εισαγωγικών εξετάσεων της ιταλικής γλώσσας στα μεταπυχιακά προγράμματα των νομικών σχολών και του ελάχιστου αριθμού καθηγητών νομικών σχολών που γνωρίζουν ιταλικά. Ομοίως, καταργείται η δυνατότητα εξέτασης προαιρετικής ξένης γλώσσας κατά το τελικό στάδιο του διαγωνισμού, αφού σπανίως οι υποψήφιοι συμμετέχουν στην εξέταση της προαιρετικής ξένης γλώσσας παρά την αρχική δήλωσή τους.

Τέλος, τροποποιείται η διάταξη που αφορά στη διαδικασία έκδοσης του πιστοποιητικού σωματικής υγείας των συμμετεχόντων στο διαγωνισμό. Η έκδοση του πιστοποιητικού γίνεται στο εξής από παθολόγο ή γενικό ιατρό, κατά το πρότυπο του ισχύοντος πλαισίου για τους διοικητικούς πολιτικούς υπαλλήλους.

Επί του άρθρου 83

Η ρύθμιση του άρθρου 11 του ν. 3689/2008 αλλάζει, έτσι ώστε να ορίζεται η σύνθεση της επιτροπής των εισαγωγικών εξετάσεων της Κατεύθυνσης των Ειρηνοδικών, η οποία ταυτίζεται με την αντίστοιχη της επιτροπής των εισαγωγικών εξετάσεων για την Κατεύθυνση της Πολιτικής – Ποινικής Δικαιοσύνης. Επιπλέον, προβλέπεται στη σύνθεση όλων των επιτροπών των εισαγωγικών εξετάσεων η συμμετοχή ενός καθηγητή Τμήματος Νομικής από την βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή. Αυτό, προκειμένου να ικανοποιηθεί η ανάγκη αύξησης των κατηγοριών εξεταστών από τους οποίους μπορούν να επιλέγονται τα μέλη της εκάστοτε επιτροπής. Τέλος, οι εξεταστές των ξένων γλωσσών μειώνονται από οκτώ σε έξι λόγω της κατάργησης της ιταλικής γλώσσας ως ξένης εξεταζόμενης γλώσσας.

Επί του άρθρου 84

Εισάγονται ρυθμίσεις για τον διαγωνισμό της Κατεύθυνσης των Ειρηνοδικών, αντίστοιχες με εκείνες που ισχύουν για την Κατεύθυνση της Πολιτικής – Ποινικής Δικαιοσύνης. Προβλέπεται, επίσης, ότι στην εξέταση της προτιμηθείσας από τον κάθε υποψήφιο ξένης γλώσσας, το προς μετάφραση νομικό κείμενο τόσο της ελληνικής όσο και της ξένης γλώσσας θα είναι το ίδιο και δεν θα διαφοροποιείται ανά ξένη γλώσσα, όπως μέχρι σήμερα συνέβαινε,

ώστε ο βαθμός δυσκολίας της εξέτασης να είναι ακριβώς ο ίδιος για όλες τις ομάδες υποψηφίων, ανεξαρτήτως της γλώσσας στην οποία ο καθένας έχει επιλέξει να εξεταστεί. Όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, το τελικό στάδιο θα περιλαμβάνει στο εκής μόνο την προφορική εξέταση των υποψηφίων. Καταργείται η γραπτή εξέτασή τους στην προαιρετικώς δηλωθείσα ξένη γλώσσα, καθώς έχει παρατηρηθεί ότι σπανίως οι υποψήφιοι συμμετέχουν στην εξέτασή της, παρά την αρχική δήλωσή τους.

Επί του άρθρου 85

Λόγω αναρίθμησης της παραγράφου στην οποία περιέχεται η πρόβλεψη για τους εξεταστές των ξένων γλωσσών, τροποποιείται το κείμενο του άρθρου στα αντίστοιχα σημεία.

Επί του άρθρου 86

Με την παρούσα ρύθμιση οι αποδοχές των σπουδαστών της Σχολής με τις ισχύουσες κάθε φορά αποδοχές του παρέδρου Πρωτοδικείου για τις Κατεύθυνσεις Πολιτικής - Ποινικής Δικαιοσύνης, Εισαγγελέων και Διοικητικής Δικαιοσύνης και με εκείνες του δόκιμου Ειρηνοδίκη, για την Κατεύθυνση των Ειρηνοδικών.

Επί του άρθρου 87

Τροποποιείται η ισχύουσα διάταξη κατά τρόπον ώστε να ρυθμιστεί το ζήτημα της διάρκειας της κατάρτισης για τους σπουδαστές της νεοσύστατης Κατεύθυνσης Ειρηνοδικών. Η κατάρτιση διαρκεί δεκαέξι μήνες, όπως ακριβώς προβλέπεται για τους σπουδαστές των ήδη λειτουργουσών Κατεύθυνσεων.

Επί του άρθρου 88

Η ρύθμιση της ισχύουσας διάταξης τροποποιείται, έτσι ώστε να προβλεφθούν οι θεματικές ενότητες προς τις οποίες συνέχονται τα πρακτικά ζητήματα της γραπτής δοκιμασίας των εξετάσεων αποφοίτησης για τους σπουδαστές της Κατεύθυνσης Ειρηνοδικών, καθώς και η σύνθεση της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής, αποτελούμενης από έναν Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, έναν Αρεοπαγίτη και έναν Εισαγγελέα Εφετών.

Επί του άρθρου 89

Με τη ρύθμιση αυτή προβλέπεται η διακριτή κατάταξη των εκπαιδευόμενων της Σχολής στην Κατεύθυνση Διοικητικής Δικαιοσύνης σε οργανικές θέσεις στην Υπηρεσία του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο.

Επί του άρθρου 90

Με τη ρύθμιση του δευτέρου εδαφίου της παρ. 1 προβλέπεται η πραγματοποίηση της πρακτικής άσκησης στην Υπηρεσία του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο για τους εκπαιδευόμενους της Κατεύθυνσης Διοικητικής Δικαιοσύνης που επέλεξαν να σταδιοδρομήσουν στην εν λόγω Υπηρεσία.

Επί του άρθρου 91

Τροποποιείται η διατύπωση της ισχύουσας διάταξης για την παράταση της πρακτικής άσκησης, κατά τρόπον ώστε να καλύπτεται το ζήτημα της διενέργειας της πρακτικής άσκησης των εκπαιδευόμενων όλων των κατευθύνσεων.

Επί του άρθρου 92

Τροποποιείται η διατύπωση της ισχύουσας διάταξης κατά τρόπον, ώστε να καλύπτεται το ζήτημα του διορισμού των εκπαιδευομένων σε θέσεις δοκίμων δικαστικών λειτουργών, ανεξαρτήτως του αν προέρχονται από την Κατεύθυνση Ειρηνοδικών ή από τις ήδη υφιστάμενες Κατευθύνσεις.

Επί του άρθρου 93

Τα μέλη του κύριου προσωπικού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους είναι δημόσιοι λειτουργοί και, ως πληρεξούσιοι των εκπροσώπων του Ελληνικού Δημοσίου, είναι παράγοντες των δικών του Δημοσίου, ασχολούνται με όλους τους κλάδους του δικαίου και παρίστανται στα Δικαστήρια όλων των βαθμών και δικαιοδοσιών. Είναι ιδιαίτερα χρήσιμο να συμμετέχουν στα επιμορφωτικά σεμινάρια της Σχολής, αφενός για να ενημερώνονται για τις τελευταίες εξελίξεις στη δικαιοσύνη, αφετέρου για να εισφέρουν στη συζήτηση προβληματισμούς που εγείρονται κατά τον χειρισμό των υποθέσεων από τους υπερασπιστές των διαδίκων.

Επί του άρθρου 94

Η διάταξη τροποποιείται, κατά τρόπον ώστε να προστεθεί στο εκπαιδευτικό προσωπικό που παρέχει κατάρτιση και επιμόρφωση στην ΕΣΔΙ η κατηγορία των Ειρηνοδικών Α' τάξης με εικοσαετή προϋπηρεσία.

Επί του άρθρου 95

Οι θέσεις των υπαλλήλων της Σχολής πρέπει να αυξηθούν από δεκαπέντε (15) σε δεκαοκτώ (18).

Πρέπει, ειδικότερα, να αυξηθούν οι θέσεις ΠΕ Οικονομολόγων κατά μία (1) και συνεπώς από πέντε να γίνουν αυτές έξι. Η ανάγκη αύξησης του αριθμού των θέσεων προκύπτει αφενός από το γεγονός ότι οι σπουδαστές πληρώνονται πλέον μέσω της Ενιαίας Αρχής Πληρωμών, οπότε συνακόλουθα απαιτείται επιπλέον διαδικασία και δημιουργία ειδικών αρχείων κάθε μήνα, αφετέρου από το γεγονός ότι απαιτείται η υποβολή στατιστικών στοιχείων κάθε μήνα στο Υπουργείο Οικονομικών. Σημειωτέον ότι από τη λειτουργία του αυτόνομου Τμήματος, του αρμόδιου για τη διαχείριση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων προκαλείται πρόσθετος φόρτος εργασίας.

Πρέπει περαιτέρω να αυξηθούν οι θέσεις ΠΕ Γραμματέων κατά δύο και συνεπώς από πέντε να γίνουν αυτές επτά. Συγκεκριμένα, λόγω της δημιουργίας της Κατεύθυνσης των Ειρηνοδικών και της διεύρυνσης της επιμορφωτικής δραστηριότητας της ΕΣΔΙ με διενέργεια επιμορφωτικών σεμιναρίων και στην έδρα των Εφετείων (άρθρο 38 του ν. 3689/2008 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει) απαιτείται μία επιπλέον θέση στο τμήμα Προεισαγωγικής Εκπαίδευσης (έως σήμερα Τμήμα Διοικητικής Μέριμνας) και μία στο τμήμα Εφαρμογής Προγραμάτων Επιμόρφωσης για τη διεκπεραίωση των νέων αντικειμένων.

Επομένως, απαιτείται να αυξηθούν συνολικώς οι οργανικές θέσεις των υπαλλήλων της Σχολής κατά τρεις. Σημειωτέον ότι όλες οι θέσεις αυτές καλύπτονται με απόσπαση.

Εξάλλου, το κύριο αντικείμενο του τμήματος Διοικητικής Μέριμνας είναι η προεισαγωγική εκπαίδευση των νέων δικαστών, συνεπώς απαιτείται η μετονομασία του σε Τμήμα Προεισαγωγικής Εκπαίδευσης. Απαιτείται η διάκριση αυτή, ώστε να είναι εμφανές το

διαφορετικό αντικείμενο ενασχόλησης των υπηρετούντων στο Τμήμα αυτό σε σχέση με το αντικείμενο του τμήματος Εφαρμογής Προγραμμάτων Επιμόρφωσης, που αφορά στη συνεχιζόμενη κατάρτιση (δια βίου μάθηση) των ήδη υπηρετούντων δικαστικών λειτουργών. Αποτελεί πραγματικότητα που επηρεάζει άμεσα τη λειτουργία της Εθνικής Σχολής Δικαστών, το γεγονός ότι μεταβάλλονται διαρκώς οι κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών που καλύπτονται και χρηματοδοτούνται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία. Λαμβανομένου υπόψη ότι η Σχολή λειτουργεί μέσω της χρηματοδότησής της προεχόντως από τα Ταμεία αυτά, με την ένταξη των έργων που υλοποιεί στα Επιχειρησιακά Προγράμματα των εν λόγω Ταμείων, έχουν ιδιαίτερη σημασία ο ορθός χαρακτηρισμός, η ένταξη και η κατάταξη των σχετικών δαπανών. Είναι απαραίτητη λοιπόν η δημιουργία αυτόνομου Τμήματος, αρμόδιου για το αντικείμενο αυτό, το οποίο σήμερα καλύπτεται εν μέρει από τους υπαλλήλους του Τμήματος Οικονομικού Προγραμματισμού και εν μέρει από τους υπαλλήλους του Τμήματος Εφαρμογής Προγραμμάτων Επιμόρφωσης.

Περαιτέρω, υπό το μέχρι σήμερα ισχύον πλαίσιο, οι αποσπάσεις των υπαλλήλων της Σχολής έχουν διάρκεια τριών ετών και μπορούν να παρατείνονται για τρία ακόμα χρόνια, με συνέπεια συχνά να αποχωρούν υπάλληλοι, όταν έχουν αποκτήσει τη δέουσα εξειδίκευση και εμπειρία και είναι πλέον αποδοτικοί και πολύτιμοι. Με δεδομένο, εξάλλου, ότι η χρηματοδότηση της δραστηριότητας της Σχολής που αφορά στην προεισαγωγική εκπαίδευση νέων δικαστών και εισαγγελέων και στη συνεχιζόμενη κατάρτιση των στελεχών του δικαστικού σώματος, δηλαδή στην επιμόρφωση των υπηρετούντων ήδη δικαστών και εισαγγελέων, καλύπτεται από ευρωπαϊκούς πόρους στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ, κρίνεται απαραίτητη η στελέχωση της Σχολής με διοικητικό προσωπικό επαρκές και εξειδικευμένο, που θα αποσπάται για την κάλυψη των σχετικών αναγκών, για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα.

Τέλος, η ρύθμιση της περ. γ της παρ. 5 όριζε ότι δεν επιτρέπεται να αποσπασθεί εκ νέου στη Σχολή υπάλληλος, του οποίου η απόσπαση δεν ανανεώθηκε ή διακόπηκε για οποιονδήποτε λόγο. Ωστόσο, υπήρξαν υπάλληλοι εξαιρετικά ικανοί στο παρελθόν, των οποίων η θητεία δεν ανανεώθηκε και οι οποίοι ζητούν να επανέλθουν στην Σχολής. Η μέχρι σήμερα ισχύουσα απαγόρευση της εκ νέου απόσπασης δικαστικού υπαλλήλου, του οποίου η απόσπαση δεν ανανεώθηκε κατά το παρελθόν, δεν έχει δικαιολογητικό λόγο και πρέπει να αρθεί ώστε να υπάρχει δυνατότητα επιλογής και από τη συγκεκριμένη κατηγορία υπαλλήλων. Η ανάγκη αυτή γίνεται επιτακτικότερη ιδιαίτερα όταν πρόκειται για υπαλλήλους που απασχολήθηκαν στις οικονομικές υπηρεσίες.

Επί του άρθρου 96

Με τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 45 του ν. 3689/2008 (Α' 164) παρεχόταν η δυνατότητα έκδοσης προεδρικού διατάγματος περί ίδρυσης στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών κατεύθυνσης Ειρηνοδικών, κατόπιν σχετικής πρότασης του Υπουργού Δικαιοσύνης, καθώς και προεδρικού διατάγματος για τη ρύθμιση κάθε θέματος σχετικού με τη διενέργεια εισαγωγικών διαγωνισμών της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργών για Ειρηνοδίκες, την κατάρτιση και την εκτέλεση εκπαιδευτικών ή ενημερωτικών γι' αυτούς προγραμμάτων.

Η διάταξη καταργείται καθώς η παρεχόμενη δυνατότητα έκδοσης προεδρικών διαταγμάτων στερείται περιεχομένου, αφού η ίδρυση της κατεύθυνσης Ειρηνοδικών και η ρύθμιση των συνεχόμενων με αυτήν θεμάτων συντελείται δια της νομοθετικής οδού.

Επί του άρθρου 97

Με την ακροτελεύτια διάταξη ρυθμίζεται η έναρξη ισχύος του σχεδίου νόμου.

Αθήνα, 11 Μαΐου 2020

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

**ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ**

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

CHRISTOS STAIKOURAS CHRISTOS STAIKOURAS
11.05.2020 18:10

SPYRIDON-ADONIS GEORGIADIS SPYRIDON-ADONIS GEORGIADIS
11.05.2020 19:03

NIKOLAOS GEORGIOS DE NIKLAS NIKOLAOS GEORGIOS DENDIAS
11.05.2020 18:54

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ

**ΣΠΥΡΙΔΩΝ-ΑΔΩΝΙΣ
ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ**

ΝΙΚΟΛΑΟΣ – ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΕΝΔΙΑΣ

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

**ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ**

ΥΓΕΙΑΣ

MICHAIL CHRYSOCHOIDIS MICHAIL CHRYSOCHOIDIS
11.05.2020 20:04

IOANNIS VROUTSIS IOANNIS VROUTSIS
11.05.2020 18:08

VASILEIOS KIKILIAS VASILEIOS KIKILIAS
11.05.2020 21:12

ΜΙΧΑΗΛ ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΡΟΥΤΣΗΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΙΚΙΛΙΑΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΣΥΛΟΥ

KONSTANTINOS TSIARAS KONSTANTINOS TSIARAS
11.05.2020 18:00

PANAGIOTIS THEODORIKAKOS PANAGIOTIS MITARACHI PANAGIOTIS MITARACHI
11.05.2020 18:01 11.05.2020 18:30

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΗΤΑΡΑΚΗΣ

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

KYRIAKOS PIERRAKAKIS KYRIAKOS PIERRAKAKIS
11.05.2020 18:00

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ